

A TISZÁNINNENI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET

1888. május hó 1—3-ik napjain .

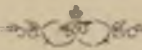
MISKOLCON TARTOTT TAVASZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

MITROVICS GYULA,

EGYHÁZKERÜLETI EGYHÁZI FŐJEGYZŐ.

SÁROSPATAK.

NYOMTATTA STEINFELD BÉLA, AZ EV. REF. FŐISKOLA BETŪVEL.

1888.

A tiszáninneri evang. ref. egyházkerület 1888. évi május hó 1—3-ik napjain, Miskolcon tartott tavaszi közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

A tiszáninneri evang. ref. egyházkerület 1888-ik évi május hó 1—3-ik napjain, Miskolcon tartotta meg tavaszi közgyűlését, *Kun Bertalan*, püspök és *Ragályi György*, felsőborsodi egyházmegyei, mint hivatalukra legidősebb gondnok elnöksége alatt.

Jelen voltak mint képviselők:

Az abauji egyházmegyéből: *Fodor Pál*, esperes; *Idrányi Ferenc*, *Antalfy László*, papi; *Meczner József*, *Szentimrey Gyula*, világi tanácsbírák; *Darvas Béla*, *Ujj János*, egyházmegyei főjegyzők.

Az alsóborsodi egyházmegyéből: *Bornemisza József*, esperes; báró *Vay Béla*, egyházmegyei gondnok; *Futó Sámuel*, *Tóth Dániel*, *Nagy Ignác*, papi; *Lengyel Sámuel*, *Molnár Bertalan*, báró *Vay Elemér*, világi tanácsbírák.

Az alsózempléni egyházmegyéből: *Kopré Ferenc*, esperes; *Meczner Béla*, egyházmegyei gondnok; *Bodolai József*, *Tóth Lajos*, papi tanácsbírák.

A felsőborsodi egyházmegyéből: *Debreczeni Gábor*, esperes; *Ragályi György*, egyházmegyei gondnok; *Tóth Menyhért*, *Szokol József*, papi; *Sturmann György*, *Ragályi Béla*, világi tanácsbírák.

A felsőzempléni egyházmegyéből: *Kálniczky János*, esperes; *Bernáth Elemér*, egyházmegyei gondnok; *Dókus Gyula*, *Dókus Ernő*, világi tanácsbírák; *Gyarmathy Sámuel*, aljegyző.

A gömöri egyházmegyéből: *Nagy Pál*, esperes; *Terhes Pál*, papi; *Bornemisza István*, br. *Nyáry Sándor*, *Molnár József*, világi tanácsbírák; *Kovács László*, főjegyző.

A tornai egyházmegyéből: *Vajányi Lajos*, esperes, *Lükő Géza*, egyházmegyei gondnok; *Vécsey József*, világi tanácsbíró; *Gyarmathy József*, főjegyző.

Az ungi egyházmegyéből: *Makay Dániel*, esperes; *Kovács Károly*, egyházmegyei gondnok; *Virágh József*, papi; *Bernáth Zoltán*, világi tanácsbíró; *Szabó Endre*, főjegyző.

Mint egyházkerületi tanácsbírák: *Béki Sámuel*, *Zombori Gedő*, *Balogh Béla*, *Mocsáry Lajos*, *Dr. Lengyel Endre*, *Lévay József*.

A sárospataki főiskola részéről: *Fejes István*, főiskolai egyházi algondnok; *Nagy Gusztáv*, akadémiai; *Kérészy István*, gimnáziumi igazgató; *Zsindely István*, főiskolai gazdasági választmányi elnök.

A rimaszombati főgimnázium részéről: *Baksay István*, tanár.

Jegyzőkül: *Mitrovics Gyula*, egyházi fő-; *Debreczeni Bertalan*, világi fő-; *Dr. Kovács Gábor*, világi aljegyző.

1. Elnöklő püspök úr buzgó imában kérvén istennek segítő kegyelmét, miután örömét fejezte ki a felett, hogy az egyházkerület tagjai, az országunkat ért súlyos csapás és abból származó nehéz körülmények dacára is, oly szép számmal jelentek meg, ily módon adván tanujelét egyháztársadalmi ügyeink iránt tanusított törhetlen érdeklődésöknek:

a közgyűlést megnyitottnak jelentette ki.

2. Szeretve tisztelt főgondnokunk, *br. Vay Miklós* úr ő nagyméltóságát, országos ügyeink vezetése körében nyert megbízatása, visszatartván attól, hogy ez alkalommal körünkben megjelenhessen, ezen oknál fogva a társelnöki hely betöltése vállott szükségessé.

A melyre *Ragályi György*, mint hivatalakor szerint legidősebb egyházmegyei gondnok, kéretvén fel: helyét a közgyűlés szíves üdvözlése között foglalta el.

3. Egyházkerületünk, már annak idejében, lelkes örömmel értesülvén azon magas kitüntetés felől, melyben egyházkerületünknek főgondnoka, *br. Vay Miklós* úr ő excellenciája, a főrendiház elnökévé történt legkegyelmesebb kineveztetése alkalmából részesült:

Íranta érzett s a hosszú évek során át mindig csak növekvő hódoló tiszteletétől indítatva, ragadja meg az alkalmat, hogy így testületileg is kifejezze ő nagyméltósága előtt e nagyjelentőségű alkalommal, a legmélyebb szívvel érzett szerencsekívánatait és tiszteletteljes üdvözlését, hálát adva a gondviselésnek, hogy őt, nemes lelkét, kiváló tehetségeit nekünk adta s reformált egyháztársadalmunk életének fejlesztésére s koronkint megmegújuló dicsőségére megtartotta; buzgón kérvén egyszersmind a felettünk örködő s nekünk ily örömeiket nyújtó gondviselést, hogy még sokáig megtartván Ő excellenciájának drága életét, adjon erőt ily kitüntetésben részesült főgondnokunknak ez újabb és nagyfontosságú hivatásával együttjáró terhek elviselésére, s édes hazánk s ebben anyaszentegyházunk boldogságának minél magasabb fokra való emelésére. E jelen jegyzőkönyvi pontban kifejezett örömünk és hódoló tiszteletünk Ő nagyméltóságával közölni határozottatott.

4. A közgyűlésre kiküldött képviselők megbízó levelei felolvasottaknak tekintetvén, azok igazoltattak.

5. Ezzel összekötöttesben az elnökség jelentette, hogy *Csider Károly*, gömöri egyházmegyei gondnok gyöngékedése; *Kérészy Barna*, egyházkerületi egyházi aljegyző pedig gátló körülményei miatt meg nem jelenhettek.

Tudomásul vétetik.

6. Tanácskozásunk sorrendjén, mindenekelőtt püspök úr olvasta fel a következő, egyházi és iskolai életünk egy évi történetét, minden kiválóbb mazzanatában híven jellemző jelentését:

Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés!

Az egyházkerületünkben fennálló rend és szokás szerint, minden évben háromszor gyűlünk össze egyházi és iskolai ügyeink elintézésére. E háromszori összejövetel elég tágas mezőt tart ugyan nyitva arra nézve, hogy az egyházi és iskolai életünkben időközben felmerült fontosabb ügyek állásáról, eseményekről magunknak világos ismeretet szerezzünk. Mégis a lefolyt egyházi év végén visszapillantani a multra, s mint egy tükörben, összefüggésben szemlélni a lefolyt eseményeket, azt hiszem, mindig tanulságos dolog volt s az lesz minden időben, míg a tapasztalás lesz az élet legbölcsebb vezére s a jövőnek legbiztosabb iránytűje. Ez szülte — mint minden társulatoknál, úgy egyházi társaságunkban is — azt a bölcs rendet, hogy mielőtt munkakörünk új szakaszának küszöbére lépünk, ha csak elnöki jelentés szűk keretében is, visszatekintsünk a multra, hogy a törtéeteknek akár örvendetes, akár szomorú emlékeiből megújult

erőt s buzgalmat merítsünk a bizonytalan jövőre, s ezzel javítsuk a hiányos dolgokat; tovább építsük a jó sikerrel kezdett, de még be nem végzett intézményeket.

Ezen meggyőződéssel terjesztettem elő mindig, ezzel terjesztem elő most is, évi jelentésemet, hogy ezzel nem meddő, gyümölcstelen dolgot cselekszem.

Először is saját tűzhelyünkön, az egyházkerületünk körében lefolyt dolgokról általánosságban s némely részleteiben emlékezem meg. Általánosságban a vallás-erkölcsi élet fejlődésében haladást jelezhetek egyházainkban. Haladást a népnevelés terén. A vallás-erkölcsi téren való haladásról tesznek tanubizonyoságot: a vallásos istenitiszteletnak fokozatosabb látogatása, a vallásos szertartásokkal való gyakoribb élés; a gyülekezeteknek lelkészeikkel, tanítóikkal békeségben való együttélésök; a törvénytelen vadházaságoknak csökkenése; az iskoláknak a serdülő nemzedék által nagyobb számban való látogatása; az egyház anyagi ügyei iránt való érdekeltség, áldozatkészség, mely örvendetes mozzanatok iránt az esperesi jelentések által értesítve vagyok, de püspöki látogatásom alkalmával közvetlen meggyőződést is szereztem ezek iránt. Híveink vallásos buzgóságát s egyházukhoz való ragaszkodásukat bizonyítja az is, hogy egyházainkból a más egyházakba való áttérések — hála Istennek! — gyéren mutatkoznak. Hogy azonban ily erkölcsi életjelenségek mellett sem haladhatunk elő kívánt sikerrel; hogy vannak néptelenedő egyházközségeink s azokban rozzant s újíásra váró egyházi épületeink, templomaink, iskoláink: annak okait leginkább a naponkint nagyobb mérvet öltő szegényedésben, mostoha gazdasági viszonyokban és szegény hazánkat gyakorta sújtó elemi csapásokban kell keresnünk.

A mi egyházi közigazgatásunkat illeti: ha egyházaink beléletében — némi hiányok mellett is — emelkedést észlelhetünk, s időnkint vidámabb képe tárul fel előttünk az üdülő vallásos életnek; egyházi közigazgatásunk terén sem mutatkozik hanyatlás, sőt a munkásság s életrevalóság jelei mutatkoznak, s a protestáns önkormányzat főkellékének, az öntevékenységnek ösztönzésére mutatnak. Egyházainkban lelkészeink mindinkább rájutnak azon meggyőződésre, hogy a belmissio terén kell erős állást foglalniok s az e téren kifejtett hatások által a gyülekezetek öntevékenységét, buzgóságát, egyetértését emelniök; mivel nem messze az az idő, melyben a «szabad egyház a szabad államban» magasztos elve fog felszínre emelkedni, s a mely egyházban nincs elegendő ösztön és erő az önfentartásra, elsodortatik az idő árja által.

Egyházmegyéinkben is megvannak biztos nyomai az előretörő munkásságnak; itt is ébren vannak az őrállók. Igyekeznek a bajokat ott, ahol mutatkoznak vagy léteznek, lehetőleg orvosolni; ezáltal megkönnyítik az összkormányzást, mely az egyházkerületi hatóság teendője. Megkönnyítik pedig azáltal, hogy az egyházi törvények által kimért önkormányzati körökben jóakarattal és igyekezettel végzik mindazon teendőket, melyek az egyházmegyéket illetik, s felsőbb elbírálás alá terjesztik mindazon tárgyakat, melyek az egyházkerület megerősítése által válnak érvényesekké s emelkednek határozati erőre. Így az összhangzás megvan az alsóbb és felsőbb kormányzási körök között, mely minden célszerű közigazgatásnak főpostulatuma.

A mi már a részleteket illeti, melyek az eddig általánosságban elmondottakat igazolják, azokra fényes világosságot derítenek: azokat következőkben van szerencsém előterjeszteni:

Először is teljes biztossággal jelenthetem, hogy az egyházkerületi gyűléseken hozott minden határozatok — érdekelték legyen azok egyes egyházakat, egyéneket, tanintézeteket, intézményeket — pontosan végrehajtottak. Nevezetesebb tárgyait képezték a lefolyt egyházi év alatt egyházkerületi intézkedéseinknek:

1. A jogakadémiánk benépesítése; az iránt a kellő érdek felköltése tárgyában kibocsátandó elnöki felhívás a nagy közönséghez, különösen hitsorsosainkhoz.

2. Az ó-szövetségi bibliafordítás ügye, melynek szükségét egyházkerületünk nemcsak elismerte, de ez iránt indított mozgalmat lelkesedve fogadta.

3. A protestáns egyházi irodalmi társaság megállapítása iránt hozott pártoló határozatunk, melynek értelmében tett felhívásunk szép eredményt mutat fel. 3 pártfogó, 10 alapító, 18 rendes, 78 pártoló, 87 segélyező taggal lépett he ezen társulatba egyházkerületi közönségünk.

4. Két újabb missioi kör létesítése iránti határozatunk kívánt sikert aratott. A konvent erre vonatkozó határozati kérvényünk szerint a *szentésire* 200, a *jenkeire* 300 frt állandó segélyt szavazott meg. Ezenkívül a már létezett *ozdi* missio-kör, új alapon lett szervezésére, az általunk kérelmezett 500 frt megadatott.

5. Fontos munkát végezett egyházkerületünk a missioi körökben működő missionárius lelkészek számára kibocsátott tájékoztató s utasító szabályrendelet kibocsátásával; a családkönyvek életbeléptetése iránt a konventre felterjesztett javaslat s minta-rovatos ív megállapításával, melyet a konvent a többi egyházkerületekhez küldött ki megfigyelés s arra teendő észrevételezés végett.

6. Végre a múlt évben hozott határozatainknak s intézményeinknek mintegy koronájául emlitem fel a vallás- és egyháztudományi szak tanulmányi és vizsgálati rendszabályainak életbeléptetését. Ez már annyiban nagy érdekléssel bír, hogy egyöntetűvé teszi a theologiai akadémiák tanulmányi rendszerét; egyöntetűvé teszi a theologiai és lelkészi vizsgákat, solidaritást hoz be; a theologiai intézetekben a lelkészek képzésére nézve megkönnyíti a hittanhallgatói szaknak egyik intézetből a másikba való átmenegetelét, s a lelkészek kellő kiképzetésére jótékony befolyást fog gyakorolni.

Ezek azon főbb határozataink s intézkedéseink, számtalan sok más célos intézkedéseink mellett, melyekre élénk emlékezettel visszatekintve, mint egy tükörben láthatjuk, hogy a lefolyt egyházi év sem tűnt le tőlünk meddőn, gyümölcstelenül; sőt ebben kifejtett munkásságunk számláját bizonyos szellemi, erkölcsi nyereséggel zárhattuk le.

Rámutatván röviden, főtiszteletű egyházkerület! életünk és munkásságunk örvendetes jelenségeire a szellemi téren: röviden s főbb vonásaiban az anyagi téren kifejtett munkásságunk eredményeire is rámutatok, amint azt az esperesi jelentésekből konstatálhattam. Ezen eredmény leginkább az adakozásokban s épületek jörendben tartásában nyilvánul. Sorra véve az egyházmegyéket:

Az *abauji egyházmegyében* 29 egyházban csekélyebb és nagyobbmértvű építkezések tétettek. Új paplak épített Szászfán, Telkibányán; új iskola Kércsen; új templom Kupán. Nagyobbmértvű építkezés tétetett Abauj-Szántón, Szikszón, Baktán, Bereten.

Az adakozások mértéke ez évben sem csökkent; építkezésekre s más egyházi célokra befolyt összesen 11868 frt 80 kr.

Az iskolák állapotáról kedvező tudósítás adatott.

Az *alsóborsodi egyházmegyében* 13 egyházban mindenütt nagyobbmértvű építkezés tétetett. Különösen Eger-Lövön, Gelejen új tanitói lak; Szirmán új iskolaház; Miskolcon 5 iskolai terem épített, ez utóbbira az egyháztagek 7300 frtot adományoztak. Sajó-Keresztúr új iskolát épített; Alsó-Zsolca templomát újjátarta 1400 frtig; Valkon orgona állítatott 1250 frttal. Az építkezésre kiadott összeg 25590 forint. Az adakozások legnagyobb összege, melyet néhai boldogemlékű *Jóny Tivadar* hagyott a miskolci gimnáziumra, 12000 frt. Az adakozások egész összege 12680 frt.

Az iskolákról innen is kedvező tudósítás adatott.

A *felsőborsodi egyházmegyében* 12 egyházban történtek építkezések. Berentén majdnem teljesen új; Edelényben, Vadnán teljesen új paplak épült; Sajó-Kazán templom, torony, paplak, iskolaház 3377 frt kiadással megújítatott, melyhez a vallásos buzgóságáról ismeretes *Radvánszky* család szép contingenssel járult. Sajó-Kazincon új iskolaház épült, melyre a hívek 2200 frt kivetéssel terhelték meg magukat.

Az építkezésre kiadott s adakozásból begyűlt összegek 8474 frt 60 krt tesznek.

Az iskolai ügy szép haladást mutat. Van itt kitűnő iskola 13; dícséretes 18; kielégítő 20; gyöngye 2, a martonyii és hegymegi.

Külön iskolai pénztára van Ecsegnek, Ivánkának, Barcikának, Kazincnak. Iskolai takarékpénztára van Ecsegnek.

Összhangzatos éuekhar van az egyházmegyében 10. Magtár van 12 egyházban. Több helyen a magtárak pénzre változtattak s mint magtár-pénztárak, külön kezeltetnek.

A *gömöri egyházmegyében* 25 egyházban történtek építkezések. Nagyobbmértvű építkezések tétettek Berzétén, Kőrösön, Rozsnyón, Gicén, Vályban. Radnótnban a díszes templom vörösrézrel fedetett be 1800 frt költséggel. Serkében 80 öl kerítéssel a templom körülvéttetett s 745 frtba került. Rimaszombatban egyik paplak helyett új vásároltatott 8500 frtért (a régi eladatott 8000 frtért); a 2-ik paplak is kiépítettett.

Adakozások útján is szép összegek folytak be az egyházak javaira. Kimagaslik a többiek közt azon 5000 frtos alapítványi összeg, melyet miskolci lakos, *Debreczeni Dániel* úr és neje, *Nagy Karolin* asszony tettek Rozsnyón élt s ott ifjú korában elhalt *Erzsébet* leányuk, *Szepessy Károlyné* asszony emlékére, a rozsnyói leányegyház javára, melyhez férje is 100 frttal járult.

Építkezésekre fordított 9435 frt 78 kr. Pénzbeli adományok összege 4691 frt 96 kr. Alapítványi összeg 5000 frt. Összesen 19127 frt 74 kr.

Az iskolai ügy állása *Gömörben*, mint mindig, ma is dicséretes.

A *tornai egyházmegyében* 14 egyházban történtek építkezések és adakozások. Leginkább az almási, jósvafői, szilicei, zsarnói egyházak érdemelnek említést. Építkezésre fordított kiadás 3681 frt; önkéntes adakozás volt 342 frt 40 kr. Összesen 4023 frt 40 kr.

Legtöbb iskolában haladás jeleztetik.

Az *ungi egyházmegyében* 17 egyházban építkeztek. Lucskán építkezésekre minden telkesgazda 1 frt 50 krt fizetett; S.-Polyánka új iskolaházat építettett; Putka-Helmecen magtár alapítottatt; Csicserben $\frac{1}{4}$ úrbéri telek és 6 hold erdő vásároltatott; Báltán templom-torony javítása 430 frtba került; Csapon magtár építettett, 330 frt költséggel; Pályinban több egyháztagnak 10 holdnyi földet adományozott az egyház javára, hogy ennek jövedelme tőkésítessék új templom építésére; templomépítés után jövedelme az egyház javára fordítandó. F.-Reviscsén magtár alapítottatt; Jenke 953 frt adósságát közadakozás útján kifizette; Mogyoróson magtár alapítottatt, valamint Salamonban is. Készpénzben adományoztatott 3018 frt 75 kr. Építkezési költség nincs megjelölve.

Az *alsözempléni egyházmegyében* 22 egyház foglalkozott építkezéssel, mely építkezésekre összesen 13,767 frt adatott ki. Kesznyéten tűz által elpusztított iskolaházat 1878 frt költséggel felépítettette; Bodrog-Keresztúr új iskolát építettett; Lelesz-Pólyán 1000 frt tartozásának törlesztésére 850 frtot fizetett; Cigándon a templomtorony kijavítása 6800 frtba került; Bacska jó ízléssel épült paplakot építettett 1254 frttal.

Az adományozások összege ezen egyházmegyében összesen 9721 frt 27 krt tesz.

Az iskolák szellemi állására következtetni lehet arról, hogy az egyházmegyében 21 kitűnő, 28 dicséretes s 14 kielégítő iskola van.

A *felsőzempléni egyházmegyében* 12 egyház építkezett. Csernahón az iskola a törvényes kellékeknek megfelelő állapotba helyeztetett; Kis-Ráskán jó ízléssel új paplak építettett; Ladmocon a templom, iskolaház s bérház 1176 frt költséggel jókarba helyeztetett; Bánócon templom és iskola 400 frtot meghaladó költséggel megújítottatt.

Az építkezési költségek 6000 frtot tesznek, a hívek által teljesített ígás és kézi-munkákon kívül. Az adományozások 745 frtot. Összesen 6745 forintot.

Az iskolák állásáról itt nem tétetett külön jelentés; erről a tanügyi bizottsághoz beadott jelentésben lesz, valamint a többi egyházmegyékből is, részletes jelentés.

Az egyes egyházmegyékben tett kegyes adományok s építkezések részletes kimutatása különben a következő:

I. Az abauji egyházmegyében.

A) Adakozások:

Devecserben Horváth János úr iskolai tanszerekre 1 frt 83 krt adott. *Novajban* Beke Bertalan az egyház részére 10 frtot adott; Orsó Andrásné pedig a szószékre posztóterítőt vett. *Fügödön* az egyház 113 kgr. súlyú harangot csináltatott. E harang vételárába az egyes hívek adakoztak 33 frt

85 krt és pedig névszerint: Szabó Pál 50 kr; Hideg János 5 frt; Takács Jánosné 50 kr; Szabó András 25 kr; Kozák Péterné 40 kr; özv. Hideg Károlyné 2 frt; Orosz János 50 kr; Károlyi Tamás 50 kr; Nagy László 50 kr; Imre Józsefné 20 kr; ifj. Petro János 5 frt; özv. Jászay Istvánné 3 frt; özv. Petro Jánosné 10 frt; Nagy János 50 kr; Nagy Pál 1 frt; Petro János 2 frt; Mikola András, ág. hitv., 1 frt; Truskovszky Gyula 1 frtot. *F.-Kércsen* az egyháztagek az iskolaépítésre 60 frt 29 krt ajánlottak. A tetemes építkezésnél a hívek a szükséges munkát leghívebben teljesíték. Ugyancsak Kércsnek Finta Péter, fáji lakos, az úrasztalára egy terítőt adott. *Bátornak* Darvas Ferenc úr 500 darab téglát adott. *Nagy-Idán* Isten dicsőségére adakoztak: id. Restei Andrásné 2 frt; Buczkó András 1 frt; Bajusz János 2 frt; Varga András 1 frt; Csáji Borbála 1 frt; Csáji János Amerikából 1 frt 50 krt; özv. Bene Andrásné 1 frt; Bene András 2 frt; Szaniszló Mihály Amerikából 2 frt; Kis Csáji István 2 frt; özv. Tóth Mihályné 1 frt; Kis Pál 2 frt; id. Csáji Jánosné 2 frt; Varga György 2 frt; Csáji János Amerikából 2 frt; Varga Erzsébet 1 frt; Buczkó András Amerikából 2 frtot. *Szesztán* Isten dicsőségére adakoztak: id. Gazsi András 2 frt; Tamás Jánosné 1 frt; néhai Mecsey Mária 40 frt 25 krt egy úrvacsorai pohárra, s ennek pótlására az ev. ref. egyház összes nőtagjai 22 frt 85 krt adományoztak; Gazsi Mária 1 frt; Hadházy Mihályné 1 frt; Jakab Mária és Borbála testvérek pedig az úrasztalára adtak egy 2 frt értékű kendőt. *Komárócbán* Mitro Jánosné 2 frt; Jakab Márton Amerikából 1 dollárt; alsó Szaniszló István és Májer András szintén Amerikából 2 frtot adott. *Buzitán* Kis Mária Isten dicsőségére 1 frtot adott; *Szurdokon* Tapa József egyházigondnok a paplakon levő sertésólra 1000 cserepet adott 20 frt értékben; Balog Ferencné szántói lakos pedig az egyház javára 10 frtot ajándékozott. *Tornyos-Németiben* Horvát Erzsébet úrasztali készletre 5 frtot adott. A *migléci* új templomot építő egyháznak következők adakoztak: Sontra János Amerikából 1 frt; nagyságos Dobozy Pál főigondnok úr 30 frt; ifj. Albert András Amerikából 5 frt; Jakab Péter Szurdokról 2 frt; Kovács Ferenc Zsujtáról 1 frt; Tóth János Amerikából 5 frt; Dr. Szánthó Bertalan körorvos úr 5 frt; a gönci ev. ref. hívek maguk közt gyűjtöttek 33 frt 7 krt; Kovács János Szurdokról 2 frt 40 krt; Muszi János Szurdokról 60 krt; Pajkos Pál Szurdokról 60 krt; Molnár János és Bálint testvérek Amerikából küldtek 48 frtot, s ezen egy márvány úrasztala készítettett; Pataki Lajos Amerikából küldött 30 frt 50 krt s ezen egy úrvacsorai pohár vétetett; Molnár Pálné szül. Szaniszló Zsuzsánna a szószékre egy sötétzöld színű posztót fehér csipkével ellátva adományozott, melynek értéke 20 frt; Kovács Istvánné szül. Bónis Zsuzsánna ugyanily színű úrasztali terítőt adott 13 frt értékben; ifj. Pozsgai Jánosné szül. Albert Zsuzsánna az úrasztalára egy 2 frt értékű lángszínű selyem-kendőt adott; a szószék fölibe egy díszes koronát készítettett Pásztor István telkibányai tanító úr 40 frt értékben; ifj. Albert Jánosné sz. Czakó Borbála 1 frt értékű kendőt adott. Gönc városa a templomépítéshez szükséges téglá árából 13 frt 78 krt ajándékképen elengedett; Juhász András 2 frt 80 kr értékű téglát adott; Fürjész Péter H.-Németiből 1 frt 50 krt; Fürjész András H.-Németiből 1 frt 50 krt; Tapa Pál 1 frt 50 krt és Tóth András 2 frt értékű gerendát adtak; Pirkó István római kath. vallású molnár-mester 3 frt munkadíjat elengedett. Munkaerővel járultak: Abaujvár 105 szekér, Pányok 75 szekér, Telkibánya 20 szekér, Szurdok 17 szekér, Gönc 14 szekér, Hernád-Németi 30 szekér, Tornyos-Németiből a római kath. hívek 8 szekér, az ev. ref. hívek 6 szekér; Pereny 7 szekér és Szina 12 szekér fuvarral. Fövenyesy Gusztáv 5 frtot, Bertók Károly tanító 2 frtot, ifj. Sontra Pál 2 frtot adtak a miglészi templom építésére. *H.-Büdön* Putnok Andor úr 1 frtot, ifj. Majoros János 1 frtot, Doboveczky József 1 frtot adtak iskolai célokra. *Fonyinak* ifjú Nagy István Amerikából 5 frtot küldött. *Hejcéen* Isten dicsőségére Tóth István 50 krt adott. *Göncön* az énekkar új harangra 10 frtot; Köteles István és fia István Amerikából 10 frtot; Pócs András 2 frtot; Fejes Sámuel leánytanító 3 frtot adott; Czakó János orgonára 1 frtot; a városi előljáróság iskolai célokra 66 frt 50 és 1/2 krt adott. *Cécének* Deutsh vizsolyi kereskedő 1 frtot adott; büntetéspénzből befolyt 1 frt 50 kr. *Szántón* Balogh Ferencné sz. Sebők Judit asszony egy 35 frt értékű keresztelési kannát adott; nagys. id. Patay Sámuelné és fia Gyula, egyházi célra 10 frtot; Blau Hermanné 5 frtot; Dick Ignác 10 frtot szegény iskolás gyermekeknek ruhára; néhai Rosenzweig Lőrinc 50 frtot a ref. szegények közt leendő kiosztásra.

Felső-Dobszán Kőrösy Jánosné asszony az úrasztalára egy virágos szövet-kendőt adott. *Nagy-Kinizsen* Tomka Miklós úr iskolai tankönyvekre 4 frtot adott; egy táncvigalomból bejött 9 frt. Az elhasadt harang újraöntésére ajánlottak a hívek 114 frtot. *Vizsolyban* Ungváriné asszony, római kath. vallású, menyé emlékére egy horgolt kendőt ajándékozott az úrasztalára. *Kassának* néhai iványi Fekete István úr 200 frtot hagyományozott s az be is fizettetett. *Vajkócon* a hívek Isten dicsőségére 83 frt 50 krt raktak össze; egy nyomorék árva gyermek részére Abaujvármegye előljárósága 20 frtot utalványozott. *Beszter* 300 frt tartozásából 200 frtot törlesztett. *Böődön* a hívek Isten dicsőségére 82 frtot raktak össze. *Pető-Szinyén* Isten dicsőségére 14 frt 31 kr gyűlt be. *Kemencén* 4 frt 17 kr. Ugyancsak Kemencén az úrasztalára Kovács Reho János családja egy terítőt ajándékozott. *Pető-Szinyének* mélt. gróf Forgách Sándor úr a kút újraépítéséhez három szekér fát adományozott. *Györkén* Isten dicsőségére adakoztak a hívek 43 frt 50 krt és egy darab 5-talléros aranyat. *Felső-Csáiban* 35 frt 5 krt és egy darab 5-talléros aranyat; Pócs Jánosné szül. Peres Mária asszony az úrasztalára egy 5 frt értékű terítőt adott. *Szalancon* Isten dicsőségére 25 frt 50 kr gyűlt be; Némethi Gábor, ottani birtokos, kassai ügyvéd, 50 drb énekeskönyvet ajándékozott; ugyancsak ő iskolai célokra 15 frtot. *G.-Bogdányban* Isten dicsőségére 31 frt 20 kr; a leányegyházban pedig 34 frt 82 kr gyűlt össze; a lelkész hivatalos használatra egy rúggyantás bélyegzőt 3 frt 75 krért csináltatott; Azari Józsefné, úrasztali használatra, egy díszes 5 frt értékű kökorsót adott az a.-hutkai egyháznak. *Bárcán* Isten dicsősége címen begyűlt 21 frt. *Csányban* adakoztak a hívek Isten dicsőségére 14 frt 50 krig; özv. Ujjbágy Jánosné pedig a szószékfeletti koronát 20 frt költséggel újból festtette. *Nádasdon* Vojesi Andrásné egy szövet-kendőt ajándékozott az úrasztalára. *Szkárosnak* Patay Sámuelné szül. Gencsy Margit ő nagysága, 12 darab gerendát ajándékozott az építkezéshez; ifj. Binda Pál pedig Amerikából 2 frt 50 krt küldött és id. Molnár János gondnok neje 2 frtot adott. *H.-Zsadányban* a hívek adakozásából 9 frt 50 kr. gyűlt össze. *Baktán* a gyülekezet tagjai az építkezéshez 415 frt 87 krral járultak; tek. Bazsó Imréné asszony pedig ezen célra 100 frtot adott. *Bereten* Bogoly József a templom s torony befedésre 200 frtot; a regálé-birtokosok toronyfedésre 150 frtot; néhai Bogoly Lajos hagyományozott 50 frtot; a három nyomásos gazdák 10 frtot; az egyház hívei önkéntesen 228 frt 88 krt adományoztak. *Detken* özv. Fábian Andrásné a szószékre egy terítőt adott. *Szikszón* az építendő orgonára az énekkar 264 frtot adott. *Kupán* György László, gr. Vay Tihamér ő méltósága gyermekeinek nevelője, a templomépítésre ígért 50 frt összegből 25 frtot befizetett; gr. Vay Tihamér ő méltósága a templomtetőre szükséges cserepet; neje, Beniczky Ilona ő méltósága pedig a költségekre 100 frtot ajánlott fel; a lelkészi hivatal bélyegzőjének megvételére Bodi Etelka kisasszony, Bartha Erzsike k. a. és Kovács Gáborné sz. Szintai Juliánna asszony 2 frt 28 krt adtak. *Alsó-Vadászon* Farkas Miklós az úrasztalára egy, a kenyérhordozásra alkalmas kendőt ajándékozott; főtiszt. és mélt. püspök úr az iskola javára, egy tilosfokú házasság engedélyezés alkalmából, 10 frtot küldött. *Ongán* özv. Basó Györgyné szül. Tóth Juliánna, összes ingatlan birtokát, mintegy 200 frt értékben, toronyépítési alapra hagyományozta. *K.-Kinizsen* Béky Judit asszony egy 17 frt értékű ezüst-kelyhet és az úrasztalára egy értékes sötétkék aranyrojtos terítőt ajándékozott; Ignác Istvánné szül. Rozbánszki Mária, római kath. vallású nő, a katedrát 4 frt értékű terítővel vonatta be. *H.-Szent-Andráson* Hegedűs Pálné, szül. Ignác Borbála, egy kenyérhordásra használható fehér kendőt adott; Niházy Sámuel úr pedig olvasó tankönyvekre az iskolának 5 frtot adományozott. *K.-Vágáson* özv. Bodnár Pálné, szül. Mizsák Zsuzsánna, az úrasztalára egy pamut rojtoskendőt ajándékozott. *Vilyban* Tóth Ferenc, jegyző úr, a szegény gyermekeknek könyvvel ellátására 5 frt 50 krt adományozott. *Radványban* Demeter N. az úrasztalára egy nagy kendőt adományozott; Zilberger József, izraelita, az egyháznak 1 forintot adott. *Pálházán* Kis Rostás Istvánné egy önmaga által szőtt fehér abroszt adott az úrasztalára. *Bistén* özvegy Hutka Józsefné egy 4 frtos kendőt adott az úrasztalára. *Telki-Bányának* gróf Taafe Eduárd ő méltósága a lelkészlak építésére 40 frtot adományozott; gróf Wallis Gyula s neje, gróf Somogyi Ilona ő méltósága, a paplak-építéshez szükséges mindennemű faanyagot — a fenyődeszkát kivéve — és követ adományozott 250 frt értékig.

B) *Építkezések:*

Deveserben Csoma József úr a tanítói lak pitvarát melegkonyhává, a régi konyhát lakószobává alakíttatta; a templom mennyezete kiújított s befestetett és új ablak készíttetett 48 frt költséggel. *Novaj* a templomkerítést s a haranglábat kijavíttatta 40 frt költséggel. *Kércs* a mult évben alapjától egészen új tantermet építtetett, kő- és vályog-falakkal, cserép-zsindelyfedőlékkel; a lelkészlakhoz egy új szobát csináltatott s az istállót kibővítette, s ezekre 948 frtot költött. *Kr.-Vajda* a mult évben a templom tetőzetét egészen újonnan csináltatta s erre tőkepénzéből is költött. Ezen építkezésnél az igen csekély számú hívek a fuvarát ingyen teljesítették. *Szászfa* leégett pap- és tanítói lakát díszesen felépíttette 2484 frt 60 kr költséggel; a hívek szekeres- és gyalogmunkával működtek közre. *Szina* iskoláját új padozattal látta el. *Szeszta* 80 frt értékű arannyal futtatott ezüst úrvacsorai kelyhet vett; a tanítói lakba egy 20 frtos kályhát állíttatott. *Csécs* a paplakon egy szobát kideszkáztatott, melyre a lelkész is adott 5 frtot; a magtárt használható állapotba helyezte 40 frt költséggel. *H.-Büd* az útca felől a paplakon 18 öl hosszú deszka-, szintén a templom előtt 18 öl deszkakerítést húzatott; új kaput csináltatott és a lelkési csűr tetejének egy részét új zsúppal fedette, s egy stampigliont csináltatott. *Hejré*n a toronytető befestetett; a paplakba egy belőlfűtő cserépkályha állíttatott, sütőkemence készíttetett s az iskolára két új ablak vétetett; az összes költség 45 frt. *Gönc* a lelkészlakon 96 frt költséggel egy melegkonyhát csináltatott. *G.-Ruszka* a haranglábat új zsindelyvel fedette s kiújította 190 frt költséggel; a lelkészlak tetőzetének felét új zsúppal fedette. *Bódva-Kis-Ujjalu* templomát deszkakerítéssel vette körül; ugyanott Tóth János, gondnok és Tóth István, a maguk költségén, haranglábat állíttattak. *Szántón* a tanítói lak két szobája kideszkáztatott, a konyhára új ajtó készíttetett 65 frt 20 krig; az iskolai tanteremben a tanszerek elhelyezésére egy 18 frtos szekrény készíttetett; a lelkészlak tetőzetének egy része új cseréppel fedetett be, s a tetőzet faépítménye egészen újból készíttetett 253 frt 83 kr költséggel. *Dobszán* az iskolánál 62 frt értékig javítás tétetett. *Kassán* a Mesko Sándor által hagyományozott szőlőben a borház építtetett 360 frt erejéig. *Bödőben* a lelkészlak nyugoti és déli oldala egészen újonnan zsindelyeztetett; a lelkési lakba egy kályha vásároltatott, s az építkezés 210 frtba került. *F.-Csáj* temploma oldalát javíttatta 30 frt 5 kr összegig; tíz hektoliter gabonából álló magtárt alapított; templomhelyet vett 150 frtéért 240 □ öl területben. *Szalánc* 100 frt adósságot törlesztett; a toronytetőt kijavíttatta 130 frt költséggel; az iskolába egy kívülfűtő kályhát vett 23 frtéért, s vett az egyház temetőhelyet is 200 frton. *Baksán* a toronytető 730 frt költséggel újonnan fedetett. *Kupán* a parochia teteje 12 frt értékig fedetett. *Szikszo* az épületek s főleg a templom javítására 873 frtot költött. *Aszaló* a parochia javítására 82 frtot; a lelkész ugyanarra 92 frtot költött. *Kázmárkon* a lelkész saját költségén 18 frtéért egy szobát kideszkáztatott. *Szent-András* 300 frt terhelő adósságot törlesztett; az iskolát 44 frt erejéig javíttatá. *Pusztafalu* iskoláját kipadoztatta, új ajtóval s ablakokkal látta el, s új kályhát állíttatott bele 50 frt költséggel. *Nyíríben* a lelkészlak cselédszobája 39 frttal kijavíttatott. *Telki-Bányán* a lelkészlak csinosan és célszerűen 1204 frt 87 kr költséggel újra építtetett. *Zsujtán* az iskolaterembe 18 frt 40 krért egy kályha vétetett; a lelkészlak pedig, a lelkész által adott vesszővel, 30 frt költséggel körülkeríttetett.

II. Az alsóborsodi egyházmegyében.

A) *Adakozások:*

Lövön Atkári Korpás Juliánna két darab értékes kendőt az úrasztalára. *Valkon* a gyülekezet 1250 frtos nyoleváltozatú orgonát állíttatott, mely folyó év március 4-én fel is szenteltetett. *Ároktőn* Madaras István az egyháznak 100 frtot; Madaras Sára 5 darab, Szőke József 1 darab selymekendőt adott az úrasztalára. A *keszti* egyházban keresztelési anyakönyvet Veres Antal, halottit id. Komjáthy György, esketésit Édes Antal és Zsuzsika testvérek készíttettek. A *geleji* éneklőkar orgonára 230 frtot adott. *Böcsön* Oláh József az egyházi épületek biztosításának eddigi tőkéhez 50 frttal járult. *Emődön* Szép Zsófia az úrasztalára egy díszes kendőt; *Szirmán* Váradí Sándorné 17 frt értékű szószéki és úrasztali

terítőt ajándékozott. *Miskolcon* Jóni Tivadar 12 ezer frtos hagyománya a gimnázium javára befizettetett; ugyancsak e célra a miskolci takarékpénztár 200 frtot; a «Takarék-egylet» a tanári nyugdíjintézetre 100 frtot, mint minden évben, most is kegyesen adományozott. *Alsó-Zsolcán* egy segédtanítói állás szerveztetett; de mi alapon, s mennyi fizetéssel, az a jegyzőkönyvben feltüntetve nincs; Novi Vilmos, tisztartó úr 50 frtot ajándékozott; mélt. br. Vay Béláné grófnő a templom úrasztalát, szószékét és a papszékét díszes szőnyeggel ajándékozta meg. *Mező-Keresztesen* néhai Gaál Györgyné, Csorba Mária, az egyház részére végrendeletileg 50 frtot hagyományozott. *Egerben* Szilágyi Gáborné úrnő az úrasztalára igen szép terítőt és két kisebb ugyanolyan anyagú és színű kendőt ajándékozott. *Cserépfaluban* Kerekgyártó János 1 frtot, Kósik Gergely 1 frtot, Mató János 1 frtot, Boldizsár Imre 1 frtot, Tóth Mihályné, sz. Csávás Zsuzsanna 1 frtot, Novák Sándor, lelkész 2 köből gabonát ajándékozott.

B) Építkezések:

Tisza-Nána lelkész- és tanítói lakot fedetett 900 frtig. *E.-Lövő* templomát, tornyát ujítottatta 3000 frtig. *Kesziben* a lelkészlakon új istálló emeltetett 600 frtig. *Gelej* tanítói lakot építettetett 2355 frtig. *Nagy-Mihály* tornyát ujítottatta 2250 frtig; ezenkívül harangokat öntetett 415 frt pótlással. *Oszlár* templomát fedette 355 frtig. *Papi* istállót építettetett 268 frtig. *Szalonna* iskolát építettetett 1158 frtig. *Mályi* leányegyház kivetés útján kétmázsás harangot öntetett. A *szirmai* egyház iskolát építettetett 2600 frtig. A *miskolci* egyház 5 iskolai tantermet állíttatott, melyre a hívek mintegy 7300 frt adakoztak. *S.-Keresztúr* iskolát építettetett 3000 frtig. *A.-Zsolca* templomát ujítottatta 1400 frtig, mely összeget egy részben a mélt. Vay család, másrészen az egyház hívei fedezték. — Az építkezés összege 25,596 frtot tesz.

III. Az alsózempléni egyházmegyében.

A) Adakozások:

Csobajon az egyház javára adományoztak: Tisza Kálmánné ő nagyméltósága 30 frtot; Patay Gyula úr 20 frtot; Dr. Tisza István főgondnok 10 frtot; Baranyi Ádám 10 frtot; Báji Patay Ferenc úr 5 frtot; összesen 75 frtot. *Tisza-Ladányon* a paplak javítására egyesek 17 frt 98 krt adakoztak. *Tarcalon* Geesei Péter, lelkész, mult évi 400 forintos alapítványát 100 frttal nevelte; Kóczán Józsefné úrhölgy ő nagysága a papi hivatal részére a tagosításkor két hold földet adományozott; ugyancsak ez alkalommal a lelkészi földbirtok 54 és $\frac{1}{2}$ holddal, 10 hold legelővel s 10 hold kaszálóval szaporodott; a fitanító 5 hold földet s 5 hold legelőt; a leányok tanítója 10 és $\frac{1}{2}$ hold földet és 5 hold legelőt kapott; az egyház pedig hagyomány útján egy holdat, s temető címen tagosításkor 2 hold földnek jutott birtokába. *Mád* apostoli királyunk ő felsége kegyadományából 100 frttal, az egyházi közalaphól 50 frttal segélyeztetett; a *mádi* földmives-társulat orgonajavításra 100 frtot; Órás Károly, főbíró, büntetéspénzt, 7 frtot; Dienes Gyula, főbíró, ily címen 5 frtot adott; Demuth Ede adománya 1 frt; az iparos ifjaké 34 frt 15 kr; az iskolai majális jövedelme 18 frt; id. Csengeri József iskolai célokra 1 frtot adott; communióhoz a mult évben 6 egyén adományozta a szükségelt kenyeret és bort. *Ondon* id. Séllei András az egyház javára 1 frtot adott; Niházy Gábor, gondnok, a paplak kapujához megkívánt tölgyfaanyagot szolgáltatatta. *Kesznyéten*, iskolai épülete tűzvészokozta romjából felépítéséhez királyunk, ő felsége kegyadományából 100 frtot nyert; a szadai egyház 10 frttal, a hernád-németii egyház 7 frt 90 krral és a lizskai egyház 3 frttal segélyezte. *Sajó-Hídvégen* az egyházi építkezésekre történt kivetésből 39 egyháztagtól mult évben 505 frt folyt be. *Kis-Dobszán* királyunk ő felsége kegyadománya 100 frt. *Sóstófalván* Balobás János a szószékre 3 frt 94 kr értékű terítőt ajándékozott. *Csanálos* templomépítésre a közalaphól 400 frt segélyt nyert; a községi bíróság 10 frt büntetéspénzt adott be az egyház javára. *Erdőbényén* az egyházi könyvtár javára, egy magát megnevezni nem akaró jóltevő 200 frt alapítványt tett. *O.-Liszkán* a magtár javára Vas Pál 2 véka, Törös József 2 véka, Katona István 3 véka, Szathmári János 2 véka, Jadlonki János 3 véka; összesen 3 köből gabonát adományoztak. *Erdő-Horvátiban* néhai Bogoly Lidia hajadon, elhunyt előtt az úrasztalára egy barna selyem- és egy fehér kivarrott kendőt ajándékozott.

Víson Berei Juliánna 4 frt 60 krt; Csécsi Pál Sárospatakról 1 frtot adományozott. *Kenézlőn* Berei József 1 véka, ifj. Berei Sándor 1 véka gabonával járultak a magtári alaphoz. *Sima* a közalaphól 150 frttal segélyeztetett. *Vámosújfaluban* ifj. Vinnai Pál 3 frtot adományozott. *Bodrog-Olaszi* perselypénzzel 16 frt 30 krral számolt be. *Petrahón* a parochialis leégett csűrhez szükségelt faanyagot Lónyay Gábor úr ajándékozta; Kun Dániel, sárospataki főbíró, az egyház javára 41 frt 40 krt gyűjtött; Lőrincz János és Dudás Juliánna új házasok 1 frtot adományoztak; államsegélyből az egyház 50 frtot kapott. *Bereczkiben* Hangács Ferenc algondnok 1 frtot, Rendes András 1 frtot adott az egyház javára. *Kis-Kövesden* Vég János lelkész a templomépítési alaphoz 50 frtot; Benkő György ugyane célra 5 frtot adományozott. *Nagy-Kövesden* közmunkával szereztek az egyháznak 160 frtot; ifj. Nagy András Isten dicsőségére adott 1 frtot. *Szomotoron* Futó János szinte ily címen 2 frtot adott az egyháznak. *Szentesen* Komjáthy Gábor, lelkész, parochialis melléképítkezésekre 77 frtot adott ki; Meczner Béla, egyházi főgondnok ugyane célra 11 frt 70 krt adományozott. *Vékén* egyes buzgó hívek Isten dicsőségére 11 frt 50 krt adakoztak; a communiciohoz 5 köből búzából egy tőkét alapítottak s ennek kamatjából látják el kenyérrel az úrasztalát. *Királyhelmeceen* Szabó Ferenc 1 frtot, s egy magát megneveztetni nem vágyó kegyes nő a mult évben is 1 frtot adományozott. *Lelesz-Pólyán* Isten dicsőségére 7 frtot; *Lelesz* 19 frt 50 krt; *Bacska* 26 frtot; *Perbényik* 5 frtot; *Agárd* 10 frtot gyűjtött egyes hívek adományozásából. *Ágcsernő* közmunkával, repcearatással kerestek az egyháznak 17 frtot; egyes egyháztagek 2 frt 50 krt adakoztak. *Lácán* Diószeghy Pál, uradalmi tiszt, a templomépítési költséghez 10 frttal járult; egyesek szintén 10 frtot adtak az egyház javára. *Ricsé* Isten dicsőségére 18 frt 50 krt; *Karcsa* 38 frtot; *Pácín* 4 frtot adakozott; hirdetési gyűjtelékéből 4 frt 80 krral, a Nagy Gedeon-féle alaphól 40 frttal, a közalaphól 150 frttal segélyeztetett. *Rozvágyon* egyesek 14 frt 50 krt adományoztak; özvegy Király Andrásné sz. Ádám Zsuzsanna 35 frt értékű díszes koronát készíttetett a templomi szószék fölébe; Mádi József gondnok pedig úrasztali használatul egy hordó bort ajándékozott az egyháznak. *Cigándon* Isten dicsőségére egyesek 30 frtot adakoztak; templom és torony kijavítására 6800 frtot gyűjtött.

Az adakozások pénzértékben kimutatott összege 9721 frt 27 kr.

B) Építkezések:

Kesznyétenben a tűzvész elhamvasztotta iskolai épület 1878 frt erejéig felépíttetett, ezenfelül az iskolai belfundus 200 frt vételárral mintegy 2 vékásnyi területtel bővítetett. *Csanólos* a lelkész s egyház használatára pincét építtetett 68 frt 52 kr kiadással. *Kis-Dobsza* egyházi épületek javítására 200 frtot adott ki. *Megyaszó* térképek s egyéb iskolai taneszközök beszerzésére 18 forint 81 krt fordított. *Szerencs* kisebbszerű építkezésekre 75 frt 82 krt költött. *Zomboron* a parochialis istálló fedélzetét, viskereset nélkül, a helyettes lelkész 4 frtig javíttatta. *Báj* mult évi építkezési kiadása 220 frt. *Csobajon* a lelkészlakon építkezésekre 160 frt 54 kr. fordított. *Tarcal* az iskolánál oszlopokon álló tornát építtetett 59 frt értékben. *Múdon* a paplakon 10 ölnyi új kőfal emeltetett, 15 öl pedig a templom mellett kijavíttatott 48 forint költséggel; ugyancsak a paplakra új cserépkályha vétetett 42 frtig, felállítása 12 frt kiadással a lelkész által fedeztetett; az orgona 100 frt díjazással kijavíttatott; 16 frtig iskolai taneszközök szerezettek. *Ondon* a paplakra egy új vaskályha vétetett, sertésólja újonnan fedetett, a kerítések kijavíttattak; összesen 72 frt kiadással. *Bodrog-Keresztúr* a helyi igényeknek teljesen megfelelő iskolát építtetett 550 frt költséggel. *O.-Liszkán* a lelkészlakon egy szoba és a konyha átalakítása 208 frt 70 krba került. *Vís* egy 106 kgramm súlyú harangért, vas-koronával, haranglábbal 206 frt 16 krt; a paplakon kútágas s itató-válúért 12 frtot adott ki. *Bodrog-Olaszi* paplakát újból bezsindelyeztette 221 frt 15 kr költséggel. *Vajdácska* az egyházkerületi pénztárnál 200 frt adósságot törlesztett. *Nagy-Kövesden* a lelkésztanítói lakon meleg konyha, téli ablakok és egy gabnás hambár mintegy 40 frtba került. *Szentesen* a lelkész, saját költségén, egy kőfallal s nádfedéllel ellátott méhest 35 frt és egy fából készült sertésólat 13 frt értékben építtetett; a gazdasági udvartól a belső udvart elválasztó rács-kerítést készíttetett 40 frt értékig, melyhez Meczner Béla, egyházi főgondnok úr, 11 frt 70 krral járult. *Vékén* az 1886-ban

alakult magtár 25 köbölíg nevededett. *Lelesz-Pólyán* 1000 frt kölcsöntartozását 150 frtig letörlesztette. *Lelesz* szinte törlesztett adósságából 100 frtot. *Kis-Géres* paplaka tetőzetét újította 200 frt kiadással. *Cigándon* a templom s torony kijavitása községi kezeléssel 6800 frtba került. *Perbenyik* lelkészlakát új cserépfedél alá vétette 262 frt költséggel. *Bacska* 1254 frt 58 kr kiadással egy, a legjobb ízlésnek megfelelő paplakot építtetett. — Építkezésekre s adósságtörlesztésre tett összes kiadás 13,767 frt 28 kr.

IV. A felsőborsodi egyházmegyében.

A) Adakozások:

Ecsegen özv. Csontó Jánosné az egyháznak végrendeletileg, kamatélvezési joggal, 100 frtot hagyományozott; a szakaszbeli szolgabírói hivatal iskolai célokra 1 frt 50 krt adott. *Szentpéteren* Czákó Sámuel úr 2 frt 50 krt. *Ivánkán* a hívek adakozásából egy 101 kgrm súlyú harang 125 frt 40 kr értékben vásároltatott. *Kazincon* az épülőfélben lévő iskolaépületre a hívek kivetés útján megterhelték magokat 2200 frttal; eddigelé beszedetett belőle 734 frt 48 kr. *Berentén* a lelkész 7 frt 50 krt adott. *Alacskán* id. Liskay Jánosné 5 frtot, Sikur László 1 frtot. *Radistyanban* a lelkész 6 frt 15 krt, Kulik József, presbyter, az egyház rétje szomszédságában 22 □ ölnyi rétet. *Kondón* a szolgabírói hivatal iskolai célokra 8 frt 50 krt; nagys. id. Losonczy Károly úr 10 frt értékű faanyagot. *Edelényben* Várnay Gyula 1 frtot, özv. Fazekas Istvánné 1 frtot adtak; az új lelkészlak építésére pedig Simon Pál úr 10 frtot, Demeter Pál úr 10 frtot, Csik László úr 15 frtot, Balogh István lelkész 30 frt 64 krt adományoztak. *D.-Horvátton* Liskay János, alacskai lakos, 5 frtot; Lenkey Pálné asszony 1 frtot. *Rudabányán* Isten dicsőségére egyesek 9 frt 82 krt; *Szuhogyon* szinte egyesek 16 frt 86 krt adakoztak. *S.-Kazán* különösen a templom újítására, következő kegyes adakozások történtek: a br. Radvánszky család 300 frtot, nagys. Bárczay Karolina, özv. Radvánszky Albertné 25 frtot; gr. Waldeck Karolina, br. Radvánszky Gézáné 25 frtot, gr. Degenfeld Ilona, Tisza Kálmánné ő nagyméltósága 20 frtot; gr. Andrásy Gyula 20 frtot; tek. Vad András úr 50 frtot; Darvas Judit és Klára ő nagyságaik 30 frtot; nagys. Miklós Gyula úr 25 frtot, tek. Rehenda Pálné asszony 25 frtot; tek. Dobozy István úr 10 frtot; Nagyvári Ferenc, jegyző, 20 frtot; Reho János, lelkész, 20 frtot; Nagy Sándor, tanító, 10 frtot; Mészáros Zsigmond 6 frtot, Blaskó Györgyné 2 frtot; összesen 588 frtot adományoztak. Nagys. Bárczay Karolina, özv. Radvánszky Albertné 36 frt értékű ezüst szint játszó úrasztali terítőt; Terge Józsefné, szül. Lenkey Juliánna; Bukó Jánosné, szül. Dapsy Zsófia, együttesen 36 frt értékű megyszín bársony, aranyozott úrasztali terítőt. Serki Károlyné egy 5 frt értékű keresztelő tálat adományoztak. A báró Radvánszky család a szószékkal szemben 2 templomi széket készíttetett. A lelkészlak hátúlsó szobájának kideszkázására a lelkész 14 frtot ajánlott. *Szendrőben* tehetetlen elárvult gyermekek, gr. Königsseg Gusztávné ő méltósága által, mintegy 18-an iskoláztatnak s részben ruházattal is elláttatnak. *Borsodon* tek. Ragályi György, főgondnok úr, az elhunyt tanító temetésére félhordó bort ajándékozott. *Ládbesenyőn* Godocs Juliánna a papi szószékre egy barna szövet-terítőt 2 frt 50 kr értékben ajándékozott. *Szalonnán* a nagym. kultusz minisztérium házassági felmentvényi díjat, 10 frtot ajándékozott. *Martonyiban* iskolaépítésre tek. Dobronoki László úr 7 frtot. *R.-Szenden* iskolai célra a lelkész 1 frtot; Balázs András Isten dicsőségére szinte 1 frtot adományoztak. *Lakon* iskolai célra tek. Zsóry Gusztáv, szolgabíró úr, iskolamulasztási bírságot, 8 frtot adott. *Damakon* Palcsó Károly, lelkész a stósi hidegvíz-gyógyintézetben a vendégek kívánatára s kérelmére, hitelveink szerint istenitisztelet alkalmával, predikációt tartott; ugyanekkor az egyház segélyezésére hívta fel a hallgató vendégeket, mely felhívás egyházának 20 frt 25 krt eredményezett. Ugyancsak egyházi s iskolai célokra t. Berger Emánuel, sápi pusztai uradalmi tisztartó igazgató, 10 forint büntetéspénzt adományozott. *Nyomáron* Tamás Istvánné diófából egy díszes úrasztalt és arra terítőt készíttetett 19 frt 40 kr értékben; a templomkerítéséhez Losonczy Jenő úr 2 frtot, Balogh Ferenc boldvai birtokos 2 frt értékű fát adtak. *Zilizen* a lelkész és presbyterium Isten dicsőségére 9 frt 56 krt ajánlott. *Vámoson* az egyház összes tagjai új harangot öntettek 436 frt költséggel. *Boldván* néhai Simon József lelkész hagyatékának kamataiból 12 szegényebb sorsú gyermek ingyen tanításban részesül

s könyvekkel láttatik el. *Szilváson* gróf Erdődy Rudolfné ő méltósága, vallásfelekezeti különbség nélkül 12 gyermeket látott el ruházattal; egyesek 8 frtot adakoztak. *Visnyón* gr. Erdődy Rudolfné a templom s torony fedelére 68 frt értékű palakövet ajándékozott. *Mályinkában* Csernely Zsófia 1 frtot; *Tardonán* nagys. Hanvay Aladár úr 50 frtot; *Nekésényben* Turánszky Jozefa úrnő az iskolaházhoz 5 drb fát; Tóth Jánosné 2 frtot, Fábíán Juliánna 50 krt, Lukács Lajos növendék 40 krt, árva Tóth János 40 krt adtak; Rácz Mária és Tóth Mária a szent kelyhet saját költségükön kijavították. A *nádasdi missio-körben* Osgyáni József, gondnok indításából adakozások gyűjtettek az úrvacsorájához szükséges szent edények és terítékek megvétele céljából. Ezen adakozások összege 59 frt 52 kr. *Velezden* Óvári Miklós 1 frtot, ifj. Jobbágy József és neje, Bakalár Juliánna szinte 1 frtot adtak. *Vadnán* a paplak építésére Svingor József, lelkész 40 frtot; Nagy Sámuel, jegyző; Váhina György, gondnok; Szabon Pál András, id. Szabon András, id. Bonta Miklós, id. Varga János, özv. Marton Józsefné és K. Válint István 5—5 frtot; több egyháztagok összesen 67 frt 44 krt adományoztak. E szerint szent célokra kegyes adakozások 33 egyházban tétettek.

B) Építkezések:

Berente a lelkészlakot majdnem alapjából újra építtette 1000 frt költséggel. *Alacska* templomát s paplakát újonnan zsindelyeztette. *Radistyán* iskolai tantermét a hívekre rótt 161 frt költséggel kipadoztatta s korszerű székekkel látta el. *Kápolna* torony és cinterme tetőzetét újra fedette; templom-gerince s iskolai épülete tetőzetében javítást tett. *Edelényben* díszes új paplak építtetett. *S.-Kazán* a templom s torony 3277 frttal kívül, belől díszesen kijavított; a paplak csinos kőlábbal, az iskola fatornáccal láttatott el. *Balajton* a tanítói lakon tetemes átalakítás és újítás történt. *Hegymegen* a lelkészi beltelen új istálló és kamara építtetett mintegy 145 frt erejéig. *Zilizen* a templom tetőzete javított. *Vadnán* új paplak építtetett. *Vámoson* az elhasadt harang helyett új harang öntetett 436 frt költséggel; továbbá az egyházi középületek körül nagyobb mérvű kerítkezés eszközöltetett. *Szalonnán* az iskola 104 frt költséggel átalakított. E szerint új építkezés s részben javítás 12 helyen történt.

V. A felsőzempléni egyházmegyében.

A) Adakozások:

Nagy-Toronyán ifj. Polsch Lajos, ágostai hitv., a nagy-toronyai egyháznak 30 frtot adományozott azon célból, hogy édes atyja a ref. temetőben temettetett el; azonfelül a lelkésznek és tanítónak az egyház erdejéből járuló évi failytmény befuvározásához és az egyházi szőlő munkáltatásához is hozzájárulását ajánlotta fel. *Kolbásán* Isten dicsőségére adakoztak: Kövér András 1 frt, ifj. Bekényi János 2 frt, Gönczi Mária 50 kr, özv. Kövér Istvánné 1 frt, Jakab János 40 krt. *Bodzás-Ujlakon* részint templomépítésre, részint külön, Isten dicsőségére ajándékoztak: Bernáth Gyula úr és neje Pilissy Jolán ő nagysága 2 frt, Radácsi György 1 frt, Olajos Pál 1 frt, Schön József 1 frt, Gona Juliánna Magyar-Jesztrebről 2 frt, Szakál János és fia István 4 frt, Lajos István 3 frt, Lajos János Amerikából 3 frt, Hornyák János Amerikából 3 frt, Szakál János és fia Mihály 7 frt, Kiszti János Amerikából 1 frt, kenézlii lakos Rehó Endréné 50 kr, Vinczlér János 1 frt, Tóth István 2 frt, Gy. S. 1 frt 60 kr, Csonka Zsuzsanna és fia János Amerikából 2 frt 50 kr, Lajos Mihály Amerikából 1 frt, Szakál Béres János 1 frt, Lajos Mihály 2 frt, Máté Mária 1 frt, Tóth János és Mária 2 frt, ifj. Hornyák János Amerikából 1 frt, Lajos András 1 frt, özv. Hornyák Györgyné 2 frt, ifj. Halász Mária és fia 2 frt, útcái Hornyák Mihály 1 frt, Horosz András 1 frt, Bóczán Mihály Amériákából 1 frt, Sztoták Mihály Amériákából 1 frt; összesen 52 frt 60 kr. Ezenfelül áldozati kenyeret az egyes családok önként adnak. *Garanyban* Isten dicsőségére adományoztak: Juros Mihály római kath. Amériákából 2 frt, Jankovszki István r. kath. Amériákából 10 frt, Mitro Mihály g. kath. Amériákából 3 frt, Riktorik János r. kath. Amériákából 1 frt, id. German Mihály g. kath. 1 frt, ifj. Jankovszki János r. kath. 1 frt, Szakál György Amériákából 1 frt, Béres János Amériákából 1 frt, özv. Balog Györgyné 1 frt 50 kr, Bakura István, Mihály 2 frt, Kosztrub

Erzsébet 1 frt, Fonóz Erzsébet 80 kr, Kőházi Varga Pál, János, István, András 3 frt 50 kr, Hornyák Anna és András Amerikából 2 frt, Tusai Zsuzsánna és Mária 1 frt 60 kr, Kovács János 1 frt, özvegy Berta Andrásné 1 frt, Estu András, János 3 frt, Páricsi András 2 frt, Stefán Mihály Amerikából 2 frt, Béres János 1 frt, özv. Demeter Jánosné 50 kr, Juhász János 1 frt, felső Vargapál 1 frt, özv. Vargapál Mihályné 1 frt, Hajtó János és Mihály 2 frt, Vargaestók György, János, Mihály és András 4 frt, Samu Mária 50 kr, Varga István 50 kr, Toronyi János 1 frt, Szakál Zsuzsánna 1 frt, Hresko András 50 kr, alsó Vargapál János 1 frt, honvéd Béres János 1 frt; összesen 57 frt 90 kr. Szabó Mihályné sz. Kristóf Erzsébet az úrasztalára egy veres-szegélyű fehér terítéket adott, mely mintegy 5 frt értéket képvisel. Az úrasztali kenyeret egyes családok ajándékozzák. *Szürnyegen* Kacsó Ferencné sz. André Erzsébet az úrasztalára 5 frt értékű csinos terítőt adományozott. Részint Amerikából, részint otthon a hívek 40 frtot hordtak össze az Úr oltárára. *Zemplénben* 17 frt gyűlt Isten dicsőségére. *Kis-Azarban* Ősze Pálné szül. Soltész Erzsébet egy pamuttal szőtt szép úrasztali terítéket ajándékozott. Magtári állománya 1886. évben 1470 frt értéket képviselt, mely egyes híveknél van kamatra kikölcsönözve, melynek kamatai rendetlenül fizetettek. A *lasztoméri* hívek offera címen 60 frt 18 krt hordtak össze, melyhez nagyobb összegekkel járultak: Hromanyi János és neje, Hromanyi György ágost. hitv. 3 frt; Perzso Mihály és neje 5 frt; néhai Valyopál Mihály 50 frtos kötvényt; néhai Valyiszka István 4 frtot hagyományoztak az egyháznak. Pénztári kötvény-vagyona 184 frt és 10 köből magtári gabona. *Morván* Sarudi István és neje Góna Juliánna 2 hold peres földet bocsátott az egyház haszonélvezetébe, melynek jövedelmét mindaddig élvezi az egyház, míg eladó és vevő között a peres ügy bírói ítélettel el nem fog döntetni. *Bánócon* offera címen 44 frt 24 kr folyt be. Nagy-szeretvai lakos és földbirtokos, néhai Palotay Lászlóné sz. Ubrizsi Zsuzsánna 100 frtot hagyományozott a bánóci egyháznak. A *vásárhelyi* egyháznak szintén hagyományozott fent érintett Ubrizsi Zsuzsánna, néhai Palotay László özvegye 200 frtot. Az *abarai* egyház hívei áldozati kenyér adására ajánlották fel magukat. *Nagy-Ráskán* Isten dicsőségére özv. Kaszonyi Mihályné és Kaszonyi János 5 frtot; id. Czinegér János 1 frtot ajándékoztak. *Szalókon* a hívek 5 frt értékű áldozati poharat vásároltak; ifj. Matyi Józsefné a szószékre, Janócsik János pedig, Amerikából való szerencsés hazajövele emlékére, az úrasztalára értékes terítékeket adományoztak. *Málcán* offerai adakozás 35 frt 80 kr volt. *Deregyőben* Isten dicsőségére 30 frt 60 krt hordtak össze a hívek. Ezenfelül az iskola átalakítási költségéhez egy udvar 4 frttal, egy zsellér 50 krral járult. — Az adományok összege és értéke mintegy 745 frt, a perselypénzek beszámításán kívül, mely szintén pár száz forintot képvisel.

B) Építkezések:

Csernahón az iskola falazata magasabbra emeltetett, egészen új gerendákkal és padlással látattott el, új és nagyobb ablakok állítottak be; mind az iskolai tanterembe, mind a tanítói lakba új kályhák vétettek 98 frt költséggel. Most már az iskola a törvény követelményeinek teljesen megfelel. *Kis-Báriban* a lelkészlak elrongyolott nádfedele új faszindely-fedéllel cseréltetett fel. *Kolbásán* a lelkészlak egyik patics-fala helyett új kőfal emeltetett, az istállóba két jászol és takarmánytartó állítottott mintegy 20 frt költséggel. *Bodzás-Ujlakon* a tanítói lak és lelkészi melléképületek részben új szalma-fedéllel látattott el, a tanítói fundus új vesszősövénnyel vétetett körül 91 frt költséggel. *Imregen* a tanítói lakba és iskolába új kályhák vétettek, az istálló bepadlásoltattott. *Ladmoc* templomát, iskoláját, bérházát 1176 frt kiadásal hozta rendbe, melyhez a hívek 300 frt költséggel és munkával járultak; a gondnok, Gazdag Gyula, sajátjából előlegezett 202 frt 33 krt; mint igen buzgó, erélyes és szorgalmas egyházi gondnok elismerést érdemel. *Tussán* a múlt évben 5 öl hosszú istálló és szekérszin épült 221 frt költséggel. *Hardicsán* az egyház a felsőbodrogi szabályozó-társulattól a Ternava folyó mentén elfoglalt egyházi rét kisajátítási árába 331 frtot, a lelkészi zajgó föld kisajátítási árába 540 frtot kapott. *Lasztomérban* az 1886-ik év őszén leégett tanítói csűr helyén új csűr épült, melyhez a fát a hívek messze vidékről fuvarozták, maguk kifarragták és csak 8 frt 40 krt fizettek mesterembernek a felállításért, és ezzel mintegy 70 frtot gazdálkodtak meg az egyháznak. Elismerés illeti gróf Sztáray Antal ő méltóságát, a ki római kath. létére, azon

kegyes jótéteményért, hogy az épületfákat vámmentesen engedte áthordani a nagymihály-sztrajnyai hídon, melylyel 8 frt költségtől mentette meg az egyházat. Elismerést érdemel Timesko Valyiszka György is, azért, hogy a magyarosodás és vallásos buzgóság terjesztése és élesztése céljából, lakását télen át az ifjúságnak felajánlotta, hogy ott magyar énekeket és dalokat tanultak a felnőttek. *Nagy-Ráskán* a tanítói behelyet 24 öl sövény-kerítéssel vették körül, mely 12 frtba került. *Kis-Ráska* szép ízléssel és a kor kívánalmának megfelelő díszes papi lakást építtetett, mely — mint a kitartó akarat és egyetértés műve — dícséretére válik az egyház közönségének, dícséretére a fáradhatlan szorgalmú egyházi gondnoknak, lelkésznek és Füzesséry Tamás, nagymihályi járási főszolgabíró úrnak is, ki jóakarátával támogatta és elősegítette az építkezést, mely 930 frt 50 krba került. Elismerésre érdemes Petrovics Elek jószágigazgató is, ki épületfával segítette az egyházat; továbbá Király József, kis-ráskai egyháztag, ki házát ajánlotta fel a lelkészi család részére lakóhelyül azon időre, míg a parochia felépült. *Deregyőben* az iskolai növendékek befogadására szűk iskolai tanterem a múlt év folyamán 600 frt költséggel kibővített s a szükség és kor követelményéhez mérten átalakított, mely költséghez és átalakítási munkához a jótéteményekben fáradhatlan Lónyay Gábor úr ő nagysága, az áldozatkész Mudi István bíró és Lakatos Imre egyháztag is 31 frt költséggel járultak. *Bánóc* az iskolát 72 frt 82 kr költséggel kijavíttatta, templomát új zsindeletetivel és deszka-mennyezettel látta el, mely 370 frt 63 krba került.

Az építkezési költségek meghaladják a 6000 frtot, a hívek által természetben teljesített igaz- és gyalog-munka terhén felül.

VI. A gömöri egyházmegyében.

A) Adakozások:

Szuhafőn a paplak kerítéséhez a közbirtokosság ajándékozta a szükséges fát. Az úrasztalára ifj. Járdánházi Dániel egy boros kancsót adott. *Aggtelken* a hívek adakozásából zab-magtár alapított. *Ragályon* Ragályi Gyula úr 30 frtot ajándékozott az egyháznak; ezenkívül adott az összetorlódott adók lerovására 227 frt kamatnélküli kölcsönt. *Zádorfalvában* a közbirtokosság 162 frtot adott egyházi célokra. *Poszobán* Csiszár Ferenc 1000 drb zsindeletet vett és szállított haza a templomtető javítására. A hívek tornyot akarván építeni, közöslegelőjőkből 5 holdat kihalítottak, megmivelnek s az ebből bejövő jövedelmet e célra fordítják; az építkezéshez szükséges 15 köb-öl követ és 13 ezer téglát ingyen befuvározták. *Kelemérben* Isten dicsőségére gyűlt 2 frt 30 kr. *Horkán* Isten dicsőségére 2 frt gyűlt. *Bejében* Batta Sámuel az iskolás gyermekek buzdítására 5 frtot, a parochiális és iskolai ólak jászának s hídlásainak javításához kellő mennyiségű faanyagot ajándékozott; ugyanő látja el évenként 6-szor kenyérrel és borral az úrasztalát. *Pelsőcön* Hámos László, országgyűlési képviselő úr, az egyház javára 100 frtot ajándékozott; Timár Andrásné, a szegény iskolás gyermekek alapjához 10 frttal járult; a közművelődési egyesület 40 frttal; ifj. Czakó János 2 frt 50 krral segélyezte az óvodát; Isten dicsőségére adott Szentpétery Sámuel, lelkész 5 frtot. *Szalócon* Szabó Bertalan, lelkész 17 frtot adott hátúlsó szobájának kideszkázására. *Berzétén* a helybeli és más jóltevőktől 969 frt 63 kr gyűlt az egyház javára; Isten dicsőségére tett adakozások összege 24 frt. *Körösben* a templomtető bezsindeletezésére fordított 222 frt 81 kr nagyrészen a hívek önmegadóztatása útján gyűlt össze; ugyanott a temetőt a hívek maguk körüláncolták; Isten dicsőségére gyűlt 4 frt. *Berzétén* az úrasztalát a két Máriássy család és Hámos Lászlóné látják el kenyérrel és borral. *Rozsnyón* Szobonya József, főgondnok, egy bibliát; Szabados László, presbyter, egy énekes-könyvet adtak templomi használatra; Markó Pálné, szül. Balajthy Borbála úrnő miskolci lakos, egy 50 frt értékű gazdag selyem-kendőt ajándékozott az úrasztalára; Szepesy Károly, ügyvéd, boldogult neje, szül. Debreczeni Erzsébet asszony emlékére 100 frtot adományozott az egyháznak; Szilvász Nándor, róm. kath., építésre 50 frtot ajándékozott; a csizmadia- és cipész-társaság 3 frt 30 krt; egyesek önkéntes adománya 45 frt 10 kr; Dísházi Istvánné élte végeig kenyeret ajánlott az úrasztalára, a bort pedig egyes egyháztagok felváltva adják; ezeken kívül a rozsnyói egyház hangversenyből bevett 40 frt 11 kr. *Gicén* a templom kijavítása körüli szekeres munkákat a hívek ingyen teljesítették; templomjavításra a

gicei hívektől begyűlt 62 frt 42 kr; a *nasztrajaktól* 5 frt; a *mikolcsányiaktól* 9 frt 40 kr; Isten dicsőségére befolyt 7 frt 50 kr. A *g.-szkárosi* egyházban és filiáiban a kegyes adományok összege 66 frt 50 kr. *Kálosán* az asszonyok és leányok egy 20 frt értékű china-ezüst kenyeresztányért készítették az úrasztalára; Draskóczy László úr az építendő templomhoz szükséges téglaegetéshez 30 bécsi öl tűzifát ajándékozott; Hevessy Benedek, fügei birtokos és országgyűlési képviselő nejével, Sturmann Borbálával, 100 frtot ajándékozott a templomra. *Bátkában* Isten dicsőségére gyűlt 3 frt 80 kr; perselypénz 14 frt 20 kr. *Rimaszécsben* Isten dicsőségére gyűlt 6 frt; *Cakóban* 1 frt 90 kr; *Iványiban* 2 frt 80 kr; Ő felsége adománya a templomra 100 frt; Balogh Béláné asszonyé 5 frt. *Rimaszécsben* egy értékes úrasztali terítőt ajándékozott Szegedi Andrásné; *Zádorházán* pedig egy úrasztaliki ökorsót adott Betes József. *Hanván* Isten dicsőségére gyűlt 1 frt; *Lénártfalván* 2 frt; *Osízben* 6 frt; *Runyában* özv. Jankovics Miklósné asszony egy 70 frt értékű ezüst-kelyhet ajándékozott az úrasztalára. *Hubón* Isten dicsőségére gyűlt 4 frt. A *sajó-keszti* iskolának a tornallyai takarékpénztár ajándékozott 10 frtot. *Tornallyán* Isten dicsőségére gyűlt 21 frt 51 kr; ezenkívül a helybeli takarékpénztár adományozott a segédtanítói alapra 50 frtot, az iskolára 10 frtot. *Serkében* Gömöri János, ág. hitv. földbirtokos, ajándékozott a templomkerítésre 30 frtot; ugyane célra adott a *várgedei* közbirtokosság 10 frtot. *Jánosiban* az énekkar 26 frt báli jövedelmet adott át az egyháznak a tanterem kideszkáztatására; Lenkey István, róm. kath. gazdatiszt 26 frt értékű könyvet ajándékozott a népkönyvtárnak, ezenkívül 100 frtos alapítványt tett az énekkar javára; Pálkovács Miklós 9 frtot az orgonaalapra; Isten dicsőségére egyesektől begyűlt 30 frt; *Pálfalán* pedig 7 frt. *Rimaszombatban* Csider Károly főgondnok 500 frtot; Horváth János presbyter 500 frtot; Baksay István tanár 200 frtot; Balázs Margit 20 frtot; Lengyel György, rimaszécsi járásbíró 5 frtot adományoztak az egyháznak. Szepesy Pálné 20 frtot; Bodzási Ferenéné 300 frtot hagyományoztak annak végrendeletileg. Knöpfer Károly adománya 20 frt; az egyházi építkezéshez a város adott ingyen 50000 téglát; Csider Károly főgondnok úr 1000 frtot kamat nélkül kölcsönzött az egyháznak. *Zeheryén* Isten dicsőségére gyűlt 7 frt 40 kr. *Simoniban* Isten dicsőségére gyűlt 11 frt 70 kr; *Darnyán* pedig 7 frt 70 kr; ugyancsak *Darnyán* Nagy András derék gondnok a deficit megszüntetésére ajándékozott 14 frt 30 krt; Simoni községe 515 frt 98 krt ajándékozott az egyháznak. *Balogon* Isten dicsőségére gyűlt 21 frt 65 kr. *U.-Panyiton* ifj. Túrós Istvánné, Sebők Juliánna, a templomi szószéket díszes posztóval vonatta be; Isten dicsőségére gyűlt 8 frt 11 kr; *Tamásiban* pedig 5 frt 12 kr. A pénzbeli adományok összege 4691 frt 96 kr.

B) Építkezések:

Szuhafőn a paplakon a csűr és pince a nép ingyenes közmunkájával kijavított, a paplak kerítése 50 frt költséggel rendbehozott. *Aggteleken* a lelkészi szobák 22 frt költséggel kifestettek. *Imolán* az iskolai fundus 70 frt 50 kr költséggel körülkerített. *Héthben* az istálló félig új fedél alá vétetett; az iskolaépületen pedig a cserép-zsindely átrakatott. *Kelemérben* a rozszant templom tornáca kijavított. *Horkán* az iskolaháznál 30 frt költséggel javítás eszközöltetett. *Pelsőcön* a paplak udvarán lévő mosóház és ehez kötve egy fás szin építettett 100 frt költséggel; a temető 2 kataszt. hold területtel növeltetett s kőfállal körülkerített. *Szalócon* a paplak hátulsó szobája 17 frt költséggel kideszkázott; az iskolánál két kémény építettett 47 frt kiadással. *Berzétén* az iskola 278 frt költséggel rendbehozott; a prókhiális istállók javítására 150 frt; a lelkészi lakra 57 frt 97 kr; a harangra 25 frt 40 kr fordítatott. *Kőrösben* a templomtető 222 frt 81 kr kiadással faszindelylyel befedetett; a temetőt a hívek körülzárták. *Rozsnyón* az egyház épületében az imaház és lakosztályok 318 frt 57 kr költséggel rendbehozattak s díszesen kifestettek; az imaházba egy 228 frt 26 kr értékű hármónium vásároltatott. *Rudnán* a csűr 20 frt költséggel kijavított. *Gicén* a torony kőépítménye kijavított; az összehasadozott templom alaposan s díszesen restauráltatott, belől kifestetett; a régi templomkerítés leszedetett és a templom környéke parkiroztatott; e munkálatok 700 frtba kerültek a szekeres munkákon kívül, melyeket a hívek ingyen teljesítettek. *Vályban* a templom bezsindelyeztetett 400 frt költséggel, a többi épületek körül is

végeztettek aprólékos reparációk; szorgalmi kertül az egyház 76 frtért egy alkalmas területet vásárolt. *Radnóthban* a díszes templom vörös rézzel fedetett be 1800 frt költséggel. *Zádorházán* az iskola reparációjára 9 frt fordított. *Lénártfalván* öt vékás kitűnő minőségű földet vásárolt az egyház 240 frtért. *Csízben* a tanítói lakszoba 16 frt költséggel kideszkáztatott. *Hubón* kerítkezések történtek a paplak és iskola körül 63 frt kiadással. *Naprágyban* a templom teteje rendbehozott 77 frt 20 kr költséggel; az iskola körül 23 frt 70 krba került javítás eszközöltetett; a koresma teteje elkészült s erre 108 frt 19 kr költetett; egy új kettős pince építettet, a lelkész és egyházi koresma részére, mely a szekeres és gyalog-munkákon kívül, melyeket a nép ingyen végezett, 456 frt 84 krba került. *Martonfalán* a tanítói részére terményrakodó épület emeltetett 70 frt költséggel; az iskola pitvara kitegláztatott s kamrájába hambár állított 19 frt kiadással. *Serkében* a templomelőtti tér 80 öl hosszú kőkerítéssel vétetett körül, mely 745 frt 54 krba került a hívek ingyenes szekeres munkájokon kívül; a paplakra és tanító szobájába egy-egy kályha állított be 53 frt költséggel. *Rimaszombatban* az első pap részére egyemeletes parókhia vásároltatott 8500 frtért; ennek melléképületei 1300 frtba kerültek (a régi paplak pedig eladatott 8000 frtért); a második paplak is kiépítettet. *Majomban* az iskolai melléképületek kijavítására 60 frt fordított. *Zeherjén* új iskola építettet; az építkezés a hívek ingyenes szekeres munkáján kívül 826 frt 11 krba került. *Simoniban* a parókhia renoválására 301 frt 69 kr fordított. Építkezésekre fordított összesen 9435 frt 78 kr.

VII. A tornai egyházmegyében.

A) Adakozások:

Az *almási* leányegyházban a hívek a templom javítására önként adakoztak 105 frtot; ugyanazon célra kivetés útján beszedtek maguk közt 101 frt 80 krt; nagyságos Koós József úr, kinek nevével az egyházunk részére jelentékenyen adakozók közt oly gyakran találkozunk, mindamelllett, hogy nem egyházunkhoz tartozik, a *zsarnói* egyháznak újlag 36 frtot ajándékozott. *Komjátiban* Simon András neje, Péter Borbála, az úrasztalára egy értékes terítőt ajándékozott. *Görgön* az orgona költségeinek fedezésére a hívek közül többen ismét 20 frt 40 krt adakoztak.

B) Építkezések:

Az *almási* leányegyház a templomot és tornyot újból fedette; falait kijavította s belsejét kicsinosította 1005 frt költséggel. A *zsarnói* egyház magtárt építettet 332 frtért. A *görgői* egyház az iskolát újra gerendáztatta és padlásoltatta 96 frtért; pincéjét zsindeletető alá vétette 56 frtért. A *méhészi* leányegyház a templomot egészen újra zsindeletette 126 frtért. A *teresztenei* leányegyház templomát újra festette; a templomi székek kijavítottak 150 frt költséggel. *Égerszögön* a paplakon javítás eszközöltetett 16 frt erejéig. *Jósvafőn* a paplakon az istálló tetőzete újított s faszín készítettet 170 frt költséggel. *Szilicén* a paplak átalakított; méhes és kerítés építettet 900 frt költséggel. *Színben* a tanítói lakon melegkonyha készítettet 35 frt költséggel. *Perkupán* a paplakon méhes készítettet 51 frt 15 kr költséggel. *Jabloneán* a paplakon istálló építettet 240 frt értékben.

VIII. Az ungi egyházmegyében.

A) Adakozások:

Ungváron Molnár Mihályné egy arannyal átszőtt, piros selyemmel hímzett, barna színű jutta templomi asztalterítőt és egy barnakék selyem keresztelési edény-takarót ajándékozott. *Minában* Gere András harangöntésre 5 frtot; Ladányi János, róm. kath. ugyanazon célra 1 frtot; Ladányi Gábor úrasztali készletre 2 frtot; Ladányi Károlyné 1 frtot; Lukács István 1 frtot. *Tarnócon* Isten dicsőségére többen 1 frt 90 krt adakoztak. *Szürthén*, mint az előbbi években, úgy most is, Kovács Károly egyházmegyei gondnok úr adott az egyháznak földet, melyet az egyháztagnok megműveltek s annak jövedelméből fedezték az egyházi szükségleteket; Isten dicsőségére 10-en 11 frtot adományoztak. *Kis-Ráthon* Isten dicsőségére 9 frtot

adakoztak. *Nagy-Geöcön* Ritók Sándor 5 frtot; Vass Juliánna hagyományozott 2 frtot; Kocsis Sára 3 frtot hagyományozott; Isten dicsőségére egyesek 24 frtot adtak. *Putka-Helmecen* a püspöki látogatás emlékére a férfiak 7 köből 1 véka gabonát; a nők 12 frt 60 krt adtak oly célból, hogy ennek jövedelme a jövő püspöki látogatás alkalmával a templom heldíszítására fordíttassék. *Pályinban* több egyháztag 10 holdnyi szántó- és rétföldet adományozott az egyház javára, oly feltétellel, hogy ennek jövedelme mindaddig tőkésítettessék, míg új templomot nem építhetnek; ezután pedig az egyház javára lesz fordítandó. Az adományhoz járultak ezek: Soltész Tamás lelkész, Vajkócsik Mihály, Magyar Mihály, Viresik János, B. Viresik Mihály, Szilágyi József, Balogh József, ifj. Valyócsik Mihály, Viresik György, Vásárhelyi Lajos, Ocsvári István, Balogh György, Ondócsik András, Vásárhelyi Károly, Balogh Imre János, Egri József, id. Balogh József, Viresik János, Ondócsik Mihály; továbbá az egyháztagok birtokaránylagos kivetés útján gyűlt pénzből kifizették a főtiszt. egyházkerülettől felkölesönzött 658 frt tartozásukat. Varjasi János Amerikából küldött az egyháznak templomépítési alapul 50 frtot; offera címen gyűlt 16 frt 20 kr. *Solymoson* kivetésből befolyt 12 frt 40 kr; offera címen 34 frtot adományoztak; Knyezso György egy családja által szőtt veres kockás abroszt ajándékozott 5 frt értékben. *Lucskán* offera címen 107 frt 25 krt adakoztak, melyhez Szabó Győző 11 frt, Szóráth János 10 frt, Bihari György Amerikából 5 frt, Pomasulya György 4 frttal járultak. *Felső-Revicscén* Stépán Gábor főgondnok 5 köből, Benedek János lelkész 2 köből gabonát adtak magtáralapul; offera címen 100 frt gyűlt; Stofila Anna S.-Remetéről egy barna pamut-kendőt ajándékozott az úrasztalára. *Jenkén* kivetésből gyűlt pénzből 963 frt adósságot fizettek ki, ebből 863 frtot a főtiszt. egyházker. pénztárának; offerából 50 frt gyűlt. *Pinkócon* offera címen 10 frtot adakoztak. *Zaharban* offera 61 frt. *Bezöben* Balyi Erzsébet, Milyócsik János özvegye, 35 frtot hagyott az egyháznak; offerából 80 frt gyűlt. *Csicserben* az egyház Kis László helyettes lelkésznek 25 frtot és özv. Kása Endre lelkésznek a káplántartás díjához 12 frt 50 krt adományozott. *Mogyoróson* magtárt alapítottak 30 köből gabonával. *Cseppelyben* Helmezi Erzsébet, Kása Zsigmondné, 100 frtot adományozott a templom belsejének kijavítására. *Bécsben* Sipos János, Lengyel János, Titka András, Szarka István, Kalán Borbála Amerikából 1—1; összesen 5 frtot küldtek Isten dicsőségére; és Jáger Kalán Zsuzsanna béési lakos 40 krt. *Vajánban* Kovács Erzsébet, Gyüre Istvánné, az úrasztalára egy piros rózsás kázmir-kendőt; Kovács Péter Amerikából küldött 1 frtot, valamint Tóth János 1 frt 50 krt; egyesek 6 frt 50 krt adakoztak. *Bajánházán* offera címen 53 frt 25 krt adtak. *Veskócon* Kemezi Juliánna az úrasztalára egy virágos selymekendőt ajándékozott. *Nyarádon* Isten dicsőségére 13 frtot; kivetés útján 105 frtot adtak. *Palágyon* a vallásalap igazgatósága az iskola részére 12 frt értékű fát adott; 13 frtot adtak Isten dicsőségére. *Gálcsnak* özv. Dancs Istvánné, Kárner Juliánna úrnő, palágyi lakos, haranglábhoz 40 frt értékű fát adott. *Botfalván* Isten dicsőségére gyűlt 7 frt. *Vajkócon* ugyanazon célra 50 kr; Tóbiás Erzsébet végakarata szerint, ruháinak eladási árából 1 frt 50 kron az úrasztalára egy veres selymekendő vétetett. *Ptruksa*, Isten dicsőségére 12 frtot; kivetés útján 54 frt 85 krt; *Csomonyán* a községi pénztár tankönyvekre 33 frtot adott. *Nagy-Dobronyban* a tanfelügyelő 38 darab olvasó-könyvet küldött az ifjúság számára; a községi képviselő-testület az egyházi szükségletek fedezésére 150 frtot adott; a szegény iskolás gyermekek javára alapított magtár jövedelméből 14 frt 17 kr áru könyv osztatott ki. *Csapon* Isten dicsőségére adakoztak 33 frt 70 krt; kivetés útján begyűlt 131 frt 22 kr. *Salamonban* magtárt alapítottak 18 köből gabona és 11 köből búzával; Isten dicsőségére gyűlt 6 frt 40 kr.

B) Építkezések:

Kis-Rát templomát kívülről kijavíttatta. *Nagy-Geöc* iskoláját kipadimentomoztatta. *Pályin* iskoláját kipadoztatta s székekkel ellátta. *Lucskán* az iskolát kipadozták, a tanítólakot rács- és palánk-kerítéssel körülvették; a lelkészlakon levő szénatartó bedeszakázott; erre telkenként 1 frt 50 krt fizettek be. *S.-Polyánkán* új iskolát építtettek, de még nincs teljesen bevégezve. *Kereszten* a leégett templom és iskola újból építtették, de nem végezhetők be teljesen. *Csicserben* 6 hold erdőt vett az egyház 762 frt 50 krért és $\frac{1}{4}$ úrbéres telket 1004 frtért; továbbá egy belhelyet házzal és 2 hold rétet 818 frtért.

Palágyban a paplak javítottatott 120 frt 96 kr; a tanító udvarán kőkút építettett 29 frt 10 kr; ugyanott kerítés és melléképület 29 frt 25 kr; lelkész és tanító kútjához ágas 8 frt; összesen 187 frt 31 kr értékig építkeztek. *Gálocsbán* új harangláb építettett fából 100 frton. *Pallóban* torony és templomtető-igazítás 55 frt; sertésól zsindefedélzettel 89 frt; összesen 144 frtig építkeztek. *Bátfán* a templom-, torony- és sírboltjavítás 345 frt 31 kr; kerítés a lelkészlakon 40 frt; lelkészlakfedés 45 frt; összesen az építkezés 430 frt 31 krba került. *Nyarádon* a magtárt befedték, kivakolták és kideszkázták; a lelkészlakon kerítették 160 frt értékig. *Csomonyán* a tanítónak csűr és istálló építettett, melyeknek ez évben lett bevégzésére 172 frt 55 krt fordítottak. *Nagy-Dobronyban* a lelkészlak 150 frt költséggel kijavítottatott. *Kis-Dobronyban* az iskola részére 28 frt 43 kr értékig térképek és szemléltető ábrák vétettek. *Ásványban* a templom újonnan fedetett be és új csűr építettett 150 frt költséggel. *Csap* magtárt építettett 330 frt költséggel.

A közalapra való befizetések :
*
* *

<i>Abaujban</i> az 1887-ik évre járulékként	1746 frt 80 kr	ajánlatott meg.
Erre a régibb hátrálékokkal egészen befizettetett	1680 frt — kr.	
<i>Alsóbersodban</i> az 1887-ik évre járulék	2750 frt 25 kr.	
Ebből befizettetett	2047 frt 80 kr.	
Hátrálék	702 frt 45 kr.	} 919 frt 55 kr.
Régi hátrálék	217 frt 10 kr.	
<i>Felsőbersodban</i> az 1887-ik évre volt járulék	1199 frt 92 kr.,	
mely összeg mind befizettetvén, hátrálék nincs.		
<i>Gömörben</i> az 1887-ik évre járulék	1537 frt 80 kr.	
Előbbeni évekről hátrálék	165 frt 60 kr.	
Összeg	1703 frt 40 kr.	
Ebből befizettetett	1455 frt 40 kr.	248 frt hátrálék,
mely nagyrészen törlesztendő lesz.		
<i>Tornában</i> az 1887-ik évre járulék	494 frt 50 kr.	
Erre befizettetett	486 frt 10 kr.	
Hátrálék	8 frt 30 kr.	} 10 frt 90 kr.
Régi hátrálék	2 frt 60 kr.	
<i>Ungban</i> az 1887-ik évre járulék	1063 frt 93 kr.	
Befizettetett	1063 frt 93 kr.	
Régi hátrálék		10 frt 30 kr.
<i>Alsózemplénben</i> az 1887-ik évre járulék	1797 frt 80 kr.	
Erre befizettetett	1200 frt 50 kr.	
Hátrálék	597 frt 30 kr.	} 791 frt 75 kr.
Régi hátrálék	194 frt 45 kr.	
<i>Felsőzemplénben</i> az 1887-ik évre járulék	883 frt 48 kr.	
Erre befizettetett	550 frt 65 kr.	
Hátrálék		332 frt 83 kr.

A közalap részéről az 1887-ik évre megszavaztatott egyházkerületünk részére:

1. Egyházak részére (46 egyház)	5950 frt.
2. Lelkészek részére (43 lelkész)	3500 frt.
3. Missioi körökben levő egyházak részére	2800 frt.

Összesen . . . . . 12250 frt,

melyek az illető egyházmegyékben szétküldettek, a missiót illetőkön kívül.

Ezenkívül a következő segélypénzek osztattak ki:

1. Államsegélyből	2000 frt — kr.
2. A Baldácsy alapítványból	1875 frt — kr.
3. A hollandi pénztárból	945 frt — kr.
4. A szükösi pénztárból	2508 frt — kr.
5. A Tolcsvai Nagy Gedeon alapítványból	1200 frt — kr.
6. A papi özvegy-árvatárból	5166 frt — kr.
7. Alamizsnából és hirdetésekéből	715 frt 73 kr.
Összesen	26659 frt 73 kr.

Ehez járul az Ő cs. és királyi Felsége által 16 egyház

részére adott legmagasabb kegyadomány	1700 frt — kr.
Összesen tehát	28359 frt 32 kr.

Tüzeset volt az 1887. évben 14 egyházban; erre a biztosító-társaság által kifizettetett 4590 frt 56 kr. Tájékoztatásul a főtiszt. egyházkerület előtt, hogy a lefolyt 188⁶/₇-ik évre biztosító díjúl a biztosító-társaságnak 6340 frt 32 kr fizettetett.

A mi közvetlen a püspöki hivatalt magát illeti: igyekeztem a lefolyt egyházi évben is az ennek körébe eső teendőket lelkiismeretesen elvégezni. 2203 számmal zártam le 1887. év végén közigazgatási naplómát, melyek közt 186 miniszteri leirat iskolai, egyházi, katonai, házassági ügyben szerepel. Ezek közül a közérdekűeket időnkint gyűléseink elé terjesztettem; legtöbbet idejében köröztettem s az elintézendőket elintéztem.

Tiltott házassági viszony esetében eszközöltem 26 ízben dispensatiót, 12 esetben díjelengedést, 14 esetben díjfizetés mellett. A díjak többnyire azon egyházak iskolájának javára adtak, melyekben a házasságú felek laknak. Nevezetesen: Abauj-Szepsinek 10 frt, Szürtének 10 frt, Palágnak 10 frt, Alsó-Vadásznak 10 frt, Rásonynak 25 frt, Szalonnának 10 frt, Lászlófalvának 10 frt, Ungvárnak 15 frt, Szinának 15 frt, Mihályinak 10 frt, főleánynöveldére 10 frt, papi özvegy-árvatárra 10 frt, a miskolci tanári nyugdíjintézetnek 10 frt, a sárospataki tanári nyugdíjintézetnek 10 frt; összesen 165 frt.

Az egyházkerületi pénzügyi választmány rendes üléseit megtartotta; az időnkint kiadandó pénzek szabályszerű kiadásáról gondoskodott. A pénztárt időszakonként megvizsgálta s rendben találta. Az 1887-ik évről szóló pénztárnoki számadást behatólag megvizsgálta s minden tekintetben kifogástalannak találta; az erről szóló számvevőszéki jegyzőkönyv be van terjesztve s az fel fog olvastatni.

A missioi köreink gyámolítására a közalapról 1887-ik évre az 1886. október havában Pápán tartott convent által megszavazott 1800 forint, az illetőknek általam kiosztatott. Az erről szóló számadást, a convent határozata szerint, missio-ügyi bizottságunk elé fogom terjeszteni.

Mindkét lelkészi vizsga elnökségem alatt megtartott; az eredményről szóló jelentés a Sárospatakon tartott gyűlésünk jegyzőkönyvében foglaltatik. A bekebelezési vizsgát tett 22 egyén közül segédlelkészre kibocsátottam 12-őt; 1 készületlennek találtatván, a vizsgától elutasított; 1 egy tantárgyhól ismételn fog. Így 8 vizsgázott egyén más egyházkerületben keresett alkalmazást.

A múlt év november havában Budapesten tartott conventen, képviselő társaimmal együtt résztvettem s egyházkerületünk érdekeit képviseltük. E convent jegyzőkönyve elő fog terjesztetni s az abban foglalt közérdekű tárgyak és határozatok jelen gyűlésünkön tárgyalatni fognak. Szintén jelen voltam képviselő társaimmal a Baldácsy alapítvány gyűlésén, melynek jegyzőkönyve pedig nem küldetett meg; azt azonban mint positiv tény említhetem meg előre, hogy az igazgató-választmányt a közgyűlés újból alakította; báró Kemény ő excellentiája lemondásával gróf Tisza Lajos főgondnok urat választotta meg elnökké, s tekintettel azon károokra, melyeket az árvíz által részint a haszonbérleők, részint magok az alapítványi javak szenvedtek: az egyházkerületek részére járó osztalék a múlt évi szerint 2500 frtban állapított meg.

A protestáns irodalmi társaság szabálytervezetét megállapító gyűlésen is résztvettem; s ismerve egyházkerületünk szellemét, azon nézethez csatlakoztam, mely az egyetemes protestáns eszmét ölelte fel, s mely mellett általában az egyházkerületek jelen volt oszlopemberei s a protestáns intelligencia fényes közönsége határozott állást foglaltak.

Felsőbb tanintézeteinkről s azokban végzett látogatásaim alkalmával szerzett tapasztalataimról szólok még röviden.

A rimaszombati egyesült prot. főgimnázium érettségi vizsgáján mult év június havában személyesen megjelenvén, meggyőződtem ezen tanintézetnek — különösen magyar nemzetiségi szempontból — missioi hivatásáról; meggyőződtem arról, hogy ezt maguk ezen intézet vezérférfiai s tanárai is lelkesen átérzik s ily szellemben vezetik ezen intézet igazgatását s a növendékek nevelését és oktatását. A vizsgai eredmény kielégítőnek mondható. 19 növendék közül 17 érettnak nyilvánított.

Sárospataki főiskolánkat két ízben látogattam meg. Június hóban a zárvizsgák alkalmával és közelebb a főiskolai számvevőszék alkalmával. Mindkét ízben meglátogattam a gimnáziumi osztályokat; jelen voltam az akadémiái tanulók néhány colloquiumán is s mindkét ízben a tapasztalt eredmények felett való örömmönek méltán adhattam kifejezést. Hogy ezen tanintézetünk megfelel a maga hivatásának, méltónak tartom megemlíteni azt, hogy a közoktatási minisztérium képviselőinek jelentése folytán, maga a közoktatási miniszter úr ő nagyméltósága is, örömének kifejezése mellett vett tudomást ezen gimnáziumban lefolyt érettségi vizsgák eredményéről. Továbbá előterjesztésre méltónak tartom azt is, hogy a miniszter úr, tanáraink által készített s a sárospataki irodalmi kör által kiadott több tankönyvet engedélyezett — a közoktatási tanács bírálata folytán — az állami gimnáziumokban való használatra.

A miskolci főgimnázium, melynek dolgai úgyszólván szemem előtt folynak s intéztetnek, mind szellemi, mind anyagi tekintetben emelkedvén: 9 rendes és 1 rendkívüli tanár közreműködése mellett, feladatát elismerésre méltóan teljesíti; a részére biztosított államsegély felerésze a folyó iskolai évre folyóvá tétetett; ebből a tanárok fizetése 200 frttal emeltetett, a felmaradott rész más iskolai szükségekre fordított. Az államsegélyre vonatkozó szerződés még a minisztériummal nincs megkötve; ennek megkötése hihetőleg mindaddig halasztatni fog, míg a magas kormány azon helyzetben lesz, hogy a megígért segélyt egészen folyóvá teheti. A «Jóni»-féle tekintélyes alapítványnak az iskola birtokába jutott; valamint a sárospataki főiskola is. Mindkét középiskolánkban ismét megsürgette a minisztérium a parallel osztályok felállítását; de a mely sürgetésre, mindkét tanintézet nevében, azon választ adtam, hogy tekintve egyrésről a minisztériumnak ez ügyben adott engedélyét, másrésről a tanítványok jelen létszámát: jelenleg a parallel osztályok felállításának szüksége fenn nem forog.

Leánynöveldeknek úgy anyagi, mint szellemi állapotáról külön előterjesztés fog beadatni, mely kimerítően fogja ismertetni ezen intézet állását; jelentésemben azt megelőzni nem tartom szükségesnek.

Végre — jelentésem örvendetes részletei után, habár szívünket fájón érinti is — egy szomorú, kegyeletes kötelességnek is eleget kell tennem. Megemlékezem azon férfiakról, kiket a halál elragadott körünkből. Nem minden egyházmegyéből adattak ugyan be az erre vonatkozó adatok, így hézagosan tehetek eleget ebbeli kötelességemnek; de illő, hogy a kiknek elhunytáról jelentés tétetett, azoknak jóemlékezetét jegyzőkönyvünkben örökítsük meg, szívünkben pedig újítsuk fel.

Az *abauji* egyházmegyében elhaltak: *Sütő Károly* mérai, *Batta József* nagy-kéri, mindketten szelíd lelkületű s közügyeink terén ernyedetlen s hasznos munkásságú férfiak. *Batta Benjámín*, Józsefnek testvére, szemerei és *Üveges Dániel* lánci lelkészek.

A *felsőborsodi* egyházmegyében: *Molnár József*, nyugalm. esperes, hangácsi; *Vadászi István*, parasznyi agg lelkészek, az egyházmegyének és főtiszt. egyházkerületünknek is Nesztorai.

A *gömöri* egyházmegyében: *Török József*, nyugalm. esperes, a szigorúan puritán jellemű férfiú, balogi lelkész.

Szinte ez évnek halottja *Édes Albert*, kiérdemült esperes, sokoldalú képzettséggel bírt, vég-

fogytig munkás s vidám kedélyű férfiú, ki büszkesége volt lelkészi karunknak s nevét jótékony adományokkal is örökítette.

A világi férfiak közül idősb *Losonczy Károly* végezte hosszúra terjedt munkás életének pályáját, ki majdnem élete utolsó alkonyatáig hasznos munkása volt egyházunknak, elébb mint a felsőborsodi egyházmegyében tanácsbíró, majd segédgondnok, később mint az egyházkerület pénzügyi választmányának buzgó tagja.

A *gömöri* egyházmegyéből *Diószeghy Zsigmond*, sok éven át buzgó világi tanácsbíró, kiről a beadott jelentés azon legszebb nekrológot adja, hogy az egyházmegyei gyűlésekről soha el nem maradt.

Mindezen elhunyt férfiaknak emlékét méltán őrizhetjük szívünkben. Legyen áldott emlékezetök!

Ezzel bezárván jelentésemet, magamat a főtiszt. egyházkerületi közgyűlés kegyességébe ajánlom.

7. Ugyanezen jelentésben, püspök úr fájó szívvel említvén fel azon férfiakat, kiket a halál az elmúlt évben elragadt körünkből:

Egyházkerületünk e helyen, maga részéről is hálás kegyelettel emlékezik meg a maguk hivatási körükben egyaránt hív munkásokról, s a midőn szíves elismeréssel őrzi meg emlékeiket, áldást kíván békén nyugvó poraikra.

8. Mult évi őszi közgyűlésünk 6. sz. jegyzőkönyvi határozata értelmében beadattak az egyházkerületi egyházi tanácsbíróra a szavazatok; melyek küldöttség által felbontatván, ennek jelentéséből kitűnt, hogy *Fejes István* nyert 315, *Orémus Dániel* pedig 33 szavazatot.

E szerint *Fejes István* általános többséget nyervén, egyházkerületünk egyházi tanácsbírójául kijelentetett, ki is a hivatalos esküt a közgyűlés előtt azonnal letévén, közgyűlésünk szerencsekívánatai között tanácsbírói hivatalát elfoglalta.

9. Hasonlóan beadattak a szavazatok a *Teleky Péter* lemondása folytán üresedésbe jött egyházkerületi világi tanácsbírói állomásra, melyek ugyanazon küldöttség által felbontattak. A küldöttség jelentése szerint *Meczner József* nyert 104, *Lengyel Sámuel* 37, *Dókus Gyula* 21, *Debreczeni Bertalan* 19 szavazatot, a többi szavazatok többfelé elágazván.

Miután ekként általános többséget senki sem nyert, *Meczner József* és *Lengyel Sámuel* újabb szavazásra kijelöltettek, utasítatván az egyházmegyék, hogy a szavazatokat jövő őszi közgyűlésünkre adják be.

10. Szavazatot nem adtak Ungból a bajánházai, Felsőzemplénből a szöllőskei egyházak.

Az illető egyházmegyék esperesei utasítatnak, hogy a nevezett egyházak lelkészein a szabályszerű s a papi özvegy-árvatárt illető bírságot hajtsák be.

11. Ezzel kapcsolatban felmerült indítvány folytán,

utasítatnak az egyházmegyék esperesei, hogy intézkedjenek úgy, miszerint az egyházak szavazataikat, mindenben az egyházkerületi szabályzatnak megfelelőleg állítsák ki.

12. Mult évi őszi közgyűlésünk, 37. sz. jegyzőkönyvi pontjában odautasította az egyházkerületi leánynevelő-intézet felügyelő-bizottságát, hogyha majd az újonnan épített iskolai épületekre vonatkozólag a vállalkozókkal végleg leszámol: a számadás eredményét terjeszsze egyházkerületünk elé.

Ezen utasítás folytán a felügyelő-bizottság beadta jelentését, melyből kitűnik, hogy az új épületek összes építkezési költsége 10526 frt 87 kr; a tápintézet felszerelési költsége 1417 frt 97 kr; a régi épületek csatornázási, cserépfedési, mázoló-, festő-munkái s a szomszéd Kormos-féle háznak tetőzési munkálata 503 frt 13 kr; összesen tehát az egész építkezés 12447 frt 97 krba került.

Tudomásul vétetik s egyszersmind utasítatik a felügyelő-bizottság, hogy miután ezen célra egyházkerületünk által már utalványozott 10,000 frton felül 2447 frt 97 kr fordít-

tatott: arra nézve, hogy ezen többlet hol számoltassék el, az iskolának a jövő iskolái évre szóló költségvetésével egyidejűleg terjeszsen be javaslatot jövő őszi közgyűlésünkre.

- 13.** Ugyanazon felügyelő-bizottság tárgyalás alatt lévő jelentésének az iskola szellemi állapotát feltűntető részében előadja:

a) hogy az intézet 8 osztályában 158 növendék nyer oktatást, kik közül az elemi osztályokban 56, a felsőbb 4 osztályban 102 növendék tanítatik; továbbá, hogy a természettudományok és szám-tan tanszékére *Dr. Halász Sándor*, gimnáziumi tanár választatott, a ki állását egy próbaév feltétele mellett, múlt évi november 6-án elfoglalta, s azóta a bizottság közmegelegedésére, dícséretes buzgalommal és jeles eredménnyel működik. Ajánlja azért a felügyelő-bizottság, hogy nevezett tanár, tekintettel tudományos szakismereteire, odaadó buzgalmára s elért sikereire, tanári állásában már most végleg megerősíttessék.

A felügyelő-bizottság ezen ajánlatára, *Dr. Halász Sándor* tanár, leánynevelő-intézetünkönél elfoglalt tanszékén végleg megerősíttetik.

b) Előterjeszti a bizottság, hogy leányiskolánkban végzett növendékeink eddig az állami tanítónő-képezdékben felvételi vizsgára köteleztettek; míg ellenben az állami felsőbb leányiskolákban, vagy a polgári 4 osztályú leányiskolákban végzett növendékektől ilyen felvételi vizsga nem követeltetik, s ezen iskolákban kiadott bizonyítványok érvényeseknek tekintetnek. Minthogy pedig leányiskolánk most már az állam által fentartott leánynevelő-intézeteknek megfelelőleg van berendezve: kéri a felügyelő-bizottság, hogy eszközölje ki egyházkerületünk ezen iskolának a nyilvánossági jogot, hogy jövendőre növendékeink az állami tanítónő-képezdékben való felvételnél ilyen felvételi vizsgára ne kényszeríttessenek.

Ezen előterjesztés folytán, tekintettel arra, hogy iskolánk az állam által fentartott leánynevelő-intézetekkel egyenlően van berendezve, felkérni határozza egyházkerületünk a nagyméltóságú m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztériumot, hogy a nyilvánossági jogot iskolánkunknak is adja meg, s a növendékeink részére kiállítandó bizonyítványokat tekintse olyanoknak, melyek az állami tanítónő-képezdébe való felvételre jogot adnak.

c) Jelenti, hogy az egyházkerületünk által, az 1886. évi nyári közgyűlésünkben 15. sz. alatt hozott határozattal elrendelt sorsjátékot, melyet eddig a kedvezőtlen viszonyok miatt nem eszközölhetett, a téli hónapokban óhajtja keresztülvinni, remélvén, hogy ebből tápintézetünk számára meg lehet szerezni azon alapot, mely lehetővé teszi, hogy növendékeink a tápintézetben mérsékeltebb díjazással legyenek elláthatók, s ott féldíjas, esetleg díjtalan helyek is felállíthatassanak. De ezzel, ha a sorsjáték kedvező eredményre vezet, még egy más célt is elérhetőnek vél a bizottság, azt t. i., hogy tanáraink, illetve tanítóink és tanítónőink részére egy nyugdíj-intézetet is lenne felállítható, a mi szintén nagy mértékben emelné iskolánk virágzását.

A felügyelő-bizottság ezen jelentése tudomásul vétetik; minthogy azonban ahhoz, hogy ezen sorsjáték a jövő tél folyamán keresztülvihető legyen, már most szükséges megtenni az előkészületeket: utasítja egyházkerületünk a felügyelő-bizottságot, hogy a sorsjáték tervezetét már a jövő őszi közgyűlésünkre mutassa be egyházkerületünknek.

A mi a nyugdíj-intézet felállítása kérdését illeti: ily intézet létesítését elvileg helyesli egyházkerületünk, s ezen eszme érlelését a felügyelő-bizottság figyelmébe ajánlja.

- 14.** Múlt évi őszi közgyűlésünk 7. számú jegyzőkönyvi pontjában, az «Egyetemes Névtár» kiadása alkalmából, arra kérte fel az egyetemes conventet, hogy jövőre úgy az «Egyetemes Névtár» kiadásánál, mint egyéb művek s irodalmi vállalatok kiadásánál, ne mellőzze a nyomdákkal rendelkező egyházkerületeket és csak akkor kössön idegen céggel a kiadásra nézve szerződést, ha a művet egyik vagy másik egyházkerület, az idegen cégnél olcsóbban előállítani nem vállalkoznék.

Erre nézve az elnökség jelenti, hogy az egyetemes convent, ezen felterjesztés alapján a múlt 1887. november 19—26. napjain Budapesten tartott ülésének 78. b) pont alatt hozott határozatában

kimondotta, hogy indokoltnak és méltányosnak tartja, hogy jövőre a szükséges kiadásoknál a vidéki nyomdák is tekintetbe vétessenek.

Tudomásul vétetik.

15. Ugyanazon közgyűlésünk 8. számú jegyzőkönyvi határozatában, az abauji egyházmegye arra hivatván fel, hogy terjeszse be a pusztafalusi egyház újabban szervezett felekezeti iskolájának tanítói díjlevelét: a nevezett egyházmegye bemutatta a kívánt díjlevel szokásos példányait.

Megerősítették.

16. Ugyanazon közgyűlésünk 10. számú jegyzőkönyvi pontjában megállapítván a sárospataki ref. akadémia vallás- és egyháztudományi karának tanulmányi és vizsgálati rendszabályait, jelen gyűlésünk feladataul tűzte ki a vizsgáknál szükséges bizottsági tagok megválasztását.

E választás megejtése másnapi gyűlésünknek hagyatott fel.

17. Ugyanazon közgyűlésünk 8. számú jegyzőkönyvi határozatában, az abauji egyházmegye arra hivatván fel, hogy tegyen jelentést a pusztafalusi egyháznak újabban szervezett iskolájáról; az említett egyházmegye ennek folytán jelenti, hogy a pusztafalusi egyház a törvény kívánalmainak megfelelő iskolát építtetett, azonban minthogy tanítót még ez ideig sem választott, arra utasított az egyházmegye legközelebbi közgyűlésén, hogy a felsőzempléni egyházmegyéből bekebelezett *Székely Endrét* hívják meg tanítójokül.

Tudomásul vétetik.

18. Egyházkerületünk múlt év szeptember 26—27-én, Miskolcon tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 68. pontja szerint, a felsőborsodi egyházmegye egy felmerült eset alkalmából indítványozta, hogy a tanítók ne csak tavaszkor, hanem ősszel az iskolai év kezdetén is változhassanak.

Egyházkerületi közgyűlésünk, az egyházmegyéknek e tárgyban beterjesztett véleményes jelentései alapján, a tanítói változásokra nézve fentartja az egyházkerület 1876-iki évi tavaszi közgyűlésében 40. jegyzőkönyvi szám alatt hozott azon határozatát, hogy a tanítók csak tavaszkor változhassanak; felhatalmazza azonban az egyházmegyéket, hogy kivételes esetekben a tanítók őszi változására esetről-esetre engedélyt adhassanak.

19. Ugyanezen közgyűlésünk 78. számú jegyzőkönyvi határozatában foglalt azon ungi egyházmegyei indítvány, hogy a lelkészek özvegyeinek és árváinak a csonka éven kívül még egy kegyeleti év engedélyeztessék, véleményadás végett az egyházmegyékhez tétetett át.

A jelen közgyűlésünkhöz beérkezett egyházmegyei jelentések alapján az ungi egyházmegyének fent jelzett pontjában körülírott indítványa általánosságban elfogadtatik s határozatilag kimondatik, hogy folyó 1888. április 24-től kezdve, az elhalt lelkészek özvegyei és árvái a csonka évben, káplántartás kötelezettsége mellett, az elhalt lelkész teljes jövedelmét élvezik a lakással együtt; a csonka év letelte után számokra még egy kegyeleti év olymódon engedélyeztetik, hogy a lakást, házi kertet, stoláris jövedelmet kivéve, melyek a megválasztott lelkészt illetik, az egész tiszta jövedelem az egyházmegyékben eddig fennálló gyakorlat szerint, két egyenlő részre osztatván, az november és január hónapokban a megválasztott lelkész által az özvegyek árvái részére ki fog szolgáltatni. Azon esetre, ha a lelkész az egyházi év vége felé hal el, s így a lelkészválasztás kellő időben meg nem történhetvén, a csonka év nagyon rövid időre terjed, az új lelkész be nem költözködhetik: a lelkész-özvegyek és árvák a lelkészi lak díjtalan élvezésének birtokában maradnak, csak a lelkész beköltözésekor tartoznak a lakást átengedni.

20. Ugyanezen közgyűlés 83. sz. határozata szerint, az égerszögi-kánói egyház presbyteriuma, a helyettes lelkész által a szűkölködők tára részére fizetendő összeget templomuk tornya és más épületeik javítására fordíthatni kérik.

A tornai egyházmegye által megállapított 100 frtnyi szűkölködők táráról illető összeg, egyházkerületi közgyűlésünk által az égerszögi-kánói egyháznak, szabályszerű számadás betérjésének kötelezettsége mellett, a jelzett szent célokra átengedtetik.

21. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium, 1887. október 5-én 39,408 sz. alatt kelt leiratával tudatja, hogy ő császári és apostoli királyi felsége a *legényei* ev. ref. egyháznak iskolaépítésre 100 frtot legkegyelmesebben engedélyezni méltóztatott.
Ő császári és apostoli királyi felségének nevezett egyházunk iránt nyilvánult kegyesége hódoló tisztelettel s hálával fogadtatott.
22. Ugyanazon minisztérium 1887. október 1-én, 1830. elnöki sz. alatt, a tanulók részére küldendő postaküldeményeknek esetleg az iskola megbizottja által leendő átvevési módozatait tudatja.
23. Ugyanazon minisztérium 1887. október 6-ikáról és 26,597. szám alatt október 12-éről tudatja, hogy a soproni «Lähne nevelőintézetnek» 6 osztályra; a budapesti Fekete József-féle intézetnek 4 osztályra az 1887—88. évre nyilvánossági jogot adott, s a nagy-szalontai 4-osztályú gimnáziumot állandó nyilvánossági joggal ruházta fel.
24. Ugyanazon minisztérium 1887. november 12-én, 42,948. sz. alatt a tényleges szolgálatban elhalt katonák halálózási anyakönyvezése tárgyában intézkedik; figyelembe ajánlja azoknak lehető bejegyzését.
25. Ugyanazon minisztérium, 1887. december 16-án, 49,620. sz. alatt tudatja, hogy *Halász Ferencet* Hevesmegye kir. tanfelügyelőjévé; *Aurél Lászlót* Beregmegye kir. tanfelügyelőjévé; 1888. január 4-én *Komáromy Andort* Ugocsamegye tanfelügyelőjévé; 1888. ápril 9-én *Dr. Hajnóczy Józsefet* Szepesmegye kir. tanfelügyelőjévé; ápril 13-án *Kuhár Mihályt* Zemplénmegye segéd-tanfelügyelőjévé; március 18-án *Felber Domokost* Ungvármegye ideiglenes tanfelügyelőjévé nevezte ki.
26. Ugyanazon minisztérium 1887. december 15-én, 2354. szám alatt felhívja a püspöki hivatalt, hogy a középiskolai tanárok közül a népfölkelési kötelezettség alól leendő felmentés végett csak a teljesen nélkülözhetleneket terjeszsze fel.
27. Ugyanazon minisztérium 1887. december 15-én, 49,877. szám alatt a néptanítók fizetése pontos és kellő időben való kiszolgáltatásának szorgalmazására hívja fel egyházkerületi főhatóságunk figyelmét.
28. Ugyanazon minisztérium 1888. január 4-én megtiltja a középiskolai másodsor ismétlő tanulóknak ugyanazon osztályba harmadszori felvételét.
29. Ugyanazon minisztérium 1888. január 11-én, 311. elnöki szám alatt közli a középiskolai tankerületi főigazgatóságnak új beosztását.
30. Ugyanazon minisztérium 1888. január 26-ikán, 885. sz. alatt tudatja, hogy a népfelkelésről szóló 1886. XX. t. c. 10. §-ából kifolyólag szükséges okmányok a lelkészek által az illető parancsnokságok és hatóságok részére díjtalanul kiszolgáltatandók.
31. Ugyanazon minisztérium 1888. február 1-én, 108. sz. alatt ajánlja, hogy az egyházak azon tőkái, melyeknek kezelésére külön szabályok nem állanak fenn, a posta-takarékpénztárban helyeztessenek el.
32. Ugyanazon minisztérium 1888. február 15-ikén tudatja, hogy gimnáziumi tanárok részére f. évi aug. 1-től szeptember 15-ig terjedő rendkívüli torna-tanfolyamot nyit a budapesti nemzeti torna-egylet helyiségeiben.

- 33.** Ugyanazon minisztérium 1888. február 20-ikán a *Germanecz Pál* által szerkesztett zárható szobaszellőztető készüléket ajánlja az iskolákban leendő alkalmazás végett.
- 34.** Ugyanazon minisztérium 1888. március 2-ikán, 8255. sz. alatt a sárospataki és miskolci gimnáziumokban a parallel I-ső osztályok felállítását sürgeti.
- 35.** Ugyanazon minisztérium 1888. március 20-ikán, 2922. sz. alatt a Wandkarte von Europa, von B. Kozenn, Wien; továbbá a Samuil V. Isopescul «Elemente de geografic comparativa stb. Csernovic, 1882. és a Cursu elementaru de istoria universala (Bukarest) című tankönyveknek az összes hazai iskolákban való használatát megtiltja.
- 36.** Ugyanazon minisztérium 1888. március 21-ikén, 12,046. sz. alatt 5% levonással az évi rendes államsegélyt, 6650 frtot kiutalványozta.
- 37.** Ugyanazon minisztérium 1888. március 21-ikén, 12,049. sz. alatt a szolnoki gimnáziumnak nyilvánossági jogot adott; úgyszintén március 27-ikén, 41,787. sz. alatt a nyíregyházai ág. ev. nyolc osztályra kiegészített gimnáziumnak nyilvánossági és érettségi vizsga tarthatási jogot adott.
- 38.** Ugyanazon minisztérium 1888. február 13-ikán *Molnár Viktornak* «Genfi conventió» c. művét a középiskolai könyvtáraknak ajánlja.
- 39.** Ugyanazon minisztérium 1888. március 21-ikén, 12,056. sz. alatt a sárospataki főiskola által kiadott tankönyvek közül a *Molnár Lajos* által szerkesztett Magyar olvasókönyvet az 1. és 2. osztályok számára tankönyvül; a *Soltész F.* által szerkesztett Magyar-latin szótárt és *Soltész F.* és *Szinyei Endre* Görög-magyar szótárát segédkönyvekül; a *Cornelii Nepotis Vitae excellentium imperatorum* és *Phaedrus* meséi című tankönyveket az ifjúsági könyvtárak részére való beszerzésre engedélyezte.
- 40.** Ugyanazon minisztérium 1888. április 7-ikén, 12,877. sz. alatt egyházkerületi főhatóságunk figyelmét a gimnáziumi nyolcadik osztály vizsgálatának szigorítására hívja fel.

Mindezen miniszteri leíratok körözve és elnöklő püspökünk által elintézve lévén, tudomásul vétettek.

- 41.** Ugyanazon minisztérium 1888. március 23-ikán, 5926. sz. alatt a halottaknak a falusi iskolák növendékei általi kísérését, kiéneklését, főleg rosz időben és járványok idején, a közegészségre igen veszélyesnek tartván: felhívja egyházi főhatóságunkat, hogy minden rendelkezésére álló eszközzel hasson oda, hogy ezen szokás lassankint teljesen megszűnjék, járványok idején pedig mulhatatlanul mellőztessék.

Egyházkerületi közgyűlésünk ismervén ezen régi egyházi szokásból a tanuló gyermekekre bekövetkező káros következményeket, felhívja a lelkészi kar figyelmét arra, hogy amennyire lehet, hassanak oda, hogy az ily temetési szokások más helyesebb és a mai korviszonyoknak megfelelőbbekkel, például a nép közös éneklésével vagy énekkarral helyettesíttessenek, járványok idején pedig mindenestre teljesen mellőztessenek.

- 42.** Ugyanezen minisztérium 1888. április 6-ikán, 14,277. sz. alatt a ragályos betegségek rohamos terjedésének okaiúl az emberi lakások romlott levegőjét és az italul szolgáló víz megfertőztetett voltát állítván, felhívja főhatóságunk figyelmét, hogy az egészségügy általános javítása céljából a népet a lelkészek és tanítók útján felvilágosítani törekedjék a szellőztetés és víz tisztán tartásának jó következményeiről; hogy a tanítók szintén eszközöljék a tantermek gyakori szellőztetését és oktassák a gyermekeket az egészségtanra és annak általános követelményeire.

Ezen igen üdvös intézkedés eszméinek minél szélesebb körökben leendő elterjesztésére a lelkészi kar figyelme felhívatik.

- 4.3. Olvastatott a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztériumnak 1887. december 16-ikán 36,671. szám alatt püspöki hivatalunkhoz intézett átírat, melyben tudatja, hogy miután a felekezeti középiskolák meglátogatására kiküldött miniszteri megbízottak az 1884. évi 33,296. sz. alatt kibocsátott utasítás 12-ik §-a alapján az illető intézet tanáraival értekezletet tartanak, célszerűnek mutatkozik, hogy ezen értekezletről jegyzőkönyv vétessék fel és e jegyzőkönyvet a megbízott maga is aláírja.

Egyházkerületünk teljes és köteles tisztelettel hajlik meg a törvény előtt, s legkevésbé sem óhajt a magas kormány felügyeleti joggyakorlása elébe akadályokat gördíteni; azonban a jelzett intézkedést teljességgel nem tudja sem a törvény szellemével, sem annak szövegével összeegyeztetni, sőt abban nemcsak felügyeleti joggyakorlást, de valóságos rendelkezési jog követelését látja, így a kebelében levő középiskolák tanári testületeinek nem is engedheti meg, hogy a tanintézetek meglátogatására kiküldendő miniszteri megbízottakkal, mintegy az iskolákat fentartó testületek teljes mellőzésével, értekezleteket tartassanak, s jegyzőkönyveket vehessenek föl, sőt e jegyzőkönyveket maguk a miniszteri megbízottak is aláírassák.

Miután pedig a rimaszombati főgimnázium két egyházkerület főhatósága alatt áll, a tiszai ág. ev. egyházkerület ezen határozatunkhoz leendő hozzájárulásra teljes tisztelettel felkérjük.

Püspökünk megbízatik ezen határozatunk szellemében és értelmében a közoktatási minisztériumnak értesítésével.

- 4.4. Olvastatott a nagym. vallás- és közokt. m. kir. minisztériumnak április 17-ikén 36,358. sz. alatt kelt, püspöki hivatalunkhoz intézett leírata, melyben a rimaszombati egyesült prot. gimnáziumban tartott múlt évi érettségi vizsgálatok alkalmából, a kormány képviselőjének hivatalos értesítése szerint tett megjegyzések között az foglaltatik, hogy az említett tanintézet fentartó testülete az 1883. XXX. t. c. 23. §-át tévesen értelmezte s az érettségi vizsgáló-bizottságba több bizalmi férfit küldött, mint amennyi tanár vizsgált s ennek következtében az iskolán kívül álló elem az osztályzatok megállapításánál leszavazta a tanárokat, így eljárása az érettségi vizsgálat biztosságát veszélyeztette, a törvény szellemébe ütközött s a tanári testületnek szakszerű ítéletét illusoriussá tette; felhívta ennek alapján a püspöki hivatalt, hogy jövőben úgy intézkedjék, hogy a tanári testületen kívül álló bizalmi férfiak, kik a tanulókat tanulmányi tekintetben nem ismerik s többnyire nem szakemberek, a szavazat jogával fel ne ruháztassanak!

Püspökünk azon eljárását, hogy e tárgyban önmagától nem intézkedett, hanem a miniszteri leíratot önkormányzati közigazgatásunk rendszerének alapján gyűlésünk elébe terjesztette: közgyűlésünk helyeslőleg vette tudomásul; a magas miniszteri leíratnak azon utasítására nézve pedig, mely intézkedésre hívja fel püspökünket az iránt, miszerint intézkedjék, hogy az érettségi vizsgán jelen levő bizottsági tagok szavazattal fel ne ruháztassanak: törvénybe ütközőknek jelenti ki s felkérendőnek határozza a nagym. közoktatásügyi miniszter urat arra, hogy miután az 1883. XXX. t. c. 23. §-ában nincs kimondva az, hogy az egyházi főhatóság által kirendelt férfiak (elnökök s esetleg más bizottsági tagok), szavazattal nem bírnak, sőt ezen országos törvény alapján a miniszter ő nagyméltósága által kiadott «érettségi vizsgálati utasítás» 3-ik §-ában sincs erről emlékezés, sőt ha volna is, a törvénytől összhangzásban nem állana: méltóztassék azon utasítástól elállani, hogy a bizottsági tagok szavazattal ne bírjanak; mert ezen rendelkezés, míg egyrésztől önértetes egyháztagjainkat sérti, s e sértés érzetében bizottsági tagságra nem igen vállalkoznak, másrésztől egyenesen iskolai önkormányzati jogainkat rongja le, s a tudományos tanintézetekért annyi áldozatra kész ev. ref. egyház egyetemét csak az iskolafentartás teherviselésére szorítja le s a törvény által is épségben tartott jogainkat majdnem teljesen confiscálja.

Egyébiránt a rimaszombati egyesült protestáns gimnázium igazgató-tanácsának hozzánk

folyó évi április 28-ról e tárgyban beadott nyilatkozata világosan kimondja, hogy azon ok, mely ezen miniszteri leíratot eredményezte, fenn nem is forog; mert, hogy az érettségi vizsgáló-bizottságban több bizottsági tag lett volna jelen, mint a vizsgáló tanárok száma volt, az a valóságnak meg nem felel. Maga a magas kormány képviselője sem tett a bizottsági tagok száma ellen kifogást, sőt az érettségi vizsgálatról szóló jegyzőkönyvet úgy alakíság, mint eredmény szempontjából minden megjegyzés nélkül aláírta.

45. Olvastatott az egyetemes convent mult évi november 17—26. napjain Budapesten tartott közgyűlésének jegyzőkönyve, melynek 40. pontjában közli a vallás- és közoktatásügyi miniszternek a kassai katonai alreáliskolába járó ev. ref. vallású növendékek külön vallásoktatása tárgyában, folyó év március 16-án 10,430. sz. alatt kelt válaszleíratát, melyszerint a nevezett miniszter e tárgyban megkeresvén a közös hadügyminisztériumot, attól azon választ nyerte, hogy miután a kassai katonai reáliskolát jelenleg csak 13 ref. vallású növendék látogatja, ezen csekély számmal szemben egy külön egyházi személynek alkalmazása tetemes és kellőleg nem indokolható kiadást okozna: a közös hadügyminisztérium az ez irányban intézett kérvénynek eleget nem tehet.

Ezen leírat folytán felhívja az egyetemes convent egyházkerületünket, illetőleg annak elnökségét arra, hogy a maga körében keressen utat s módot, hogy ezen katonai reáliskolába járó, hitfelekezeti tartozó növendékek kellő vallásos oktatásban részesíttessenek és a kivitelre nézve az eljárást és módozatot terjeszsze a nevezett tanintézet igazgatóságához, hogy a vallásos oktatás mielőbb megkezdethessék.

A convent ezen intézkedése folytán, püspökünk azon ajánlatot tette az említett alreáliskola igazgatóságának, hogy az intézetben a vallásoktatásról kész egyházkerületünk saját költségén gondoskodni. Erre azonban azon választ nyere a közös hadügyminisztériumtól, hova ezen ügy az iskola igazgatósága által felterjesztetett, hogy egy vallástanári állásnak az iskolában való szervezésére a növendékek igen csekély számmal vannak, püspökünk ajánlata pedig nem fogadható el, mivel a közös hadügyminisztérium úgy ezen, mint minden más katonai nevelőintézetben, magának tartotta fel a tanerők beállítása és díjazása jogát.

Ezzel kapcsolatban olvastatott *Béki Sámuel*, kassai lelkésznek ez ügyben püspökünkhöz beadott jelentése, melyből tudomást vett egyházkerületünk arról, miszerint a nevezett lelkész akkor, midőn ezen ügy egyházkerületünk által felterjesztetett az egyetemes conventre, magánúton fel lett szólítva, hogy nem lenne-e hajlandó az említett iskolában a vallást német nyelven tanítani? s így ezen ügy kedvező eldöntésének legfőbb akadálya a nyelvkérdésben rejlik.

Egyházkerületünk sajnálattal veszi tudomásúl, hogy az egyetemes conventnek sem sikerült ezen sérelmet orvosolni, s püspökünk e tárgyban előterjesztett intézkedését helyesli és egyszersmind újlag felterjeszti ezen sérelmi ügyet a főtiszt. egyetemes conventhez, felkérvén ezen hatóságot, hogy ennek orvoslása végett, ha lépései a kormánynál eredményre nem vezetnek, szükség esetén az országgyűléshez is folyamodni sziveskedjék.

46. Ugyanazon conventi jegyzőkönyv 43. pontjában kiadatott a convent közjogi bizottságának, véleményes előterjesztés végett, a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium ¹¹¹⁰⁵1887. szám alatt kelt s a convent elnökségéhez intézett következő átírata:

Nagyméltóságú báró és főgondnok úr!

Az ev. ref. egyház 1885. november havában tartott egyetemes conventjének megbízásából, nagyméltóságod 1886. február 13-án ^{53/}1885. sz. alatt kelt becses átíratában, a convent azon óhaját illetőleg méltóztatott útmutatásért hozzám fordulni, melyszerint a lelkészeknek határozott utasításúl adni szándékozik, hogy «azon esetekben, midőn a lelkész minden lehető bizonyítékot bevett ugyan, de még sincs biztosságban a felek szabad állapota felől: ilyenkor a lelkész két, előtte ismeretes egyén előtt eskesse meg a feleket arra, hogy köztük házassági akadály fenn nem forog; és ezen eskü kivétele után adhassa őket össze.»

Erre vonatkozólag van szerencsém nagyméltóságodat a m. kir. igazságügyminiszterrel egyetértőleg a következőkről értesíteni:

Az igazságügyi minisztérium a nagyméltóságod beceses átíratában foglalt kérdés egyik része tekintetében már állást foglalt, a midőn az ó-aradi ev. ref. lelkészi hivatal *Zeke Sándor* és *Kálmán Juliánna* helv. hitvallású házassuló feleknek megeskettetése iránt, 1884. október 27-én 383. szám alatt kelt átíratában — hivatkozva ebben *Kovács Albert*, budapesti prot. theologiai tanár egyházjog tanárra — az aradi kir. törvényszéket megkereste volt.

A nevezett minisztérium meggyőződött ugyan arról, hogy nevezett tanár az említett egyházjogtanban a 623. lapon 1. számú jegyzet alatt (Budapest, 1878. Kiadta a magyarországi protestáns-egylet) az 1807. évi augusztus 7-én kelt királyi rendeletre hivatkozik, a mely szerint az összeadandó felek a világi törvényszék előtt teendő eskü által tartoznának bizonyítani, hogy nincsenek házassági kötelékben; azonban a nevezett minisztérium meggyőződést szerzett magának arról is, hogy az említett 1807-iki kir. rendelet, sem a kir. rendeleteknek Nagyszombatban 1825. évben megjelent gyűjteményében, sem *Kassichnak* az 1834. év előtt megjelent *Enchiridionjában* elő nem fordul, és hogy az 1807. évi október 27-én, valamint az 1813. évi december 14-én 30,273. sz. alatt kiadott rendeletek, habár hason kérdéseket tárgyzanak, mégis a szóban forgó azon kérdésre nézve, hogy az eskü a világi bíróság előtt teendő-e le, rendelkezést nem tartalmaznak.

A nevezett minisztérium ugyanakkor a többször hivatkozott kir. rendeletnek kikeresésére és hitelesített másolatban vele leendő közlésére az országos levéltárt is felhívta; ennek 1884. évi december 12-én 1219. sz. alatt kelt jelentéséből azonban kitűnt, hogy az 1807. évi augusztus 7-én kelt kir. rendelet az orsz. levéltárnak sem helytartó-tanácsi, sem kancelláriai osztályában nem volt található; de még annak sem tudott nyomára jönni, hogy a protestánsokra általában vonatkozó ilyenmű rendelet valamikor kiadott volna.

Hogy nem bírói hatóság előtt kell esetleg *Zeke Sándor* és *Kálmán Juliánna* házassuló feleknek az esküt letenni az iránt, hogy közöttük a házassági kötelékben létel miatt akadály nincs, illetőleg, hogy házasságon kívüli szabad állapotban vannak: erre nézve kimondotta a többször nevezett minisztérium, az aradi k. törvényszékhez 1884. december 17-én 55097. sz. a. intézett rendeletében, hogy per analogiam útbaigazítást nyújt az 1791. XXVI. t. c. által törvényerővel felruházott és az 1868. LIV. t. c. 36. §-a által hatályban fentartott, 1786. március 6-án kiadott utasítás 33. §-a, a mely szerint a házassuló feleknek kihirdetés alóli felmentése esetében, az illetők nem a törvényszék, hanem az illetékes közigazgatási hatóság főnöke (alispán, polgármester) előtt tartoznak megesküdni arra, hogy előttük semmiféle egymás közt fenforgó és az említett utasításban kifejezett házassági akadály nem ismeretes.

A nevezett minisztérium ezek szerint, az analogia alkalmazása mellett, csak annak kijelentésére szorítkozott, hogy az esetre, ha a házassuló feleknek a házasságon kívüli szabad állapotban lételt esetleg esküvel kell megerősíteni, annak kivételére nem a kir. törvényszék van hivatva.

Ismeretlen előttem, hogy az ev. ref. lelkészek mely esetekben tartanak szükségesnek a szabad állapotban lételnek esküvel való megerősítését és ezen esetek nagyméltóságod előidézett beceses átíratában sincsenek tüzetesen meghatározva. Úgy látszik: nevezett lelkészek a *Kovács Albert* egyházjogtanának 623. lapján előírt eljárást követik.

E szerint nevezetesen a *d)* pont szerint azok, a kik más községből költöztek oda, a férfi 18, a leány 14 éves korától fogva tartozik az eskető lelkésznek minden községből, a hol lakott, községi tartózkodási és lelkészi bizonyítványt felmutatni arról, hogy ott házasságot nem kötött.

Nem tudom, hogy ezen most említett szabályt az ev. ref. lelkészek a gyakorlatban alkalmazzák-e egész következetességgel; mert ha ekkép járnak el, el kell ismernem, hogy ezen eljárás túlszigorú és a vadházasságok számát csak szaporíthatja.

Magának a kihirdetésnek egyik főcélja, hogy a törvényellenes vagy épen érvénytelen házasság-

kötések elkerültessenek és az esetleg fenforgó házassági akadályok még a házasság megkötése előtt kipuhatótassanak.

Hogy ezen kitűzött cél elérhessék, mindenesetre kívánatos, hogy a házasuló fél azon a helyen, a hol a kihirdetés fogantatba veendő, hosszabb idő óta tartózkodjék, mert csak ekép tétélezhető fel, hogy a községbeli lakók az illető házasuló félnek személyes viszonyaival megismerkedhettek.

Erre való tekintettel rendeli a róm. kath. vallásbeliekre nézve a kánonjog, hogy az, a ki rendes lakhelyén kívül még másutt is rendszeren tartózkodik, mind a két helyen; és amennyiben lakása vagy tartózkodása még hat hétre nem terjedne, azon helyen is, hol utóljára hat hétnél tovább tartózkodott, házasságra lépését kihirdettetni tartozik. Azoknak esketése, a kik rendes lakhely nélkül valahol csak tartózkodnak, amennyiben tartózkodásuk ideje még egy évre nem terjedne, azon fölül ott is hirdetendő, a hová valók; míg végre azoknak házassága, kiknek sem rendes lakhelyük, sem tartózkodási helyük nincsen, mindazon plébániában, hol házasodni készülnek, mind hová tartozásuk vagy születésök helyén kihirdetendő (lásd *Dr. Konek Sándor* egyházjogtana kézikönyvének II-ik kiadását az 555. és 556. lapon).

Az előadottakból kitetszik, hogy az egy évi tartózkodási helylyel bíró katolikusoknál a kihirdetésnek csak a tartózkodási helyen kell történni és hogy csak azon esetben, ha egy évig sem tartózkodnak egy helyen és lakhelylyel sem bírnak, vagy ha sem rendes lakhelylyel, sem tartózkodási helylyel nem bírnak, kell a hirdetésnek a házasságkötési helyen és az illetőségi vagy születési helyen történnie. A rendes lak- vagy egy évi tartózkodási helylyel nem bíró róm. kath. vallásfelekezetűeknél tehát, a kihirdetést illetőleg, a szabályok sokkal enyhébbek és nem látom indokoltnak, hogy *Kovács Albertnek* említett egyházjogtanában felállított szigorúbb tétele a protestánsokra nézve miért nyerjen alkalmazást.

Nézetem az, hogy a r. kath. vallásbelieknél alkalmazásban levő sokkal enyhébb szabályok, a protestáns egyházbéli hívekre is alkalmazhatók. Azon esetekben tehát, a midőn a protestáns felek egy helyen egy éven át tartózkodnak, a kihirdetésnek csak a tartózkodási helyen kellene történnie; valamint a többi esetekben is a róm. katolikusokra nézve érvényben levő szabályoknál szigorúbb szabályok nem lennének alkalmazandók.

Végül megjegyzem, hogy azon esetben, ha az eddigi gyakorlat fentartása szándékolatnék, a mely szerint a házasságon kívüli, szabad állapotban lételnek esküvel való megerősítésére lenne szükség, az esküt nem az eskető lelkész előtt, hanem per analogiam az 1786. március 6-án kiadott utasítás 33. §-ában foglalt rendelkezés szerint, az illetékes közigazgatási hatóság főnöke (alispán, polgármester) előtt kellene letétetni.

Ismétlen kijelentem azonban, hogy véleményem az igazságügyminiszter úréval egyetemben oda irányúl, miszerint a katolikusokra nézve fentebb körvonalozott enyhébb eljárás volna az ev. reformátusokra nézve is életbeléptetendő, s az útmutatásért folyamodó lelkészek ily értelemben volnának utasítandók. Az előadottak kapcsán van szerencsém értesíteni nagyméltóságodat, hogy a dunamelléki ref. püspök úr, 1886. december 7-ikén 1883. sz. a. kelt előterjesztésében, egy ide vágó concret eset alkalmából, az iránt kért tőlem engedélyt, hogy *Várad* *Julia*, ki semmiféle okmánynyal sem tudja igazolni azt, miszerint 15 éves kora óta már valakivel házasságra nem lépett-e, ezen bizonyítvány hiányában is megeskettethessék.

Mint hogy az általam fentebb általánosságban elmondottak a feleletet már *Várad* *Julia* esetére nézve is magokban foglalják: van szerencsém a dunamelléki ref. püspök úr idézett előterjesztésének 3 drb csatolmányát ide zártan oly megjegyzéssel küldeni meg nagyméltóságodnak, további szíves eljárás végett, hogy a nevezett nő megeskettetése ellen részemről mi észrevétel sem forog fenn.

A mi már most nagyméltóságod elől idézett becses átiratában szintén érintett azon esetet illeti, midőn valamely házasságra lépni kívánó fél keresztlevelét bármi oknál fogva felmutatni nem képes megjegyzem, hogy, mint erről a dunántúli ev. ref. püspök úr által felvetett hasonló kérdés alkalmából, a nevezett püspök urat már 1886. évi 400. sz. a. kelt leíratommal értesítettem, ily esetekben nem marad más hátra, mint hogy hozzám az illetékes egyházkerületi főhatóság útján esetről-esetre jelentés tétessék

oly célból, hogy az illető születési eset anyakönyvbe iktatandó összes körülményeinek hitelt érdemlő megállapítása végett szabályszerű vizsgálat rendeltessék el, s annak eredményéhez képest vagy a születési eset utólagos anyakönyvi bejegyzése eszközöltessék, vagy pedig, ha a vizsgálat sem vezetett volna eredményre, a házasúlni akaró fél a keresztlevél felmutatása alól dispesztáltassék.

Végül van szerencsém felkérni nagyméltóságodat, hogy az egyetemes convent által a szőnyegen forgó kérdésekben teendő további intézkedésekről annak idején engem értesíteni méltóztassék.

Fogadja nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1887. április hó 5.

Trefort.

Ámbár az egyetemes convent közjogi bizottságának ezen véleményes előterjesztése még be nem adatott, s így végleges határozat még hozva nincs: mindazáltal addig is, míg az egyetemes convent ezen kérdésekben véglegesen határozna, s általánosan kötelező szabályrendeletet készítene, utasítatnak a lelkészek, hogy ezen miniszteri átiratban megállapított elveket figyelembe vegyék, s előforduló esetben magukat ahhoz alkalmazzák.

47. Ugyanazon conventi jegyzőkönyv 45. pontjában közölve van az egyházkerületekkel a m. k. pénzügyminisztériumnak az illeték-egyenérték behajtására vonatkozó 48,164/887. számú következő határozata:

«Minthogy a magyarországi ev. ref. egyház fennálló szabályrendeletei, az egyházközségek által alkalmazott lelkészek s illetőleg tanítók fizetéseinek csorbítását határozottan tiltják, s épen azért az egyházak ezen belhivatalnokai haszonélvezetébe fizetésül átbocsátott ingatlanok után kivetett illeték-egyenértéknek az egyházak által való fizetésését rendelik el: ennél fogva utasítom (címet), miszerint azonnal intézkedjék, hogy a kir. adóhivatalok a ref. lelkészek és tanítók terhére előírt illeték-egyenértéki tartozás befizetése iránt, elsősorban az illető egyházak gondnokaihoz, mint az egyházak vagyoni jogi képviselőihez forduljanak, s e célból az évnegyedenként lejárt illeték-egyenérték fejében fennálló hátralék 8 nap alatti befizetésére is mindenkor felhívást intézzenek az egyházak gondnokaihoz.»

«Amennyiben elkerülhetlen szükségesnek mutatkoznék, a végrehajtás iránti törvényszabta intézkedések is elsősorban az egyházak, illetve gondnokaik ellen indítandók, s csak ha e lépések sem vezetnének eredményre, indítható meg a szabályszerű eljárás az illeték-egyenérték köteles ingatlanok haszonélvezői ellen az 1881. évi XXVI. t. c. 27. §-a értelmében.»

«A (címet) kötelességévé teszem minden lehető módon oda hatni, hogy az illető ref. egyházak gondnokai a lelkészek és tanítókra kirótt illeték-egyenértéki tartozást az évnegyedi lejáratkor, az egyházak által elvállalt kötelezettségükhöz képest, a kir. adóhivatal pénztárába befizessék, hogy a törvényszerű végrehajtás alkalmazása s az illeték-egyenértéknek a lelkészek és tanítók elleni érvényesítése lehetőleg mellőzhető legyen.»

Ezen határozat oly utasítással közöltetik az egyházmegyékkel, hogy egyházaik érdekében, saját hatásköreikben, ellenőrizzék ezen kormányrendelet érvényesülését.

48. Ugyanazon conventi jegyzőkönyv 49. számú pontjában közöltetik az egyházkerületekkel Pest-Pilis-Solt-Kis-Kunmegye közigazgatási bizottságának múlt évi november 10-ikén tartott üléséből, 2632/887. elnöki sz. alatt kelt ama határozata, a melylyel a fővárosi adófelügyelő 1885. évi december 20-án kelt 29,873. számú végzését felebbezés folytán megsemmisítette és így a tőkekamat-adó alá vont tőkék kamatjövendelmét az 1875. 22. t. c. 2. §. b) pontja alapján adómenteseknek nyilvánította és az 1880—1886. évek alatt illetéktelenül kirótt és behajtott, összesen 771 frt 40 krnyi tőkekamat-adónak, a nevezett adófelügyelő idézett számú végzésének megváltoztatásával és a pénzügyi közigazgatási bíróság 1884. július 16-ikán 951. sz. alatt hozott, s az elvi jelentőségű határozatok 1884. évi gyűjteményének 45-ik sorszáma alatt felvett határozatára figyelve, visszatérítését elrendelte.

Ezen határozat örvendetes tudomásul vétetik, s egyszersmind az egyházmegyékkel is közöltetni rendeltetik a végett, hogy arra, előforduló esetben, mint előzőre hivatkozhassanak.

49. Ugyanazon jegyzőkönyv 51. és 54. pontjaiban az országos közalap számadásai terjesztetnek elő.

Az 51-ik pontban előadatik a Jordán-alapítvány állása. Eszerint az alapítvány összes ingó és ingatlan vagyonai értékesítetttek, s az alapítvány tiszta vagyon-értékének 141,983 forint 32 krnak kell lennie. Előadatik továbbá, hogy özvegy *Jordán Istvánnénak* a részére, özvegyi joga kielégítése címén, egyezségileg megállapított 40,000 frt s minden egyéb terhek s költségek kiegyenlítetttek. S végre, hogy a tiszta vagyon a számadás lezárásakor 102,551 frt 4 krt tett, így az alapítványból még 39,432 frt 28 kr hiányzik.

Hogy ezen alapítvány mielőbb megnyitható legyen, elhatározta az egyetemes convent, hogy az országos közalaphoz utóbbi években elért és összesen 33,685 frt 88 krt tevő rendkívüli megtakarítás, a fentebb említett hiány pótlására, a Jordán-alapítványhoz csatoltatik, az így még pótolatlan maradó 6746 forint 40 kr pedig ezen alapítvány 1887. évi kamataiból fedeztetik. Ennélfogva az alapítvány teljes értékére kiegyenlítettven, jövedelmei már az 1888. évtől kezdve rendeltetésükre fordíttatnak.

Az 54-ik pontban a közalap számadásai megvizsgáltatván, a folyó évi segélyezésekre fordítandó osztalék 71,438 frt 38 krnyi összegben állapított meg, melyből 47,625 frt 59 kr az egyházak és lelkészek, 23,812 frt 79 kr pedig a missiók segélyezésére fordítandók.

Ezen összegekből a 70. pont szerint egyházaink 5950 forint, lelkészeink a 71. pont szerint 3500 frt, az egyházkerületünkben levő missiók pedig a 97. pont szerint 2800 frt segélyt nyertek.

Tudomásul vétetik.

50. Ugyancsak az 54. pontban elhatározta az egyetemes convent, hogy rendes üléseit jövőre mindig az év februárjának végszaka és márciusának első fele közötti időben kívánja megtartani.

Tudomásul vétetik.

51. Ugyanazon conventi jegyzőkönyvnek a közalap kezelési szabályai módosítása tárgyában felvett 56. pontjában, a közalap végrehajtó-bizottságának előterjesztése folytán elhatározta az egyetemes convent:

a) hogy az egyházmegyei közgyűléseknek szabadságukban áll a közalap kezelési szabályai 37. §-át olyképp foganatosítani, miszerint az esperes egyenes kívánságára más alkalmas egyént bízhatnak meg a közalap körüli mindama teendők végzésével, melyeket a kezelési szabályok eddig az esperesre ruháztak, de csak úgy, ha a teendők kivétel nélkül mind a megbízottra ruháztatnak; mely esetben az egész felelősséget e megbízott köteles hordozni.

b) hogy a közalapot illető bevallásoknak és felszólamlásoknak jövőre is változatlanul a kezelési szabályok szerint kell történniök; ellenben a behajtás módjára nézve megengedtetik, hogy az egyházak a családfőkre eső összegeket akár az egyházi adóval hajtsák be az illető családfőktől, akár közmunkával keressék be, akár egyenesen a családfőktől szedjék, azonban az egyház vagyona és rendes bevételei megterhelése nélkül.

A határozat mindkét része tudomásul vétetik s az egyházmegyék figyelmébe ajánltatik.

52. Ugyanazon conventi jegyzőkönyv 65. pontjában a közalaphoz való segélyezésről intézkedvén, utasítja az egyetemes convent az egyházmegyéket és egyházkerületeket, hogy javaslattevéleikben csak valóban segélyre méltókat ajánljanak; a kérvények alaki hiányait szigorúan ellenőrizzék; az egyes folyamodókat kérvényeik rendén elvállalt kötelezettségeik beváltására utasítsák; a kérvényekbe csakis hivatalosan megállapított adatok felvételét tűrjék meg; s végül nyomatékosan figyelmeztessék az egyes egyházközségeket, hogy a hátrálékos községek a közalaphoz való segélyre egyáltalán nem számíthatnak.

Tudomásul vétetik s egyszersmind ezen utasítás az egyházmegyékkel is közöltetik. Figyelmeztetnek ezenfelül az egyházközségek, hogy közalaptartozásaikat pontosan fizessék, mert ezen határozat s a fennálló szabályok értelmében a hátrálékos községek segélyre nem számíthatnak.

53. Ugyanazon conventi jegyzőkönyv 72. számú pontjában közölve van az egyházkerületekkel, véleményadás végett, a végrehajtó-bizottsagnak az 1886. évi convent 25. jegyzőkönyvi sz. alatt hozott határozat folytán a «közalap-kölcsönök» tárgyában beadott javaslata.

Ezen javaslat fölött kifejlődött hosszabb eszmecsere után elhatározza egyházkerületünk, hogy *a közalap-kölcsönöknek a tervezett módon való életbeléptetését nem véleményezi* azért, mert a közalap ezen tervezet szerint kölcsönadandó pénzeit kellőleg biztosítottak nem látja, azokat pedig kockáztatni nem tartja megengedhetőnek; de másrészről a kivitel módozatai is igen terheseknek mutatkoznak az esetleg kölcsönre szoruló egyházainkra.

54. A 78. a) pont szerint egyházkerületünknek a családkönyvek tárgyában készített és felterjesztett javaslata kiadatott véleményezés végett az egyházkerületeknek.

Tudomásul vétetik.

55. A 81. pontban felmerült eset folytán elhatározza az egyetemes convent, hogy az országos zsinat által megállapított és a convent által életbeléptetett köznevelési és közoktatási tervezet 65. §-ában határozottan kimondatván, miszerint az egyházmegyei közgyűlés joga intézkedni a tanító-választásoknál felmerülő kérdésekben; határozni a tanítók és iskolaszék vagy presbyterium közt felmerülő oly ügyekben, melyek nem fegyelmi természetűek: *a kántori s tanítói választásokból fölmerülő vitás ügyek, ha azok fegyelmi eseteket nem képeznek, az egyházi közigazgatás körébe tartoznak.*

Ezen elvi jelentőségű határozat tudomásul vétetik, s tudomás és miheztartás végett az egyházmegyékkel közöltetni rendeltetik.

56. A 83. pontban közöltetik az egyházkerületekkel, véleményezés végett, a felállítandó országos lelkesi gyám- és nyugdíjintézet részletes tervezete.

Mint hogy ezen tervezet általánosan kötelező szabályok felállítását tárgyalja, ilyenek fölött pedig véleményt nyilvánítani elsősorban az egyházmegyék joga: ez oly utasítással adatik ki az egyházmegyéknek, hogy e fölött egyházkerületünknek e tárgyban már előzőleg előterjesztett munkálatát is figyelembe vévén, terjeszszék elő véleményüket.

Hogy aztán ezen ügynek jövő őszi közgyűlésünkön leendő tárgyalása kellőleg előkészítettessék: az egyházmegyék véleményei összegezésére, s általában ezekből az egyházkerület elé terjesztendő javaslat készítésére *Debreczeni Gábor* esperes és *Lükő Géza* gondnok elnöklete alatt *Fejes István*, *Dókus Gyula* és *Mitrovics Gyula* tagokból álló bizottság küldetik ki; az esperesek pedig felhívatnak, hogy egyházmegyéjük munkálatát *Mitrovics Gyula*, egyházkerületi egyházi főjegyzőhöz, mint a bizottság előadójához folyó évi szeptember 15-ig terjeszszék be.

57. A 89. pontban közli az egyetemes convent az egyházkerületekkel, véleményadás végett, *Szász Domokos* erdélyi püspök indítványát s *Fejes István* conventi tagnak erre beadott módosítványát, *a közalaphoz való segélyezés eddig gyakorolt módjának megváltoztatása tárgyában*; továbbá felhívja az egyházkerületeket arra, hogy mivel az országos közalaphoz, annak jelenlegi helyzetében a létező összes szükségleteket sem a segélyezés eddig gyakorolt módja mellett, sem a közlött indítvány életbeléptetésével nem lehet mind kielégíteni, s minden bajt és szükségét orvosolni, ezenkívül némely fenforgó és a közalap igénybevétele nélkül magukban is orvosolható szükségek és bajok elenyésztetését és orvoslását más módokon, pl. affliatioval, több, egymáshoz közel fekvő kisebb egyházközség egybecsatolásával, körlelkészségek szervezésével, a lelkesi és tanítói állomások egy képezett egyénben egyesítésével, vagy más eszközökkel és módokkal is lehet sikeresen megkísérteni: ez indítvány kapcsában benyújtott módosítványnak, úgy a fentebb érintett eszmék és módozatoknak is figyelembevételével, valamint az 1885. évi convent 52. sz. határo-

zatában, az országban lévő összes reform. vallású lelkek számbavételét s lelki gondozásban részesítését célzó intézkedésekre való tekintettel, vegyék számba és írják össze mindazokat az egyházközségeket és lelkészi állomásokat, melyek jelen helyzetükben sügéssel, nyomorral küzdve fenn nem tarthatók; jelöljék ki, hogy a fentebb érintett módok közül melyik által volnának azok mindenikében a bajok orvosolhatók; s amennyiben e bajok s általában a tarthatatlan állapot elenyésztetése az egyházkerület hatáskörében álló eszközök és intézkedések körét túlhaladja s a convent intézkedésének, jelesen a közalaptól, a javaslatban foglalt módon való alapos fölségelésnek tartandó fenn, azokat a sürgősség sorrendjében az egyetemes conventnek már a legközelebbi ülésére mutassák be.

Ezen, egész egyházi életünket érdeklő indítványok alkotmányos tárgyalás végett hasonlólag áttétetnek az egyházmegyékhez oly utasítással, hogy beadandó munkálatukban ne csak az idézett indítvány, illetőleg módosítvány, hanem a fentebb előadott orvoslási módok eredményében, valamint a fölött is nyilatkozzanak, hogy miként volna a conventi határozatban szándékolt összeírás keresztülvihető.

Az egyházmegyék által beadandó vélemények összegezésére s ezekből az egyházkerület elé terjesztendő javaslat készítésére püspökünk és *Ragályi György*, egyházmegyei gondnok elnökle alatt *Debreczeni Gábor* és *Bornemisza József* esperesek, *Vay Béla* báró, egyházmegyei gondnok, *Balogh Béla*, *Mocsáry Lajos*, *Lévay József* egyházkerületi, *Tóth Dániel* és *Nagy Ignác* egyházmegyei tanácsbírák és *Debreczeni Bertalan* világi főjegyző tagokból álló bizottság küldetik ki; utasítván az esperesek, hogy egyházmegyékük munkálatát *Debreczeni Bertalan* egyházkerületi főjegyzőhöz, mint a bizottság előadója, folyó évi szeptember hó 15. napjáig küldjék be.

58. Az egyetemes convent 1887. november 19—26. napjain Budapesten tartott üléseiről felvett jegyzőkönyvének 87., 90., 97., 107., 115-ik számú, egyházkerületünket is érdeklő határozatai felolvasattak, tudomásul vétettek.
59. Ugyanezen conventi ülés jegyzőkönyvi 92. számú pontjában egyházkerületünket a középiskolai közös vallásitanítási kézi könyvek készítése tárgyában nyilatkozattételére híván fel:
 egyházkerületünk a «Sárospataki főiskolai irodalmi kör» által már eddig is gondoskodván a gimnáziumi vallásitanítási kézikönyvekről, jövőre is az eddigi gyakorlatot óhajtja fentartani, azaz maga kíván gondoskodni a vallásitanítási kézikönyvek előállításáról.
60. Ugyanezen conventi ülés 109. számú határozatában felhivatván egyházkerületünk énekügyi bizottságának szervezésére, s tagjainak *Szász Károly* püspöknél, mint az egyetemes énekügyi bizottság elnökénél leendő bejelentésére:
 egyházkerületünk az elhalt tagok helyét jelenleg betöltvén, az ez idő szerint *Fejes István* elnöksége mellett *Lévay József*, *Szinyei Gerzson*, *Radácsi György*, *Szentpétery Sámuel* és *Szotyori Nagy József* tagokból álló egyházkerületi énekügyi bizottságát *Szász Károly* püspök elnöknek bejelenteni határozza.
61. Ugyanezen conventi ülés 110. és 111. számú határozataiban felsorolt, felerészben a közös kiadások, fele részben az Egyetemes Névtár szerkesztői tiszteletdíjául szolgáló 100—100, együtt 200 frtnyi egyházkerületi pénztárunkat terhelő kiadást elfogadván:
 azok kifizetését elhatározza.
62. Ugyanezen conventi ülés 112. számú határozata szerint, az egyházi törvények újabb kiadása elfogadtatván, példányonként 25 krért árultatnak *Hornyánszky Viktor*, budapesti könyvkiadó által.
 Az esperesek figyelme felhivatik az esetleg sügésglendő példányoknak az említett kiadónál leendő megrendelésére.

63. Tárgyalás alá vétettek az egyházkerületi pénzügyi választmányának, mint számvevőszéknek, az egyházkerületi pénztárak számadásai megvizsgálása tárgyában felvett jegyzőkönyve több pontjai:

a) A második pont szerint a *közigazgatási pénztár* számadásai a következő eredményeket mutatják:

I. Bevétel:

1. Mult évi maradvány	180	frt	55 ⁵ / ₁₀	kr.
2. Befizetett tőke	1940	frt	91	kr.
3. Kamatok	2411	frt	44 ⁵ / ₁₀	kr.
4. Hirdetésekből	1001	frt	77	kr.
5. Vegyesekből	542	frt	91	kr.
Összesen	6077	frt	59	kr.

II. Kiadás:

1. Tőkében	1275	frt	—	kr.
2. Tiszti fizetések	2615	frt	60	kr.
3. Napi díjak	743	frt	98	kr.
4. Vegyesekre	1424	frt	01	kr.
Összesen	6058	frt	59	kr.

A tár állása:

1. Kint lévő tőke	37541	frt	49 ⁵ / ₁₀	kr.
2. Kamathátrálék	5829	frt	08 ¹ / ₁₀	kr.
3. Előlegek	730	frt	32	kr.
4. Pénztári maradvány	19	frt	—	kr.
Összesen	44119	frt	89 ⁶ / ₁₀	kr.
Tavaly volt	44257	frt	17 ⁴ / ₁₀	kr.
Apadás	137	frt	27 ⁸ / ₁₀	kr.,

mely az egyházkerületi közgyűlés határozata értelmében a tűzkár-biztosítási pénztárból lesz megtérítendő.

b) A 12. pontban a *püspöki hivatalt illető pénztár* állása van előadva a következőleg:

1. Bevétel	3626	frt	28 ⁵ / ₁₀	kr.
2. Kiadás	3550	frt	85 ⁵ / ₁₀	kr.
3. Pénztári maradvány	75	frt	43	kr.
4. Kint lévő tőke	16799	frt	96 ⁵ / ₁₀	kr.
5. Kamathátrálék	576	frt	26 ⁵ / ₁₀	kr.
6. A tár állása	17451	frt	66	kr.

c) A 17. pont szerint az *egyházkerületi leánynevelő-intézet pénztárának* állása a következő:

Bevétel:

1. Mult évi maradvány	1075	frt	66 ³ / ₁₀	kr.
2. Visszafizetett tőke	15005	frt	02	kr.
3. Kamatokban	374	frt	66	kr.
4. Ajánlatok és hirdetések	932	frt	36	kr.
5. Államsegélyből	3000	frt	—	kr.
6. Tandijakból	1939	frt	—	kr.
7. Kölcsönből	4000	frt	—	kr.
Összesen	26326	frt	70 ³ / ₁₀	kr.

Kiadás:

1. Tőkében	15500	frt	—	kr.
2. Tanári fizetések	3088	frt	33	kr.
3. Felszerelésekre	1114	frt	96	kr.
4. Építkezésre	5027	frt	37	kr.
5. Vegyesekre	1574	frt	87 ⁵ / ₁₀	kr.
Összesen	26305	frt	35 ⁵ / ₁₀	kr.

A tár állása:

1. Kint lévő tőke	13532	frt	98	kr.
2. Kamathátrálék	374	frt	57 ⁸ / ₁₀	kr.
3. Pénztári maradvány	21	frt	16 ⁸ / ₁₀	kr.
Összesen	13928	frt	72 ⁶ / ₁₀	kr.
Melyből a tartozást levonva	1597	frt	10	kr.
Marad	12331	frt	62 ⁶ / ₁₀	kr.

d) A 23. pont szerint a *tűzkár-biztosítási pénztár* számadása a következő tételeket tünteti fel:

Bevétel:

1. Mult évi maradvány	69 ⁸ / ₁₀	kr.
2. Befizetett tőke	3861	frt 67 kr.
3. Kamatok	1523	frt 34 kr.
4. Biztosítási díjak	8143	frt 51 kr.
Összesen	13529	frt 21 ⁸ / ₁₀ kr.

Kiadás:

1. Tőkében	650	frt	—	kr.
2. Biztosítási díjakban	6340	frt	32	kr.
3. Visszafizetett kölcsön	5693	frt	40	kr.
4. Papi özvegy-árvatárnak	213	frt	90	kr.
5. Vegyesekre	598	frt	23 ⁷ / ₁₀	kr.
Összesen	13495	frt	85 ⁷ / ₁₀	kr.

A tár állása:

1. Kint lévő tőkék	11400	frt	—	kr.
2. Kamathátrálék	583	frt	14 ⁹ / ₁₀	kr.
3. Előlegezett biztosítási díjak	6340	frt	32	kr.
4. Pénztári maradvány	33	frt	36 ¹ / ₁₀	kr.
Összesen	18356	frt	83	kr.
Tavaly volt	15622	frt	41 ¹ / ₁₀	kr.
Szaporodás	2737	frt	41 ⁹ / ₁₀	kr.

e) A 32. pontban a *lekenyei iskolát* illető *alapítvány* számadásai terjesztetnek elő:

1. Bevétel	620	frt	—	kr.
2. Kiadás	580	frt	—	kr.
3. Pénztári maradvány	40	frt	—	kr.
4. Kint lévő tőke	1000	frt	—	kr.
5. Kamathátrálék	40	frt	—	kr.
6. A tár állása	1080	frt	—	kr.

f) A 33. pont szerint a *Vitéz-alapítvány* következőleg áll:

1. Bevétel	2895	frt	17	kr.
2. Kiadás	548	frt	37	kr.
3. Pénztári maradvány	2346	frt	80	kr.
4. Állás	u g y a n a z.			

g) A 34. pont szerint a *gróf Vay József alapítvány* következőleg áll:

1. Bevétel	130	frt	10	kr.
2. Kiadás	165	frt	95 ⁴ / ₁₀	kr.
3. Pénztári hiány	35	frt	85 ⁴ / ₁₀	kr.
4. Kint lévő tőke	1680	frt	—	kr.
5. Kamathátrálék	176	frt	77 ⁵ / ₁₀	kr.
6. A tár állása	1820	frt	92 ¹ / ₁₀	kr.

h) A 35. pontban a *Teleky-Szentes-Szeremley alapítvány* számadásai terjesztetnek elő:

Bevétel:

1. Befizetett tőke	3300	frt	—	kr.
2. Kamatok	1498	frt	06	kr.
3. Mult évi maradvány	1300	frt	94 ³ / ₁₀	kr.
Összesen	6099	frt	3 ³ / ₁₀	kr.

Kiadás:

1. Tőkében	4610	frt	—	kr.
2. Patakra küldetett	1356	frt	06	kr.
Összesen	5966	frt	06	kr.

A tár állása:

1. Kint lévő tőke	17000	frt	91 ⁵ / ₁₀	kr.
2. Kamathátrálék	966	frt	71 ⁵ / ₁₀	kr.
3. Pénztári maradvány	132	frt	94 ³ / ₁₀	kr.
Összesen	18100	frt	57 ³ / ₁₀	kr.

i) A 36. pontban a *Vay-Mocsáry alapítvány* számadásai vannak előadva a következőleg:

Bevétel:

1. Mult évi maradvány	2604	frt	02 ⁴ / ₁₀	kr.
2. Visszafizetett tőke	25702	frt	53	kr.
3. Kamatok	17236	frt	39 ² / ₁₀	kr.
4. Vegyesekből	10	frt	40	kr.
Összesen	45553	frt	34 ⁶ / ₁₀	kr.

Kiadás:

1. Tőkében	29300	frt	—	kr.
2. Patakra küldetett	7000	frt	—	kr.
3. Vegyesekre	766	frt	61	kr.
Összesen	37066	frt	61	kr.

A tár állása:

1. Kint lévő tőke	205017	frt	32	kr.
2. Kamathátrálék	10463	frt	56 ⁶ / ₁₀	kr.
3. Pénztári maradvány	8486	frt	73 ⁶ / ₁₀	kr.
Összesen	223667	frt	63 ² / ₁₀	kr.

Tavaly volt . . . . . 221075 frt 56⁹/₁₀ kr.

Szaporodás . . . . . 2592 frt 06³/₁₀ kr.

k) A 42. pontban a papi özvegy-árvtár számadásai vannak előterjesztve következő eredménnyel:

Bevétel:

1. Mult évi maradvány	3619 frt 86 ⁵ / ₁₀ kr.
2. Visszafizetett tőke	10281 frt — kr.
3. Kamatokból	8417 frt 86 kr.
4. Részvényekből	1206 frt 54 kr.
5. Hirdetésekből	45 frt 57 kr.
6. Alapítványból	200 frt — kr.
7. Kiss Károly hagyatékából	529 frt 54 kr.
8. Vegyesekből	223 frt 90 kr.
Összesen	<u>24524 frt 27⁵/₁₀ kr.</u>

Kiadás:

1. Tőkében	14860 frt — kr.
2. Özvegyek és árváknak	5166 frt — kr.
3. Vegyesekre	220 frt — kr.
Összesen	<u>20246 frt — kr.</u>

A tár állása:

1. Kint lévő tőke	117500 frt — kr.
2. Kamathátrálék	7878 frt 90 ² / ₁₀ kr.
3. Pénztári maradvány	4278 frt 27 ⁵ / ₁₀ kr.
Összesen	<u>129657 frt 17⁷/₁₀ kr.</u>
Tavaly volt	<u>124674 frt 94²/₁₀ kr.</u>
Szaporodás	4982 frt 23 ⁵ / ₁₀ kr.

l) Az 50. pont szerint a szűkölködő lelkészek és tanítók tára következőleg áll:

Bevétel:

1. Mult évi maradvány	752 frt 08 kr.
2. Visszafizetett tőke	2443 frt 03 kr.
3. Kamatok	2307 frt 34 kr.
4. Segélyekből	228 frt 96 kr.
5. Üresedésekből	1687 frt — kr.
Összesen	<u>7418 frt 41 kr.</u>

Kiadás:

1. Tőkében	4650 frt — kr.
2. Szűkösöknek	454 frt 30 kr.
3. Segélyezettetteknek	1653 frt 70 kr.
4. Vegyesekre	116 frt — kr.
Összesen	<u>6874 frt — kr.</u>

A tár állása:

1. Kint lévő tőke	37554 frt 97 kr.
2. Kamathátrálék	2330 frt 94 ⁵ / ₁₀ kr.
3. Pénztári maradvány	544 frt 41 kr.
Összesen	<u>40430 frt 32⁵/₁₀ kr.</u>
Tavaly volt	<u>38676 frt 25⁵/₁₀ kr.</u>
Szaporodás	1754 frt 07 kr.

m) Ezen tárra vonatkozólag felkéri a pénzügyi bizottság közgyűlésünket, hogy utasítsa oda az egyházkerületi jegyzői kart, miszerint a szűkölködők pénztárát illető fél lelkészi jövedelem megállapított mennyiségét az egyházkerületi pénztárnokkal jegyzőkönyvi kivonaton tudassa. Az egyházkerületi pénztárnokot pedig utasította, hogy ezen összegekről szabályszerű nyilvántartást vezessen.

Ezen felterjesztés folytán utasítottatik az egyházkerületi jegyzői kar, hogy a szűkölködő lelkészek és tanítók tárát illető lelkészi féljövdelem megállapítása tárgyában felveendő jegyzőkönyveket az egyházkerületi pénztárnokkal, külön jegyzőkönyvi kivonaton mindig közöljék.

n) A 61. pont szerint a *hollandi gyámtár* számadásainak főtételei a következők:

Bevétel:

1. Mult évi maradvány	1002 frt 85 ⁵ / ₁₀ kr.
2. Befizetett tőke	3021 frt 40 kr.
3. Kamatok	2498 frt 31 kr.
Összesen	<u>6522 frt 56⁵/₁₀ kr.</u>

Kiadás:

1. Tőkében	4980 frt — kr.
2. Segélyezettetteknek	945 frt — kr.
3. Vegyesekre	160 frt — kr.
Összesen	<u>6085 frt — kr.</u>

A tár állása:

1. Kint lévő tőke	49910 frt 60 kr.
2. Kamathátralék	3014 frt 97 kr.
3. Pénztári maradvány	437 frt 56 ⁵ / ₁₀ kr.
Összesen	<u>53363 frt 13⁵/₁₀ kr.</u>
Tavaly volt	<u>51489 frt 65⁵/₁₀ kr.</u>
Szaporodás	1873 frt 48 kr.

o) A 81. pontban a *Tolcsvai Nagy Gedeon alapítvány* állása terjesztetik elő:

Bevétel:

1. Mult évi maradvány	235 frt 37 kr.
2. Befizetett tőke	20000 frt — kr.
3. Kamatok	1686 frt 67 kr.
Összesen	<u>21922 frt 04 kr.</u>

Kiadás:

1. Tőkében	20650 frt — kr.
2. Segélyekre	1200 frt — kr.
Összesen	<u>21850 frt — kr.</u>

A tár állása:

1. Tőkében	21950 frt — kr.
2. Kamathátralék	692 frt 26 kr.
3. Pénztári maradvány	72 frt 04 kr.
Összesen	<u>22714 frt 30 kr.</u>

p) A 82. pont szerint *Meggyasszay alapítvány* állása a következő:

1. Bevétel	8 frt — kr.
2. Kiadás	8 frt — kr.
3. Tőke	100 frt — kr.
4. Kamathátralék	6 frt 66 ⁶ / ₁₀ kr.
5. Állás	<u>106 frt 66⁶/₁₀ kr.</u>

q) A 83. pont szerint *alamizsna-pénzekből* volt:

1. Bevétel	715 frt 73 kr.
2. Kiadás	715 frt 73 kr.
3. Maradvány	semmi.

Mindezen számadási tételek tudomásul vétetvén, jegyzőkönyvünkbe iktattatni határozatnak; egyszersmind *Bakos Antal*, egyházkerületi pénztárnok, az 1887. évi számadások terhe alól, a számadásokban előforduló tételekre nézve, a pénzügyi bizottság jegyzőkönyvének 84. a) pontjában foglalt javaslata alapján, buzgó és szakavatott működésének elismerése mellett, felmentetik.

r) A 84. b) pontban előterjeszti a pénzügyi bizottság, miszerint a folyó 1888. évről vezetett pénztári főnapló rovatai összegeztetvén, kitűnt, hogy a múlt évi pénztári maradvány beszámításával kellett lenni a pénztárban 1888. március 22-én 15323 frt $12\frac{8}{10}$ krnak, mely összeg felszámoltatott s hiány nélkül megtaláltatott.

Tudomásul vétetik.

64. A pályázati képesség megállapítására vonatkozó szabályrendelet módosítása tárgyában javaslat tétellel megbízott küldöttség, múlt évi őszi közgyűlésünk 70. számú határozata értelmében beterjesztette a következő munkálatát:

Szabályrendelet-javaslat a pályázati képesség megállapítása tárgyában.

A lelkészválasztási törvény életbeléptetése tárgyában, 1883. évi Ungváron tartott őszi közgyűlésünk 9. jegyzőkönyvi pontjában megállapított szabályrendelet II. része hatályon kívül helyeztetik, s a *pályázati képesség* következőleg állapítatik meg:

1. A negyedik osztályba sorozott egyház lelkészi állomására jogosítva van pályázni minden lelkész és minden olyan segédlelkész, a ki a lelkészképesítő vizsgát letette s élete 24-ik évét betöltötte.

2. Harmadik osztályú egyház lelkészi állomására pályázhat:

a) minden lelkész, a ki mint rendes lelkész már két évig hivataloskodott s ezen idő alatt erkölcsi tekintetben magát feddhetetlenül viselte;

b) az olyan lelkész — azonban az egyh. törv. 208. §-ában foglalt rendelkezés figyelembe tartásával — a ki, mint rendes lelkész még két évig nem hivataloskodott ugyan, de az alábbi c), d), e), f), g) pontokban a segédlelkészekre megállapított minősítvény folytán, már mint segédlelkész megszerezte a harmadik osztályú egyházra való pályázhatásra a jogosultságot;

c) minden olyan segédlelkész, a ki mind a két lelkészi vizsgát jeles eredménnyel tette le, s az első vizsga letételétől számítva, 3 éven át mint segédlelkész működött, magát ezen idő alatt feddhetetlenül viselte s élete 24-ik évét betöltötte;

d) minden olyan segédlelkész, a ki az egyik lelkészképesítési vizsgát jeles eredménnyel tette le, s az első vizsga letételétől számítva 4 éven át;

e) minden olyan segédlelkész, a ki mind a két lelkészi vizsgát jó eredménnyel tette le, s az első vizsga letételétől számítva 5 éven át;

f) minden olyan segédlelkész, a ki az egyik lelkészi vizsgát jó eredménnyel tette le, s az első vizsga letételétől számítva 6 éven át;

g) végre minden olyan segédlelkész, a ki mind a két lelkészi vizsgát kielégítő eredménnyel tette le, s az első vizsga letételétől számítva 7 éven át mint segédlelkész hivataloskodott, s magát ezen idő alatt feddhetetlenül viselte.

3. Második osztályú egyház lelkészi állomására pályázhat minden lelkész:

a) a ki mint rendes lelkész 6 éven át működött, s ezen idő alatt erkölcsileg magát feddhetetlenül viselte;

b) az olyan rendes lelkészek, a kik mindkét lelkészi vizsgáról jeles osztályzatú bizonyítvánnyal bírnak, vagy a kik magasabb tudományos képzettségüknek irodalmi munkásság által jelét adták, vagy egyházi közpályán sikerrel működtek, avagy az egyház gondozásában kitűnő sikert értek el, ha mint rendes lelkészek már 3 évig voltak alkalmazásban;

c) ezen szolgálati időkre való tekintet nélkül, azonban az egyh. törv. 208. §-ának figyelem-bentartásával, az olyan rendes lelkészek, a kik a második osztályú egyházra való pályázhatás képességét már mint segédlelkészek megszerezték;

d) a theologiai tanárok, ha ily minőségben 3 évig szolgáltak;

e) végre a segédlelkészek közül azok, kik mindkét vizsgájukat jeles osztályzattal tették le, s 6 évig mint segédlelkészek működtek s ez idő alatt magukat feddhetetlenül viselték; ha pedig ezenkívül legalább egy évig külföldi egyetemet is látogattak, 5 évi segédlelkészi szolgálat után.

4. Első osztályú egyház lelkészi állomására pályázhat minden lelkész, a ki mint reudes lelkész legalább 10 évig működött, ha ezen idő alatt magát erkölcsileg feddhetetlenül és kifogástalanul viselte; továbbá minden oly rendes lelkész, a ki mindkét lelkészi vizsgáról jeles bizonyítvánnyal bír, vagy a ki magasabb tudományos képzettségének irodalmi munkásság által jelét adta, vagy az egyházi közpályán sikerrel működött, avagy az egyház gondozásában kitűnő sikert ért el, ha mint rendes lelkész legalább 5 évig szolgált; végre a theologiai tanárok, ha ily minőségükben legalább 5 évig hivataloskodtak.

A gimnáziumban működő vallástanítók (catecheták) és lelkészi képesítéssel bíró gimnáziumi tanárok a rendes lelkészekkel egyenlő pályázati képességgel bírnak; kötelesek azonban szükség esetén lelkészi szolgálatokat is teljesíteni.

Az eddig fennállott vizsgarend szerint kiállított bizonyítványokra nézve megjegyzzetetik, hogy a pályázati képesség megállapítására vonatkozólag a *kitűnő* általános osztályzat a jelen szabályrendeletben jelzett *jeles* osztályzatnak; a *kellő* általános osztályzatú bizonyítványok közül pedig azok, a melyekben az egyes tantárgyakból nyert tanjegyek közül több a *kitűnő*, jeles, avagy dicséretes, mint a jó, avagy a kielégítő: a jelen szabályzatban érintett *jó* osztályzatnak; a melyekben pedig az egyes tantárgyakból nyert tanjegyek közül több a jó, avagy a kielégítő, mint a dicséretes, jeles, vagy *kitűnő*: a *kielégítő* általános osztályzatnak felelnek meg, s a pályázati képesség megállapításánál ily módon mérlegelendőek.

Fegyelmi vétségek esetén mindig az ítéletben állapítandó meg azon idő, a melynek tartamára a fegyelmi büntetés a fegyelmileg fenytett lelkész, segédlelkész, vagy tanár pályázati képességét fel-függeszti.

Indokolás.

Ambár a mult évi őszi egyházkerületi közgyűlésünk 70. sz. jegyzőkönyvi határozatában egyedül azzal lettünk megbízva, hogy a pályázati képesség megállapítására vonatkozó szabályrendeletet a theologiai vizsgálati szabályzattal összehasonlítván, az új tanjegyekhez képest készítsünk a pályázati képességre nézve javaslatot: mindazáltal a javaslat készítésénél célszerűnek mutatkozott előttünk, hogy a szabályrendeletet ne csak az említett újabb tanjegyekre vonatkozólag, hanem egyéb tekintetben is vizsgálatunk tárgyává tegyük és pedig azért, mert a gyakorlati alkalmazás annak némely pontjait visszásnak, az igazság és méltányosság elveivel meg nem egyezőnek tüntette fel és mert a változott viszonyok némi módosítást tettek szükségessé. Azért *magának a szabályrendelet alapelveinek szoros megtartásával* az egész szabályrendeletet átdolgoztuk, s annak egyes pontjait az alábbiakban indokoljuk.

1. Javaslatunk 1-ső pontjában újításnak tűnik fel, hogy a lelkészsze választatást életkorhoz kívánjuk kötni s azt óhajtjuk, hogy a lelkész nagykorú legyen. Polgári törvényeink az embert szabad rendelkezési joggal a 24-ik életéve betöltésével ruházzák fel. Más törvények bizonyos hivatal viselését bizonyos életkorhoz kötik. Így például az 1869. évi IV. t. c. 6. §-a szerint, bíró csak az lehet, a ki élete 26-ik évét betöltötte.

A lelkész — egyházi törvényeink szerint — nemcsak lelki gondozója, lelki atyja híveinek,

hanem elnöke a presbyteriumnak, feje az egyháznak, s mint ilyen, hivatva van egyházát a világi hatóságokkal szemben is képviselni (Egyh. törv. 28., 29. §.). Ilyen fontos hivatal olyan emberre, a ki önrendelkezési joggal nem bír; a ki maga, saját személyére és vagyonára, még atyai vagy gyámi hatalom alatt áll: nem ruházható; a ki magát a hatóságok előtt nem képviselheti, hogyan képviselje ott egyházát? E körülmény indokolja azon indítványunkat, hogy a lelkészi hivatalt a pályázó csak nagykorúságával nyerhesse el.

Eddig ilyen megszorításra szükség nem volt, mert 2 év lévén az első és második vizsga között a gyakorlati idő: 24 éven alól a választhatásra jogosultságot a segédlelkész alig nyerhetett.

A szabályrendelet első pontjából ezen két szó: «Jó eredménnyel,» mint fölösleges szöszaporítás, kihagyandó volt.

2. A 2-ik pont *a)* alpontja szóról-szóra a revisio alá vett szabályrendeletből vétetett át.

A *b)* alpont eloszlatni kívánja a szabályrendelet azon visszás, az észjoggal meg nem egyeztetendő intézkedését, hogy valaki egyszer szerzett jogát elveszítse csak azért, mert egy alantabb állásból egy magasabbra lép át; hogy kevesebb joga legyen a rendes lelkésznek, mint volt ugyanazon egyénnek segédlelkész korában. Itt azonban figyelmeztetni kellett, nézetünk szerint, a jelen szabályrendelet végrehajtására hivatott kandidáló-bizottságot a törvény 208. §-ára, mely határozottan megköveteli, hogy az elválasztott lelkész egyházában egy évig szolgálni köteles.

A *c), d), e), f), g)* alpontok intézkednek a segédlelkészek pályázati képességéről.

Ha a fennálló szabályrendeletet vizsgáljuk, úgy találjuk, hogy abban a *kitűnő* bizonyítvánnyal bíró káplánok a szolgálati idő mértékének megállapításánál a lehetőségig *egyenlőknek* tekintettek, az ilyen bizonyítványra nem hivatkozó rendes lelkészekkel. Ezen alapelvből indulva ki, kívánjuk mi a legjelesebb bizonyítvánnyal rendelkező segédlelkészek szolgálati évét 3 évben állapítani meg, a mi egyrészt megfelel a rendes lelkészekre nézve meghatározott 2 évi hivataloskodásnak, másrészt a jelenleg fennálló szabályrendeletben a segédlelkészekre megállapított 4 évi szolgálati időnek is. Ugyanis, midőn a fennálló szabályrendelet megalkottatott, a segédlelkész csak 2 évi gyakorlat után lett választható. A lelkésznek tehát, midőn ő két évi rendes lelkészi működés után nyert III. osztályú egyházra jogosultságot, szükségszerűleg négy évig kellett szolgálnia, a mi megfelelt a káplán 4 évi szolgálatának, melyből kettő szintén gyakorlati évekre esett. Most a convent a gyakorlati évet egyre szállítván le, a lelkész szolgálati idejének minimuma 3 év, a mi megfelel az általunk *a jeles* bizonyítvánnyal bíró káplánokra javaslatba hozott 3 évnek.

A többi pontokban aztán megfelelőleg van elosztva a 3—7 év közötti szolgálati idő.

Igaz, hogy ezen szolgálati idő illetően módon való elosztása első tekintetre kicsinyesnek látszik; de ha tekintetbe vesszük azt, hogy segédlelkésznel, a ki egy hivatali főnök felügyelete alatt és felügyelősége mellett működik, a ki tehát még önálló cselekvési körrel nem bír, szerzett érdemeiről más alapon, mint iskolai bizonyítványai alapján, beszélni alig lehet: bármily kicsinyesnek tűnjék is fel ezen részletezés, az igazságnak egyedül az felel meg, hogy a segédlelkésznek tanulmányaiiban szerzett érdemei megfelelőleg kombináltassanak, s a lelkészi pályára készülő ifjak az által is serkentessenek.

És itt látjuk helyén lévőknek indokolni azt, hogy miért nem vittük keresztül példánakokáért a II. és I. osztályú egyháznál, a rendes lelkészekre nézve is, a lelkészi bizonyítványokra alapított ezen minősítést.

Azért, mert mi az iskolai bizonyítványok által szerzett kvalifikációt csak addig tartjuk mérvadónak, míg az életben szerzett kvalifikáció által nem ellensúlyoztatnak.

Az élet azt mutatja, hogy sokszor a kevésbé jó iskolai bizonyítvánnyal bíró emberek a gyakorlati életben a legjelesebbek közé küzdik fel magukat, s a létért való küzdelem nehéz harcában gyakran messze megelőzik az iskolában volt legjelesebbeket, s hogy a kitartó munka, akaraterő, sőt sokszor az élet különböző helyzeteiben előállott kényszerűség messze felülemeli azokat emezek fölé.

Mi tehát azért a gyakorlati életben élő rendes lelkészeknél nagyon kevés súlyt fektetünk iskolai

bizonyítványaikra, s hogy mégis meghagytuk a II. és I. osztálynál minősítvénynek a mindkét lelkészi vizsgán nyert jeles eredményt: tettük azt azért, mert ez egyrészt a főtiszteletű egyházkerületnek a revízió alatt levő szabályrendeletben kifejezett akarata; másrészt, mert fel kell tennünk, hogy a legjelesebbek az életben is meg fogják szerezni ama kvalifikációt, a mire mi nagyobb súlyt fektetünk, melyet a szabályrendelet a tudományos irodalomban, az egyházi közpályán szerzett sikerekben, s különösen az egyház gondozásában elért kitűnő sikerben állapít meg.

De visszatérve a segédlelkészekre, indokolnunk kell még azon intézkedését javaslatunknak, hogy mi a két lelkészi bizonyítvány között különbséget nem kívánunk tenni. A vizsgálat alatt lévő szabályrendelet egyedül a második lelkészi vizsga kitűnő eredményéhez kötötte a minősítés emelkedését, hihetőleg azért, mert a második vizsga javulásában a vizsgázó igyekezetének és szorgalmának fokozódását látta. Bár ezen indok helyességét el kell ismernünk, mindazáltal, nézetünk szerint, ellensúlyozza ezt az első, egészen elméleti tudományokkal foglalkozó vizsga nehezebb volta s az a körülmény, hogy a másodikra a vizsgázónak elkészülni sokkal több idő van adva. Ezen ok figyelembevételével kívánjuk mi a két lelkészi vizsgáról kiállított bizonyítvány értékét egyenlővé tenni.

3. A 3-ik pont *a), b), d)* alpontjai szóról-szóra a szabályrendeletből vétettek át, s így külön indokolást nem igényelnek; a *c)* pont már fennebb indokolva van.

Hogy segédlelkész is bírjon pályázati képességgel II. osztályú egyházra, azt a szabályrendelet egyetlen esetben engedi meg, ha t. i. a mind a két lelkészi vizsgát jeles osztályzattal letett segédlelkész egy évet külföldi egyetemen töltött. Mi ezen intézkedést kissé bővíteni óhajtjuk. Hogy valakit tudományszomja visz a külföldi egyetemre, hogy ismeretei gazdagítása céljából megy oda: az kétségtelen. De az is bizonyos, hogy a külföldi egyetem látogatása nem mindig magától az egyéntől függ. Mert ahoz nemcsak tudományszomj, hanem pénz is kívántatik. Papnövendékeink jobbadán szegény emberek gyermekei, a kik közül igen sok iskolai jótéteményekkel tarja fel magát az iskolában is. A főtiszteletű egyházkerület nem rendelkezik a külföldre készülő szegény ifjak segélyezésére elegendő alappal. Az egyetlen *Bárczy* alap — tudjuk — évekket előre le van foglalva s kifizetve. Nincs tehát módjában a főtiszteletű egyházkerületnek a tudományszomjas ifjút a külföldi egyetemre segíteni. Ekként az eddig fennálló szabályrendelet emez intézkedése, nézetünk szerint, illuzorius.

De szerintünk nem is elkerülhetetlen szükséges a magasabb tudományosság megszerzésére ma már a külföldi egyetem látogatása. Ma már a tudományos irodalom termékei könnyen megszerezhetők, és ámbár a könyv nélküli az élőszó közvetlenségét, mégis hatalmas eszköz arra, hogy az előretörékvő ember tudományszomját kielégíthesse.

Ezen nézetekből indulva ki, mi tehát a segédlelkészek legjelesebbjeit felruházni óhajtjuk azzal, hogy második osztályú egyházat is elnyerhessenek, szolgálati idejüket ismét kombinálván, azon lelkészek szolgálati idejével, a kik jogosultságukat egyedül csak a hosszas szolgálatra állapíthatják; így ennek megfelelőleg 6 évben kívánjuk szolgálati idejüket megállapítani, meghagyván a szabályrendelet amaz intézkedését, hogy azok, a kik ezenfelül külföldi egyetemet is látogattak, 5 év után nyerhessék el ezen minősítést, és pedig azért, mert ezeknek a külföldön töltött egy. évet szolgálati idejükbe beszámítani méltányosnak találtuk.

4. A 4-ik pont teljesen a szabályrendeletből vétetett át.

5. Eljutottunk ezekkel a javaslat legnehezebb részéhez, a régiebb bizonyítványoknak az újabb rendszer szerint kiadandókkal való kombinálásához.

Hogy a *kitűnő* általános osztályzati bizonyítványok az új rendszer szerint kiállítandó *jeles* általános osztályzati bizonyítványoknak felelnek meg és e szerint minősítendőek: az kétséget sem szenved.

A mi a *kellő* általános osztályzatot illeti az eddig érvényben volt vizsgálati rend szerint mind az, a ki kitűnően nem érdemesítette magát, *kellő* általános osztályzatot nyert. Hogy ez az újabban életbelépett vizsgálati rendszer szerint kiadandó jó és kielégítő osztályzatnak megfelelővé tétethessék, szükséges, hogy a pályázati képesség megállapításánál az egyes tantárgyakból nyert tanjegyek figyelembe

vétessenek, s azok többségéből állapíttassék meg, hogy a bizonyítvány a pályázati képesség tekintetében a jó vagy kielégítő osztályzatnak felel-e meg?

Hogy a fegyelmi büntetés mikor függeszti fel a pályázati képességet, az erre vonatkozó intézkedés a fennálló szabályrendeletből vétetvén át: külön indokolásra nem szorul.

Ezen munkálat, véleményezés végett, áttétetik az egyházmegyékhez, jelentésük jövő őszi közgyűlésünkre beváratván.

65. Ugyanazon küldöttség, ugyanazon közgyűlésének 86. számú határozatában nyert megbízása következtében, beadja jelentését, mely jelentés folytán

határozatilag kimondatik, hogy a lelkész-választási törvény életbeléptetése tárgyában 1883. évi Ungváron tartott őszi közgyűlésünk 9. pontjában megállapított szabályrendelet III. rész 5. pont harmadik bekezdése hatályon kívül helyeztetik, s a helyett következő szabályrendelet iktattatik be:

«A minősítvényi könyv alapján az esperesek a pályázónak «Szolgálati bizonyítványokat» kötelesek kiadni, mely bizonyítványok a kiadáskor fenforgó viszonyoknak megfelelőleg állítandók ki; ennél fogva, minthogy fegyelmi esetekben a fennálló szabály szerint mindig az ítéletben állapíttatik meg, vajjon felfüggeszti-e a fegyelmi büntetés a pályázati képességet, s ha igen, meddig? nincsenek jogosítva az esperesek a szolgálati bizonyítványba oly körülményeket vagy fegyelmi büntetéseket felvenni, melyek a pályázati képességre befolyással nincsenek, vagy melyek imputálásának ítéletileg kimondott határideje már lejárt.»

66. Elnöklő püspökünk heterjeszti a folyó év augusztus 14-től szeptember 4-ig *ungi* egyházmegyénkben tett püspöki látogatásáról szóló terjedelmes és kimerítő következő jelentését:

Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés!

Van szerencsém tisztelettel jelenteni, hogy második püspöki látogatásomat, melyet az ungi nagytt. egyházmegyében mult évi augusztus hó 14-én kezdtem meg a záhonyi egyházban s huszonegy nap alatt folytattam, szeptember 4-én, Isten segedelmével s az ungi egyházmegye nagytt. esperese, *Makay Dániel* és buzgó gondnoka, tek. *Kovács Károly* úr folytonos kíséretében s kalauzolások mellett bevégeztem.

Meglátogattam 38 anya- és 12 leányegyházat, az anyaegyházaktól távolabb eső s iskolával nem bíró leány- vagy fiók-egyházak presbyteriumait, tagjait az anyaegyházakban hallgattam ki s vettem tőlük értesítést anyagi s szellemi állapotuk felől.

Figyelmem legfőbb tárgyai voltak az egyházlátogatás körében, az egyházak anyagi s szellemi állapota, a vallásos buzgóságnak, közerkölesiségnek minő fokon való állása, az iskolaügy, a belső embereknek az egyház-hívekkel való viszonya; a lelkészi, tanítói fizetések quantuma, minősége, behajtása s az egyházi rendtartás, az azt intéző elöljárók eljárása, szóval mindaz, mi az egyházak jólétére, felvirágoztatására befolyással van; s jó lélekkel, örömmel jelenthetem, hogy alig 2—3 egyházat kivéve, a jó és szabályszerű egyházi rendtartásnak, részint dícséretes, részint kielégítő nyomaival találkoztam. Észrevehető mindenfelé lelkészeink közt az egyszerű, takarékos, de tiszta, szerény háztartásnak jelei, a hívek közt az egyházi elöljárók iránti engedelmesség és tisztelet, az egyház ügyei iránti áldozatkészség és érdekeltség. Egy pár egyházban, hol ellenkező indulatokkal s viszonyokkal találkoztam, az atyai komoly intés, rendreutásítás bár kíméletesen alkalmazott fegyvereit is használtam, melyeknek — mint később értesültem — jó következményei el nem maradtak. Általában az egyházigazgatás terén örömmel észleltem, tapasztaltam azt, hogy mindenre éberem figyelő s minden bajt csirájában orvosolni törekvő buzgó férfiak kezében van itt az egyházi közigazgatás.

A mi az egyházak, lelkészek, tanítók anyagi helyzetét illeti: az egyházak épületei, kevés kivé-

tellel, jó karban vannak; számos új és díszes paplakok, iskolaházak épültek itt az újabb időben. Az egyházak nagy része bír több s kevesebb fekvő birtokkal; több egyház tőkepénzzel is. Általában meglát-
szanak ezen egyházakon a b. e. *Pálóczy Horváth* testvérek vallásos buzgóságának, áldozatkészségének
áldott nyomai.

A lelkészek, tanítók fizetése is nagyban javult, épen ezen áldott emlékezetű jóltevők alapítványa
után; több lelkész pótlékot kap ebből fizetéséhez, úgy, hogy alig van már lelkészi állás, mely a minimum
600 frtot meg nem ütné. Mindezen örvendetes jelenségekről a látogatási jegyzőkönyvek tanúskodnak.

Azonban itt sem sikerült még teljesen magyarrá tenni ev. ref. Sionunkat. Jenkén, Lucskán,
Pályinban, Reviscsén s még egy pár leány-, fiók-egyházban szláv nyelven tartatik az istenitisztelet; erős
fogadalmat tettek ugyan az említett egyházakban lakó hívek a magyar nyelv gyakorlására, s legtöbben
értik és törik is a magyar nyelvet; sírva örültek meg az öregek is, midőn a templomban magyarul sza-
valtattunk s énekeltettünk az iskolás gyermekekkel s a serdülő leánykákkal. Remélnünk lehet azért,
hogy buzdításunknak, lelkészek és tanítókhöz intézett, őket kötelességeikre emlékeztető intelmeinknek
lesz annyi hatása, hogy napról-napra mindinkább magyarosodni fognak, s az iskolákból kikerülő nem-
zedék már bírni fogja nemzeti nyelvét. Adja isten, hogy így legyen minélelőbb!

Nem lehet, hogy jelentésemben meg ne emlékezzem azon szíves vendégszeretetről, melylyel
különbség nélkül találkoztunk kedves kísérő s velem együtt munkálkodó társaimmal együtt. Feledhetetlen
emléküvé tették körútamat, híveink leírhatatlan, előzékeny szívessége s ragaszkodásának, tiszteletének
különbféle jelei, a polgári községeknek nyelv- és valláskülönbség nélküli szíves csatlakozása az ünnepélyes
fogadásokhoz s a szíves látáshoz. -

Ungvármegye tiszti karának is hálás elismeréssel tartozom, élén főispán *gr. Török József* úr
ő méltóságával, azon előintézkedésekért, melyekkel körútamat kellemessé, egyszersmind hatásossá tenni
szíveskedtek. Főszolgabírái a tisztelt megyének minden községbe, melyek járásaikban estek, kíséretünkhöz
csatlakoztak; a jó rendre felügyeltek, körlátogatásom fontosságát jelenlétökkel a nép előtt emelték.

De legtöbb elismeréssel tartozom az egyházmegye buzgó s egyházmegyéjüket benső ihletettséggel
szolgáló esperesének és gondnokának, nagytiszt. *Makay Dániel* és tek. *Kovács Károly* uraknak, kik
mindenütt lelkesítő befolyásukkal igyekeztek termékenynyé, gyümölcsözővé tenni körlátogatásomat; továbbá
a nagy. egyházmegye fő- és aljegyzőinek: tisztelendő *Szabó Endre* esicseri, *BacsKay Sámuel* csapi, *Homoky*
Antal kis-geőci lelkész uraknak, kik körútagasomban a folytonos figyelmet igénylő s valóban fárasztó
jegyzői munkát teljesítették; fogadják a kitartásban, munkában velem való versenyzésökért hálás köszö-
netemet, s e hálám elsősorban azon jó kívánságomban nyilatkozik, hogy a gondviselés őket még sokáig
tartsa meg életben s az egyházmegye kormányán.

Ezek után Ungmegyében tett körútamon szerzett tapasztalataimra szívesen és mindig örömmel
emlékezve vissza, méltó tisztelettel zárom be jelentésemet.

Miskolcon, április hó 30-án.

Kun Bertalan,
tiszánimnemi ev. ref. püspök.

Egyházkerületi közgyűlésünk benső örömmel veszi tudomásul szeretve tisztelt főpász-
torunknak ezen püspöki látogatásáról szóló jelentését, és midőn önfeláldozó, sok fárad-
ságot igénylő buzgóságáért neki hálás köszönetét fejezi ki, egyszersmind a jelentésben
felsorolt mindazon férfiak iránt, kik püspökünk ezen hivatalos látogatását úgy megjele-
nésökkel, mint közös munkálkodásukkal elősegítették, hálás köszönetét nyilvánítja, s teljes
reménnyel van a felől, hogy az ezen főpásztori látogatás által is szilárdított híveink
vallásos buzgósága az ungi egyházmegyében jövőre még fokozottabb mértékben emelkedni fog.

Úgy a jelentés eredeti példánya, mint a mellékelt jegyzőkönyvek és egyházak tör-
ténéteinek leírása a levéltárba tétetni határozottak.

67. *Fejes István*, főiskolai egyházi algonnok a következő indítványt terjeszti elő:

Indítvány az egyházkerületi gyűlések tartása tárgyában.

Tekintve azt, hogy a lelkészképesítési vizsgák ideje június hó helyett szeptemberre tétetett át és így a júniusi, máskülönben is a májusihoz igen közel esett gyűlés jövőre még szükségtelenebbnek látszik;

de tekintve azt is, hogy a főiskolai igazgató-tanács, jelen szervezete mellett, a főiskola ügyeit különben is elvégzi, azokról pedig, a melyek az egyházkerület elé tartoznak, veszély nélkül tehet jelentést egy őszi gyűlés elébe is, amint általában addig is, például a vizsgák eredményéről, úgy sem volt módjában azonnal jelentést tenni;

tekintve végre azt, hogy a convent is a maga ülését mindig a következő év elsőbb hónapjaira tette át, a melynél fogva a segélykérvények tárgyalása ezentúl szeptember hóban is megtörténhetik:

indítványozom, hogy a főtiszteletű egyházkerület rendes gyűléseit kettőre vonja össze, illetőleg ezentúl csupán két gyűlést tartson, úgymint: az elsőt tavasszal, mint eddig is, Miskolcon; a másikat pedig ősszel, szeptember hóban; és pedig, hogy egyfelől biztosíttassék az, miszerint az egyházkerület Sárospatakra főtétekintettel kíván lenni; másfelől pedig, hogy az egyházmegyékkel való közvetlen találkozás ezentúl is fentartassék: javaslom, hogy ezen őszi gyűlések felváltva tartassanak, t. i. az egyik évben mindig Sárospatakon, a következő évben pedig, mely egyszersmind papavatással is egybe van kötve, az egyházmegyékben; hogy így az egyházmegyék kebelében épen azon gyűlések maradjanak meg, melyek a nagy közönségre is a legnagyobb hatással bírnak; másrésről pedig azáltal, hogy ezentúl a 16-ik évben kellene gyűlést tartaniok, könnyebbséget nyerjenek.

Egyébiránt ezen indítványomat, tárgyalás és véleményadás végett, az egyházmegyékkel kérem közöltetni, s annak tárgyalását a szeptemberi egyházkerületi gyűlésre tűzni ki.

Kelt *Miskolcon*, május 1., 1888.

Fejes István,
főiskolai egyházi algonnok.

Véleményadás végett kiadatik az egyházmegyéknek; erre vonatkozó jelentések legközelebbi őszi közgyűlésünkre bevértván.

68. Olvasatott *Zoltán Ferenc*, szabolcsmegyei alispánnak 1888. március 8-án 330. szám alatt püspöki hivatalunkhoz intézett átírata; úgyszintén a borsodmegyei kir. tanfelügyelő úr által, e megye közigazgatási bizottságának 1888. évi ápril hó 10-én tartott ülésében 461. szám alatt hozott határozata is, melyben intézkedést kérnek az iránt, hogy az egyházkerületünkhöz tartozó egyházközségeink utasíttassanak arra, hogy újonnan építendő iskoláiknak építési tervét, a hely körülírása és megjelölése mellett, az illető kir. tanfelügyelőkhöz küldjék meg.

Tudomásúl vétetett s utasíttatnak egyházaink arra, miszerint újból építendő iskolaházaik tervrajzát, a kir. építészeti hivatal által teendő áttekintés végett, a kir. tanfelügyelőséghez adják be; így levén eszközölhető, hogy nagy költséggel épített iskolaházaink az iskolai törvényeknek megfelelő módon építtessenek.

69. *Batta Kálmán* és *Lükő Lajos*, budapesti műegyetemi hallgatóknak a Horváth Mária és Simon nevére alapított ösztöndíjak elnyerése végett benyújtott folyamodványa, véleményadás végett a sárospataki főiskolai igazgató-tanács-hoz tétetvén át: a nevezett igazgató-tanács, folyó évi április hó 30-ik napján Miskolcon tartott értekezlete jegyzőkönyvének 1. számú pontjában jelenti, hogy igazgató-tanács, tekintettel azon körülményre, hogy a főtiszt. egyházkerület, a kérdéses ösztöndíjak adományozásának feltételeit bizonyos s ez idő szerint is kötelező szabályokhoz kötötte, melyeknek a kérvényezők egyike sem felel meg, amennyiben nem a sárospataki főiskolában végezték a gimnáziumi tanfolyamot; de azon oknál fogva is, mert a szabályokban megállapított nyilvános pályázat sem volt közzétéve: a szóban forgó ösztöndíjaknak kiadását nem véleményezheti.

Az igazgató-tanács itt kifejtett indokait egyházkerületünk is magáévá tévén, folyamodók kérelmét nem teljesítheti.

- 70.** Ugyanazon igazgató-tanács, ugyanazon értekezletének 4. számú jegyzőkönyvi pontjában, pártolólág terjeszti fel *Tarnóczy Tivadar*, főiskolai tanárnak, a főiskola tőkéből nyerendő 1600 frt kölcsön iránt való kérelmét.

Minthogy a folyamodó tanárnak, a kölcsönkért összeg biztosítása végett felajánlott feltételei nem egyeznek meg az erre vonatkozólag megállapított és minden körülmények közt érvényben tartandó szabályzat kívánalmaival: egyházkerületünk sajnálattal bár, de a kért kölcsönt nem engedélyezheti.

- 71.** Ugyanazon igazgató-tanács, ugyanazon értekezletének 2. sz. jegyzőkönyvi fölterjesztésében előadván, hogy már előbb megbizta a sárospataki főiskolai köziskolai székét és gazdasági választmányt, hogy a Bodrog vizén felállítandó nyilvános uszodára vonatkozólag adjon javaslatot; mely megbízatásnak elégtételvén, jelenti, hogy a köziskolai szék és gazdasági választmány által, az uszoda felállítása iránt, egyező akarrattal létesített szerződést maga részéről helyeslőleg tudomásul veszi, egyszersmind felkéri a főt. egyházkerületi közgyűlést, hogy a szerződés helybenhagyása mellett, utasítsa az igazgató-tanácsot, hogy az uszoda felállítása által, a főiskolai pénztárt terhelő évenkénti kiadás fedezetéről gondoskodják.

Egyházkerületünk a tervbevett uszoda felállítását maga részéről is szükségesnek tartván, az erre vonatkozólag, az építető vállalkozó és a főiskola között kötött és bemutatott szerződést minden pontjában elfogadja és megerősíti, felhíván úgy a gazdasági választmányt, mint a főiskolai igazgatóságot, valamint igazgató-tanácsot is arra, hogy a szerződésben kikötött feltételeknek minden tekintetben pontosan elégtétessék; az abban kikötött fentartási, egészségi és biztonsági kívánalmak szigorúan megtartassanak s az igazgató-tanács gondoskodjék arról, hogy az e tekintetben szükséges kiadás a főiskolai költségvetés keretébe beillesztessék.

- 72.** Ugyanazon igazgató-tanács, ugyanazon értekezletének 5. sz. jegyzőkönyvi pontjában részvétellel tudatja, hogy *Ujházy János*, gazdasági választmányi tag, váratlanul elhunyt s midőn róla kegyeletesen megemlékezik, egyszersmind felkéri a főt. egyházkerületi közgyűlést, hogy az ily módon megüresedett helyre *Ujlaky Istvánt* válassza meg, ki ezen a téren már más alkalommal is, hosszú időn át sikerrel működött s e tekintetben elismerésre méltó érdemeket szerzett az egyházkerület előtt.

Egyházkerületünk fájdalomosan értesült *Ujházy János*, volt gazdasági választmányi tagnak elhunytáról, s a midőn jó emlékét, mint a ki főiskolánk ügyeinek vezetése körül lankadatlan buzgóságot fejtett ki, e helyen is elismeréssel őrizi meg: a megüresedett gazdasági választmányi helyre az igazgató-tanács által ajánlott *Ujlaky Istvánt* egyhangúlag választja meg.

- 73.** Olvastatott a főiskolai akadémiai ifjaknak, az egyházkerületi gyűléshez intézett s véleményadás végett már előbb az elnökség által az igazgató-tanácsához áttett azon folyamodványa, melyben kéri, hogy a főiskolai énekhar egyházkerületileg megerősített alapszabályainak azon pontja — melyszerint az énekhar elnökének, hangvezérének és négy fő-énekesének azon előny biztosíttatik, hogy ünnepválasztások alkalmával a sorshúzás útján nyert helyüknél öttel választhatnak felebb ünnepet, mint reájok nézve sérelmes — változtattassék meg s az említett kiváltság nevezett egyénektől vonassék el.

Egyházkerületi közgyűlésünk a folyamodó ifjak kérését nem teljesítheti, magáévá tévén az igazgató-tanácsnak erre vonatkozólag kifejtett azon indokolását, melyszerint egyházkerületünk a szóban forgó alapszabályokat, csakis az 1886. évi Tarcalon tartott közgyűlésben erősítette meg, s azon idő, mely a megerősítés óta lefolyt, valóban oly rövid,

hogy az ez ideig egyesek által élvezett előnyöknek, mások ellenében való káros hatása alig állapítható meg, nem tekinthetvén elfogadható indokul a változtatásra nézve azt sem, hogy az egyeseknek ily módon nyújtott előnyök szeretetlenséget és egymástól való elidegenedést eredményezhetnének az ifjúság körében, mert hiszen teljesen hiszi egyházkerületünk, hogy ettől, valamint eddig, úgy ezután is meg fogja óvni az ifjúságot annyiszor tanusított jó szelleme s az egymásiránti testvéri szeretet tartozó kötelessége.

74. A főiskolai igazgató-tanács bemutatja a folyó 1887/8. iskolai évet befejező vizsgálatoknak, a köziskolai szék által előterjesztett sorrendjét.

Helybenhagyatik és megerősítettik; egyszersmind megbízatik a főiskolai igazgatóság, hogy azt kellő számú példányokban kinyomatván, intézkedjék az iránt, hogy a szülőknek, tanügybarátoknak s általában az érdeklődő közönségnek idejében megküldessék.

75. A sárospataki ref. akadémiái hittanhallgatók alap-, valamint a lelkészképzési vizsgák felvételéhez szükséges bizottsági tagok megválasztása mai gyűlésünk tárgyául hagyatván:

Az előbbi tagjaiúl, egyházkerületünk részéről, *Nagy Pál* és *Dókus Gyula*; az utóbbiba pedig *Kopré Ferenc*, *Debreczeni Gábor*, *Nagy Pál*, *Kovács Károly* és *Lükő Géza* választattak meg.

76. Olvastatott a főiskolai igazgató-tanács 1888. január 23—27. napjain tartott ülései jegyzőkönyvének a főiskola számadásairól vezetett több pontja, és pedig:

a) a 7. pont, melyben a *főiskola bevételeiről és kiadásairól* vezetett s igazgató-tanács által megvizsgált, s minden tekintetben kifogástalannak talált számadások főtételei foglaltatnak. E szerint:

A) A közpénztárban:

Összes bevétel	111877 frt 61 kr.
Összes kiadás	99362 frt 07 kr.
Pénztári maradék	12515 frt 54 kr.

B) A tápintézeti pénztárban:

Összes bevétel	11515 frt 86 kr.
Összes kiadás	10912 frt 76 kr.
Pénztári maradék	603 frt 10 kr.

C) Összesítés:

Közpénztár bevétele	111877 frt 61 kr.
Tápintézeti pénztár bevétele	11515 frt 86 kr.
Összes bevétel	123393 frt 47 kr.
Közpénztár kiadása	99362 frt 07 kr.
Tápintézeti pénztár kiadása	10912 frt 76 kr.
Összes kiadás	110274 frt 83 kr.
Összes pénztári maradék	13118 frt 64 kr.

b) A 8-ik pont, melyben a *tápintézeti pénztár* fennebb már jegyzőkönyvbe vett bevételei és kiadásai részleteztetnek.

c) A 9-ik pont, melyben a *főiskola tőkepénzeinek állása* a következőkben állapított meg:

I. A közpénztárnál:

1886. év végén teljesítendő tőkésítéssel	143556 frt 94 kr.
1887. évre palatető-kölcsön visszatérítése	1000 frt — kr.
Gáti szőlő eladási árából	350 frt — kr.
1887. év végén kellett lenni	144906 frt 94 kr.

1887. december 31-én volt kihelyezett tőke	129066 frt 58 kr.
Ladányi birtok értéke	6000 frt — kr.
Csoma-féle birtok értéke	844 frt 44 kr.
Törölve: Rácz-féle tartozás	600 frt — kr.
» Szombathy-féle tartozás	300 frt — kr.
» Harsányi-féle »	42 frt — kr.
» Hutka- és Kapos-féle tartozás	12 frt 90 kr.
Adósság fizettetett	4408 frt 22 kr.
Összesen	<u>141274 frt 14 kr.</u>
1887. december 31-én tőkefogyás	3632 frt 80 kr.

II. Az alumnialis pénztárnál:

1886. év végén teljesítendő tőkésítéssel	51566 frt 69 kr.
1887. évben Mesko-féle új alapítvány	8662 frt 50 kr.
1887-ben a Rozgonyi alapítvány-kamat tőkésítése	186 frt — kr.
1887. év végén kellett lenni	<u>60415 frt 19 krnak.</u>
1887. december 31-én volt kihelyezett tőke	59866 frt 82 kr.
Törölve 1887-ben a Bagosi-féle tartozás	190 frt 30 kr.
Összesen	<u>60057 frt 12 kr.</u>
1887. december 31-én tőkefogyás	358 frt 07 kr.

III. A Horváth Mária pénztárnál:

1886. év végén teljesítendő tőkésítéssel	106904 frt 34 kr.
1887. évi december 31-én kihelyezve találtatott	100921 frt 03 kr.
1887. december 31-én tőkehiány	<u>5983 frt 31 kr.</u>

Tőkésítendő lesz az 1887. évi tőkehiány fedezetéül:

1. Közpénztári tőke javára	3632 frt 80 kr.
2. Alumnialis tőkék javára	358 frt 07 kr.
3. Horváth Maria-alap javára	5983 frt 31 kr.
Összesen	<u>9974 frt 18 kr.</u>

1887. december 31-én pénztári maradvány . . . . . 13118 frt 64 kr.

Tőkésítendő 1887. évre . . . . . 9974 frt 18 kr.

Tőkeszaporítás . . . . . 4200 frt — kr.

Összesen . . . . . 14174 frt 18 kr.

Hiány . . . . . 1055 frt 54 kr,

mely hiány az 1887. évi jövedelemből pótlendő.

Az 1888. évre számadás alá jövő tőkék összegei tehát, az ezennel kimondott elsősorban teljesítendő tőkésítések megtörténtével, következőleg állapíttatnak meg:

I. Közpénztárban	136899 frt 38 kr.
II. Alumnialis pénztárban	60224 frt 89 kr.
III. Horváth Mária pénztárban	106904 frt 34 kr.
Összesen	<u>304028 frt 61 kr.</u>

d) A 10. pont, melyben a mult évi költségvetés hasonlított össze a tényleges bevétellel és kiadással. E szerint elő volt irányozva bevételül 78286 frt 79 kr, a valóságos bevétel pedig volt, 75738 frt 24 kr, és így 2548 frt 55 krral kevesebb, mint az előirányzat. Kiadásul elő volt irányozva 74925 frt 50 kr, tényleg kiadatott 73585 frt 07 kr, s így 1340 frt 43 krral kevesebb az előirányzatnál.

Az itt tárgyalt számadások tudomásul vétetnek.

e) A 11. pont, melyben a *főiskola 1888. évi költségelőirányzata* van összeállítva; előirányoztatik pedig bevételül 83049 frt 64 kr, kiadásul 83049 frt 42 kr.

Ezen költségvetés közgyűlésünk által helybenhagyatik és megerősítettik.

77. Ugyanazon igazgató-tanács, ugyanazon üléseiről felvett jegyzőkönyvének 12. pontjában, megengedtetni kéri, hogy *Miklós Zsófia*, férjezett *Czikó Ferencné* elleni 350 frt; valamint a *Gencsi József* és *László* elleni 200 frt iránti követelések, mint behajthatlanok, a számadásból töröltessenek.

78. A 14. jegyzőkönyvi pontban előterjeszti az igazgató-tanács:

a) hogy a főiskolai közpénztár tőkái között a tiszántúli egyházkerületben lévő ev. ref. egyházakat és azok hivatalnokait terhelőleg sok oly követelés van vezetve, melyek csakis aláírási íveken tett évenkénti ajánlatokból származnak, de a melyeket az illető aláírók részint soha nem is fizettek, részint pedig fizetési kötelezettségük, ajánlataik értelmében már megszűnt; miután pedig ezen ajánlatoknak behajtása iránt úgy a tiszántúli egyházkerület püspökénél, mint az egyes egyházmegyék espereseinél tett mindennemű lépések sikeretleneknek bizonyultak, s a legcsekélyebb kilátás nincs arra, hogy azon követelések bármikor is behajthatók lennének: felkéri közgyűlésünket, hogy ezen összegeknek a számadásból való törlését engedélyezze.

A törülni véleményezett követelések ezek: madai egyház 210 frt, rádi egyház 7 frt, anaresi egyház 35 frt, berkeszi egyház 70 frt, bogdányi egyház 70 frt, sályi egyház 122 frt 50 kr, megyeri egyház 26 frt 55 kr, györgyteleki lelkész és tanító 26 frt 25 kr, kocsordi egyház és lelkész 87 frt 50 kr, nagy-varsányi egyház 105 frt, gemzsei egyház 50 frt, eperjeskei egyház 52 frt 50 kr, Pilisy Lajos 105 frt, Szabó Lajos 5 frt 25 kr, Kis Dániel 5 frt 25 kr, Hunyady Ferenc 21 frt, Hunyady Jánosné 21 frt, Szabó Nagy János 10 frt 50 kr, Vajtó László 42 frt, ramocsaházai egyház 35 frt, ibronyi egyház 85 frt, gyulai egyház 35 frt, papi egyház és lelkész 52 frt 50 kr, pálcái egyház és lelkész 70 frt, komorói egyház 15 frt 50 kr, tuzséri egyház 17 frt 50 kr, szentmártonyi egyház 35 frt, zsurki egyház 35 frt, gyulabázai egyház 35 frt, vörösmarti egyház 17 frt 50 kr, nyírbátori egyház 210 frt, kis-varsányi egyház 52 frt 50 kr, Nemes János örökösei 105 frt, Nagymáté Ferenc 21 frt, b-aranyosi egyház 7 frt, lövő-petrii egyház 210 frt, nagy-halászi egyház 70 frt, kemecsei egyház 105 frt, berceli egyház 105 frt, Hallik Sándor 10 évig 3 frt, Böleskövi Dániel 10 évig 5 frt, Kovács Ferenc 10 évig 5 frt, pátrohái egyház 42 frt, Kauzsay Károly évenként 10 frt.

b) Előterjeszti továbbá, hogy az eredetileg *Osováth Istvánné* szül. *Jády Juliánna*, most *Rácz István* és neje elleni 1150 forint követelésből a megtartott árveréseken csak 170 forint folyt be, a követelés többi része pedig alap hiányában bevehetetlen; valamint, hogy a *Pandák József*, *Mária* és *Zsuzsánna* elleni per folytán a tőke behajtatott ugyan, de kamatba könyveltetett el, s így a tőke egy része, jelesül 313 frt 85 kr, mint kamathátrálék vezetettik. Kéri ezen összegek törlésének engedélyeztetését is.

c) Az alumniumi pénztárt illetőleg, előterjeszti az igazgató-tanács, hogy a *Karsa Mihály* 1000 frtos alapítványlevele a leltárban még mindig fel van tüntetve, habár annak nyilvántartása a tőkék könyvében nem található. Meggyőződést szerzett azonban az igazgató-tanács arról, hogy az alapítványtevő *Karsa Mihály* után nagyon nem marad, s így az alapítvány bevehetetlen. Kéri, hogy ennek törlése is engedélyeztessék.

d) A képezdei pénztárt illetőleg, *Géresi László* 10 frt 50 kr, *Szentpáli László* 42 forint, *Ligart István* 25 frt 20 kr képezdei ajánlata, alap hiányában bevehetetlen lévén, ezek törlését is elrendeltetni kéri.

79. Ugyanazon igazgató-tanács, ugyanazon jegyzőkönyvének 32. pontjában, hasonlóan törölni kéri a *Sziráki Lajos* 21 frt tőketartozását s kamatát; valamint *Kolonai János* 10 frt 50 kr tőketartozását s kamatát; a 33. pontban a «Tisza biztosító-társaság» részvényeiben lévő 600 frtot; a 34. pontban pedig a néhai *Dániel Sámuel* örököseinél lévő 75 frt 60 kr tőketartozást, mint szintén bevehetetleneket.

Mindezen itt felsorolt követeléseknek, mint bevehetetleneknek s részben már megszűnteknek, a számadásból leendő törlése megengedett, oly megjegyzéssel azonban, hogy a már meghatározott utasítás szerint ezen összegek külön jegyzékben folytonosan nyilvántartassanak.

80. Ugyanazon igazgató-tanács, ugyanazon jegyzőkönyvének 30. pontjában, azon kérelemmel járúl egyházkerületünkhöz, hogy az egyes egyházak képezdei tartozására vonatkozólag, az 1887. évi tavaszi közgyűlésünk 68. sz. i) pont alatti azon határozatát, miszerint az egyházmegyék az egyes egyházakkal a csekélyebb összegű képezdei tartozások tőkét bizonyos évi részletekben fizetessék be; az oly egyházakban pedig, hol ezen tartozások kétségbe vonatnak, a számadási könyvek átvizsgálása által tisztázzák a főiskolával szemben a követelést: részben változtassa meg, s a 10 frtot meg nem haladó tartozásoknak az 1889. évi egyházlátogatások alkalmával egy tömegben leendő befizetésére kötelezze az egyházat; többi tételben pedig határozatát fentartva, ismételten utasítsa az egyházmegyéket azoknak pontos teljesítésére.

Ezen indítvány folytán kimondja egyházkerületünk, hogy a 10 frtot meg nem haladó képezdei tartozások, az 1889. évi egyházlátogatás alkalmával egy tömegben befizetessenek és ennél fogva utasítja az espereseket, hogy ezen határozatunkról az egyházakat eleve értesítsék; fentartja azonban továbbra is a fentebb idézett határozatnak a kétségbe hozott követelések tisztázására vonatkozó részét, s hogy ez annál inkább sikerre vezessen, utasítja a főiskolai pénztárt, hogy ezen képezdei tartozásokat újlag mutassa ki az espereseknek.

81. Olvastatott ugyanazon igazgató-tanács folyó évi április 30-án Miskolcon tartott értekezlete jegyzőkönyvének 6. sz., következő pontja:

«Azon tapasztalatra hivatkozva, hogy a főiskola tőkepénzei, különösen a nagyobb összegek, rohamosan fizettetnek vissza a főiskola pénztárába, s az előző évek azon elszomorító eredményt igazolják, hogy 5 év alatt 200,000 frtot meghaladó összeg volt visszafizetve, melynek kihelyezése nagyon csekély összegekben eszközölhető, s takarékpénztári gyümölcsötvetése pedig 5%-nál nagyobb jövedelmet nem biztosít: igazgató-tanács azon indítvánnyal járúl a főtiszt. egyházkerülethez, miszerint engedélyezze, hogy az igazgató-tanács, figyelmes körültekintés folytán, a főiskola tőkepénzeit alkalmas s nagyobb jövedelmet biztosító földbirtokban is elhelyezhesse, s ez okból hatalmazza fel a főiskolai két algondnokot és a gazdasági választmány elnökét, hogy azon esetben, ha ily alkalmas birtok mutatkoznék, arra jogérvényesen árverezhessenek s annak megvételét eszközölhessék.»

Ezzel kapcsolatban indítványoztatott, hogy a főiskola visszafizetett tőkepénzei záloglevelekbe helyeztessenek el.

Egyházkerületünk ezen ügyben kellő körültekintéssel kívánván eljárni: különösen azon kérdésre: vajjon célszerű-e a főiskola pénzeinek a jelen viszonyok között földbirtokba fektetése, vagy azoknak értékpapírokba, különösen záloglevelekbe fektetése mutatkozik-e célirányosnak? — véleményadás végett püspökünk és *Ragályi György*, egyházmegyei gondnok elnöklete alatt *Vay Béla* báró, *Lükő Géza*, *Meczner Béla*, *Nagy Pál*, *Makay Dániel*, *Bornemisza József*, *Lengyel Sámuel*, *Ragályi Béla*, *Bornemisza István* és *Gyarmathy Samu* tagokból álló bizottság küldetik ki; jelentésük jövő őszi közgyűlésünkre bevértván.

82. Felvétettek az egyházi közalaphoz intézett segély-kérvények.

Ezen kérvények, véleményadás végett, egy, püspökünk elnöklete alatt alakítandó bizottsághoz tételnek át s azok érdemleges tárgyalása folyó évi őszi közgyűlésünk napirendjére tűzetik ki. A bizottság összeállításával püspökünk bízatik meg.

83. Az abauji egyházmegye Göncön, 1888. évi március 20—22. napjain tartott közgyűlésében, 73. sz. a.

hozott határozatában, tudomásvétel végett előterjeszti a *Kovács-Komjáthy* alapítvány ügyében tett több rendbeli intézkedését, melyszerint:

a) megerősíti az *Idrányi Ferenc* számadását;

b) helybenhagyja a szántói ház, valamint a rét- és szőlőföldek bérlete tárgyában kötött szerződéseket;

c) elfogadja a szántói és büdi szántó- és rétföldek 12 évre való bérbeadása tárgyában bemutatott árverési feltételeket, s az árverés foganatosításával *Idrányi Ferencet* bizza meg;

d) az alapítványhoz tartozó szántói ház eladását célszerűnek mondván ki, felkéri az esperest az eladásnak alkalmas időben és módon leendő eszközzésére, egyszersmind erre egyházkerületünk jóváhagyását kéri.

Ezzel kapcsolatban olvastatott *Vécsey József* jelentése, melyben tudatja, hogy püspökünk megbízása folytán, a *Kovács Sámuel* hagyatéki ügyében megtartott hagyatéki tárgyaláson egyházkerületünket, illetve az alapítványt képviselte; továbbá, hogy a hagyaték állaga következőleg lett a hagyatéki tárgyaláson megállapítva:

1. Ingó vagyon	1134 frt 59 kr.
2. Ingatlan vagyon	4105 frt — kr.
3. Teher	3880 frt 17 1/2 kr.
4. Tiszta hagyatéki vagyon	1359 frt 41 1/2 kr.

Vége, hogy a hagyatéki tárgyaláson az egyik oldalági örökös által a végrendelet félretétele s a törvényes örökösödés megállapítása kéretett. Minek folytán a törvényes örökösök újlag beidézettek, mely újabb tárgyalás eredménye az lett, hogy ők, szemben azon körülménnyel, hogy a végrendelet eredménnyel meg nem támadható, örökösödési igényükről lemondottak; ebből folyólag a végrendelet alapján való örökösödés most már bevezett ténynek tekintendő.

Úgy az egyházmegye felterjesztése, mint *Vécsey József* jelentése tudomásul vétetik, az alapítványhoz tartozó szántói ház eladása pedig az egyházmegye ajánlatára engedélyeztetik, oly feltétellel azonban, hogy a kiállítandó adásvevési szerződés annak idején jóváhagyás végett bemutatassék.

84. Ugyanazon egyházmegye, folyó évi március hó 20—22. napjain, Göncön tartott közgyűlésének 42. számú jegyzőkönyvi felterjesztésében tudatja, hogy az egyházmegye egyházi főjegyzőjévé *Ujj János* választott meg. Tudomásul vétetik.

85. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 20., 22., 23. jegyzőkönyvi pontjaiban tudatja, hogy mérai lelkészszé *Hallgató János*; lánc-reste-buzitai lelkészszé *Tóbiás Gyula*; szikszói lelkészszé pedig *Láng Károly* választattak és erősítették meg. Tudomásul vétetik.

86. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 15. számú jegyzőkönyvi felterjesztésében jelenti, hogy az egyházmegye kebelében a következő tanító-választások és elhelyezések történtek: *Buza Miklós* Vágásra rendes, *Mártha János* Nyíribé, *Rezes András* Vilyba, *Baksi Pál* Selyebre, *Galgóczy Béla* Szurdokra, *Kopcsó Mihály* Alsó-Kemencére, *Kerekes Gábor* Csécsbe, *Vágó Imre* Nagy-Idára, *Szathmáry Ferenc* Láncba rendes tanítókül; *Demeter Pál* Pányba kisegítőül; végre *Oláh Mihály* G.-Bogdányban segéd-tanítóül berendeltettek és megerősítették. Tudomásul szolgál.

87. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 53. számú jegyzőkönyvi pontjában, megerősítettetni kéri az aszalói egyház fi- és leány-tanítói díjleveleit. Megerősítettnek s a szokásos módon elhelyeztetnek.

88. Ugyanazon egyházmegye megerősítés végett felterjeszti a vilyi és pusztafalui egyház tanítói díjlevelét. Megerősítettnek.
89. Az abauji és alsóborsodi egyházmegyék a protestáns irodalmi társaságba, alapító-tagokul évi 5 frt fizetési kötelezettség mellett belépnek.
Örvendetes tudomásul vétetett.

90. Olvastatott az alsóborsodi egyházmegye folyó évi ápril 20. napjain M.-Csáton tartott közgyűlésének 13. számú jegyzőkönyvi felterjesztése, melyben tudatja, hogy az Eger vidékén felállítani szándékolt missziói kör szervezése céljából, egyházkerületünk által kívánt táblás kimutatást jelen gyűlésünkre azért nem terjeszthette fel, mert az egri lelkész már húzamosabb idő óta beteg.

Egyházkerületünk sajnálattal értesült az egri újonnan alakult egyháznak, az oda megválasztott lelkész húzamosabb idő óta tartó betegsége és más körülmények miatt bekövetkezett állapotáról; épenazért felhívja az alsóborsodi egyházmegye esperesét arra, hogy minden lehető intézkedést tegyen arra nézve, hogy a szóban forgó egyház ügyei előbbre vitessenek, s így megvalósuljanak azon szép remények és méltó várakozások, a melyeket fűzött egyházkerületünk az egri egyház sorsához, annyival is inkább, mert hiszen annak élete iránt az egyetemes convent is mély érdeklődést tanúsított, nemcsak, hanem fenntartásához tetemes áldozattal is járult.

91. Az alsóborsodi egyházmegye, folyó évi április hó 20. napján M.-Csáton tartott közgyűlésének 3. számú jegyzőkönyvi pontjában tudatja, hogy az egyházmegye kebelében megüresedett két egyházi tanácsbírói állomásra *Nagy Ignác* és *Szalóczi Bertalan* választattak meg.

Tudomásul vétetik.

92. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 4. számú jegyzőkönyvi felterjesztésében tudatja, hogy Aranyosra *Gere Lajos* választatott meg rendes lelkészül. Tanítókul pedig megválasztattak: *Szirmára Székely József*, M.-Csátra, kisebb fitanítóul, *Tóth Elek*; Ónodba *Horráth János*, Miskolcra *Kovács József* és *Gaál Lajos*, Mályiba *Gergely Miklós*.

Tudomásul szolgál.

93. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 5. számú jegyzőkönyvi határozata mellett, megerősítés végett felterjeszti a poroszlói egyház módosított lelkészi; továbbá az ónodi, szintén módosított tanítói és a miskolci egyház két, újonnan rendszeresített tanítói állomásainak díjlevelét.

Megerősítettnek.

94. Az alsózempléni egyházmegye, folyó évi április hó 17—18. napjain Sárospatakon tartott közgyűlésének 29. számú jegyzőkönyvi felterjesztésében kéri, hogy az egyházkerület, hathatós közbenjárásával eszközölje ki azt, hogy a már régóta tervezett országos lelkészi gyám- és nyugintézet minél előbb megvalósíttassék.

Minthogy egyházkerületi közgyűlésünk, ebben az ügyben, már ez alkalommal is megtette az ügy természetes fejlődésében ez idő szerint szükséges intézkedéseket, e tárgyban további, külön határozat hozatala nem szükséges.

95. Ugyanazon egyházmegye, folyó évi április hó 17—18. napjain Sárospatakon tartott közgyűlésének 54. számú jegyzőkönyvi felterjesztésében, a következő lelkészi és tanítói választásokat és megerősítéseket jelenti be: Lelkészült megerősítették: Sárospatakra *Bálint Dezső*; Nagy-Kövesdre *BacsKay Károly*; Pthrügyre *Zitás Bertalan*; Kakra ifjú *Olajos Pál*. Tanítókul: Pthrügyre *Tóth Károly*, Kakra *Beke Lajos*; Bodrog-Szentesre *Kovács István*; Tolcsvára *Kajzler Sándor*.

Tudomásul szolgál.

- 96.** Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 53. számú jegyzőkönyvi felterjesztésében tudatja, hogy az egyházmegye kebelében, a közelebb lefolyt évben, lelkész-elhalálozás nem történt; a tanítói karból azonban *Tamás Pál*, pthrügi tanító elhunyt.

Tudomásul vétetik.

- 97.** Az alsózempléni egyházmegye, Sárospatakon, 1888. évi április 17., 18. napjain tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 26. sz. pontjában, pártolólág terjeszti fel a kesznyéteni egyház és *Oláh József* között kötött adásvételi szerződést, melyszerint a nevezett egyház, az isokla udvarának bővítése céljából, 200 frtért egy belsőséget vásárolt. Kéri a szerződés jóváhagyását.

Ezen adásvételi jogügylet jóváhagyatik, s a megerősítési záradéknak a szerződésre való reávezetése elrendeltetik.

- 98.** Ugyanazon egyházmegye felterjeszti a különböző tárankból leendő segélyezésre ajánlottak névsorát.

Minthogy a segélyek a jelenleg fennálló gyakorlat szerint az egyházmegyéken osztatnak ki: ezen felterjesztés az alsózempléni egyházmegyéhez visszatétetik.

- 99.** A felsőborsodi egyházmegye, folyó évi április 11—12. napjain Balajton tartott közgyűlésének 4. számú jegyzőkönyvi pontjában tudatja, hogy a parasznyi egyházban megüresedett lelkészi hivatalra *Botos József*, segédlelkész választatott meg.

Tudomásul vétetett.

- 100.** Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 5—6. számú jegyzőkönyvi pontjaiban jelenti, hogy *Szölledi János*, megválasztott szilvási tanítót állomásán megerősítette; *Kurdi István*, boldvai tanítót oklevelének bemutatására utasította; *Fejérváry Miklós*, borsodi tanítót pedig állomásán megerősítette; végre *Szemetka Lászlót*, Lászlófalvára ideiglenes tanítóul elrendelte.

Tudomásul vétetik.

- 101.** A felsőborsodi egyházmegyéből a s.-ivánkai és rakacca-szendi; továbbá az alsózempléni egyházmegyéből a kenézlői ev. ref. egyházak, minthogy rendes tanítói állomásaik nincsenek, az országos tanítói nyugdíj illetékének fizetése alól óhajtják magokat felmentetni, s becsatolják a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi minisztériumtól ez ügyben tett folyamodásukra nyert elutasító leíratokat.

Egyházkerületünk a folyamodó egyházak kérvényeit az egyetemes convent elé fogja terjeszteni, lehetőleg kedvező elintézés kieszközlése céljából.

- 102.** Olvastatott *Böszörményi Károly*, málcai lelkész, mint a homonnai missió ideiglenes lelkészének előterjesztése, melyben tudatja, hogy a homonnai missió-ügy szervezése mai napig is függőben van.

Ennek oka, köztudomás szerint, az ágostai testvérekkel való egyesülés kérdésénél felmerülő némely nehézségek megoldásában rejlik.

Emiatt a gyermekek, illetve ifjak vallásos oktatása, sőt már az ígehirdetés is hátrányt szenved.

Addig is tehát, míg az egyesülés akadályai az útból eltávolíthatnának:

Intézkedjék azért az egyházkerület az ezen missió érdekeire felajánlott segélyösszeg közvetítésével akként, hogy ezen vallásos és nemzetiségi tekintetben figyelmet érdemlő missiói kör, az egyházi életnek legalább azon a színvonalán, melyre idáig eljutott, jövőre is feltartható legyen.

Minthogy e jelentés a felsőzempléni egyházmegyére lett volna elsősorban különben is felterjesztendő: épen ezen oknál fogva felhívja egyházkerületünk az említett egyházmegyét, hogy járjon utánna annak, hány tanköteles gyermek van a homonnai egyesült prot. egyházban; részesülnek-e azok, mint az előző évben, úgy jelenleg is, kellő vallásos oktatásban, melyre vonatkozólag adatokat nyervén, fog egyházkerületünk aztán majd irányadó határozatot hozni; addig bevarandónak tartja azon határozatot is, a melyet, tudomása szerint, az ágostai testvéregyházkerület az egyesülés tárgyában már régebben hozott.

- 103.** A felsőzempléni egyházmegye, folyó évi február 24-én S.-a.-Ujhelyben tartott közgyűlésének 4. számú jegyzőkönyvi pontjában, annak köztudomásra hozatala mellett, hogy az egyházmegye körében oly nagymérvű tanítói hiány állott be, hogy jelenleg szintén 10 állomás van betöltetlenül: kéri az egyházkerületi kormányt, hogy hasson közre arra nézve, hogy ez általános baj lehetőleg megorvosoltassék.

Egyházkerületi közgyűlésünk sajnálattal értesül a felsőzempléni egyházmegye által ezúttal feltárt állapot felől, annival is inkább, mert közvetlen tudomása van arról is, hogy a tanítói hiány más egyházmegyékben is igen érzékeny módon tapasztalható; épen ezen oknál fogva felhívja az egyházmegyéket, hogy intézkedjenek abban az irányban, hogy írassanak össze azon helyek, a melyeken vagy épen nincs tanító, vagy pedig csak nehezen tölthetők be a tanítói állomások; továbbá, hol volna szükség, a fenforgó körülményeknél fogva, a községi vagy állami iskolák felállítására; melyek azon állomások, a melyeknek tanítói díjazása nem üti meg a megállapított 300 frtot, s a melyek épen ezen ok miatt lehetetlenné teszik a megélhetést és így talán a lelkésztanítóóságok felállítása válanék szükségessé. A mely adatok aztán pontosan egybeállítatván s legközelebbi őszi közgyűlésünkre beadatván, az egyházkerületi tanügyi bizottsághoz fognak áttétetni, abból a célból, hogy az az egész messzeható kérdést tanulmánya tárgyává tevén, adjon majdan tüzetes javaslatot arra nézve: miként lehetne a tanügyünket és egész népnevelést annyira veszélyeztető bajt megszüntetni vagy legalább lassankint enyhíteni.

- 104.** Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 7. számú jegyzőkönyvi pontjában kéri, hogy a népiskolai statisztikai rovatos táblázatok az egyházmegye részére küldessenek meg.

Az egyházmegye kérelme, a sárospataki főiskolai irodalmi kör elnökségének figyelmébe ajánltatik.

- 105.** Ugyanazon egyházmegye, folyó évi február 24-ikén S.-a.-Ujhelyben tartott közgyűlésének 9. számú jegyzőkönyvi pontjában tudatja, hogy Ladmocra *Stépan József*, Lasztóca pedig *Szabó Károly* választattak meg tanítóknak.

Tudomásúl vétetik.

- 106.** Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 10. számú jegyzőkönyvi pontjának kíséretében megerősíttetni kéri a ladmoci egyház tanítói díjlevelét.

Megerősíttetik.

- 107.** A felsőzempléni egyházmegye, 1888. február 24-ikén S.-a.-Ujhelyben tartott közgyűlésében, a bánóci egyháznak azon intézkedését, hogy a *Kazinczy János* által templomfentartási célra hagyományozott 1000 frt alapítványból 468 frtot más egyházi célokra költött, helytelenítvén: utasította a presbyteriumot, hogy az elköltött összeget azonnal pótolja helyre és az alapítványi levélben megszabott módon kezelje és gyümölcsöztesse. Ezen határozat ellen a bánóci egyház lelkésze és presbiteriuma felfolyamodással él és az egyházmegye határozatának megváltoztatásával az elköltött tőkének öt év alatti visszatérítését ígervén, a bánóci egyháznak legalább 200 frt domesticai segélyre leendő föltérjesztését kéri.

Az egyházmegye által, ezen jelzett alapítvány szabálytalanul elköltött része visszatérítésére hozott határozat, indító okainál fogva helybenhagyatik. A domesticai segélyre való ajánlásra nézve pedig, miután e tekintetben rendes conventi szabályzat áll fenn, az egyház presbiteriuma annak megtartására utasíttatik.

- 108.** A gömöri egyházmegye a következő lelkészi és tanítói változásokat jelenti be: *Dusza Lajos* Zádorfalvára, *Varga Antal* Bátkába, *Csabay Pál* Balogra, *Nagy Béla* G.-Szkárosra, *Vattay László* Rimaszécsbe, *Keresztúry Károly* Szuhafőre rendes lelkészekül; *Gööz Ferenc* Feledre, *Mares János* Lénárdfalvára, *Iván Adolf* Berzétére, *Réthy József* Mihályfalvára, *Pósa Sándor* G.-Kisfaludba rendes tanítóknak megerősíttettek.

Tudomásúl vétetik.

109. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 32. számú jegyzőkönyvi határozatával, megerősítés végett felterjeszti az uza-panyiti egyház lelkészi és tanítói, úgyszintén a körösi leányegyház tanítói díjlevelét. Megerősítettnek.

110. A gömöri egyházmegye, a rimaszécsi anyaegyház felebbezése folytán felterjeszti ezen egyház és leányegyházai között, a közös teherviselési kulcs megállapítása tárgyában fenforgó vitás ügyben, Naprágyon, 1888. évi április hó 11., 12. napjain tartott közgyűlésében, 14. szám alatt hozott határozatát.

Minthogy azonban ez a határozat az előíratokkal felszerelve nincs:

mielőtt ezen ügyben érdemleges határozat hozatnék, visszatétetik felszerelés végett, az egyházmegye espereséhez.

111. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésében, 24. sz. alatt hozott határozatával, pártolólággal terjeszti fel a rimaszombati egyház és *Weisz Sámuel* és neje között, az egyik lelkész részére vásárolt új paplak vétele folytán fölöslegessé vált lelkészlak eladása tárgyában kötött szerződést, megerősítés végett.

Ezen adásvételi szerződés, az egyházmegye ajánlata folytán, az eladó egyház részéről megerősítették s a jóváhagyási záradék reávezettetni rendeltetik; utasítatik egyszersmind a gömöri egyházmegye, hogy az új paplak vételére vonatkozó szerződést is terjeszse annak idején egyházkerületünk elé.

112. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlése 43. számú jegyzőkönyvi határozatával, pártolólággal terjeszti fel *Zárnoki János*, előbb héthi lelkész, majd majomi tanító azon kérelmét, hogy az egyházkerületi papi özvegy-árvatárból, az őt megillető jutalék neki kiadassék.

Az említett özvegy-árvatár alapszabályai szerint folyamodó az általa lefizetett összeg kamat nélkül leendő visszatérítéséhez tarthatván igényt: részére ezen összeg kiutalványoztatik, s egyházkerületi pénztárnokunk utasítatik, hogy azt folyamodónak, esetleges jelentkezésére, kamat nélkül adja vissza, a mit azonban ha folyamodó felvenni nem akarna és az özvegy-árvatárnak továbbra is tagja kívánna maradni: a tagsági díjak rendes fizetésének feltétele mellett ez neki jogában áll.

113. Ugyanazon egyházmegye *Török Barna* felebbezése folytán felterjeszti, ugyanazon közgyűlésében 51. jegyzőkönyvi szám alatt hozott azon határozatát, melyben elutasítja a nevezett *Török Barnát* azon kérelmével, hogy édes atyjának, néhai *Török József*, volt balogi lelkésznek, a múlt évre még hátralékban lévő s 10 köb-ölet tevő papi fakövetelése neki, mint a nevezett volt lelkész örökösének szolgáltatassék ki.

Miután úgy az iratoknál látható gondnoki számadási adatokból, mint a folyamodó által benyújtott táblázatból arról győződött meg egyházkerületünk, hogy ezen fa-fizetésre vonatkozólag a múltban az egyház számadásai nem a kellő pontossággal vezettek, így többé annyi év után nem lehet biztosan megállapítani, vajjon folyamodó édes atyja, midőn lelkészi hivatalát Balogon elfoglalta, talált-e ott fát, s ennél fogva az évenként neki kiszolgáltatott fa-fizetés utólagosan vagy előlegesen teljesített-e, tehát az 1887-ik év telén kiadott fa-i lletményaz 188⁶/₇. egyházi évre, vagy az 188⁷/₈. egyházi évre lett-e kiszolgáltatva? — folyamodónak az általa követelésbe vett 10 köb-öl fa fele, vagyis 5 köb-öl ítéltetik oda.

114. Olvastatott a gömöri egyházmegye 1888. április 11—12-ikén Naprágyon tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 20-ik számú határozata, melyben a Rimaszécsen, 1887. december 18-ikán a választási törvények teljes figyelemben tartása mellett megejtett lelkészválasztást megerősíti. Ezzel kapcsolatban olvastatott *Seres József*, martonfalvi lelkésznek és társainak felebbezése, melyben a lelkészjelölő-bizottságnak a rimaszécsi jelölésre vonatkozó eljárását kifogásolván, a megejtett választás megsemmisítését, ennek folytán új jelölést és választást kérnek.

Egyházkerületi közgyűlésünk a gömöri egyházmegyének a rimaszécsi lelkészválasztást megerősítő határozatát szótöbbséggel helybenhagyja, kimondván — minden jövőre felmerülhető kétségek elosztatása végett — hogy a lelkészválasztási szabályrendeletnek a pályázati képességre vonatkozó bármely pontja, a pályázathatásra már előbb megnyert jogot, ha az egyházi törvények 208. §-ának különben elég van téve, senkitől vissza nem veheti.

115. A gömöri egyházmegye, 1888. április 11—12-ikén Naprágyban tartott közgyűléséből jelenti a következő vallássérelmi eseteket:

a) *Haffner Ignác*, várgedei r. kath. lelkész, a g.-kisfaludi ev. ref. egyházhoz tartozó *Rajszi István*, ev. ref. vallású férjnek *M. Vincze Amália* római kath. nőtől született fiúgyermekét megkeresztelte, s a keresztelési anyakönyvi kivonatot tőle, 11 évi folytonos sürgetései dacára, mai napig sem kapta meg, sőt e gyermeket nevezett plebános ezelőtt egy évvel meg is gyóntatta.

b) *Perjéssy Endre*, putnoki r. kath. plebános, a múlt év december havában megkeresztelte a pogonyi pusztán lakos, de a héthi ref. egyház kötelékébe tartozó *Gál József*, ev. ref. vallású cseléd és *Derda Mária* r. kath. neje fiúgyermekét és a keresztelési kivonatot minden sürgetés dacára sem küldte meg a héthi lelkésznek.

Olasz-Lisztkáról *Abaházy József*, lelkész jelentette, hogy *P. Kovács József* ev. ref. és *Lengyel Katalin* római kath. vegyes házasságából f. é. március 20-ikán született fiúgyermekét *Lácza Gábor*, o.-lisztkai plebános megkeresztelte és minden sürgetés dacára sem tette át a keresztelési kivonatot a ref. lelkészi hivatalhoz.

Mindezen sérelmi ügyek, lehető orvoslás kieszközlése céljából, az egyetemes convent-hez terjesztetnek fel.

116. A tornai egyházmegye, folyó évi április hó 4—5. napjain Jósvafőn tartott közgyűlésének 32-ik számú jegyzőkönyvi pontjában tudatja, hogy az egyházmegye egyházi főjegyzőjévé *Gyarmathy József* választotta meg.

Tudomásul vétetik.

117. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 35-ik számú jegyzőkönyvi pontjában jelenti, hogy a b.-vendégii egyház lelkészévé *Nagy Sándor* választott és erősített meg.

Tudomásul szolgál.

118. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 4. számú jegyzőkönyvi pontjával, megerősítés végett felterjeszti az égerszögi egyház tanítói díjlevelét.

Megerősítettetik.

119. Az ungi egyházmegye Záhonyban, folyó évi február 14—15. napjain tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 15. számú pontjában, jelentést tesz a *Horváth Mária* alap állásáról.

Ezen jelentés szerint az alaptőke 84,096 frt 11 kr. Mult évi szaporodás 460 forint 37 kr. Bevétel volt 12,778 frt 66 kr. Kiadás 7728 frt 5 kr. Maradvány 5050 frt 61 kr. Ezen maradvány lesz az 1888. évre segélyezésre kiosztandó.

Tudomásul vétetik.

120. Ugyanazon egyházmegye, folyó évi február hó 14—15. napjain Záhonyban tartott közgyűlésének 5-ik számú jegyzőkönyvi kivonatában fájdalmasan jelenti *Fürjész István*, szürthei lelkésznek halálát.

Az elhunytak emléke már másutt megörökítettvén, tudomásul vétetik.

121. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 18—19. számú jegyzőkönyvi pontjában, a következő lelkészi és tanítói választásokat jelenti be: Lelkészül megválasztottak: Beésbe ifjú *Virág József*, *Kaposra*

ifjú *Baksa József*, *Bátfa-Pallóra Kiss László*. Tanítókul: *Sáros-Polyánkára Marikovszky Lajos*, *Veskóóra Vas Ádám*, *Pályinba Mesko Gáspár*, *Zaharba Bakó László*, *Csapra Váczi Sándor*.

Tudomásúl szolgál.

- 122.** Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 22. számú jegyzőkönyvi pontjában tudatja, hogy az egyházkerületi népiskolai tanügyi bizottságba, tagokul maga részéről *Kovács Károly*, egyházmegyei gondnokot és *Szabó Endre*, főjegyzőt választotta meg.

Tudomásúl vétetik.

- 123.** Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 72. számú jegyzőkönyvi pontjában tudatja, hogy az ez évi tavaszi, nyári és őszi egyházkerületi gyűlésekre képviselőkül, az elnökségen kívül, *Virág József* egyházi, *Bernáth Zoltán*, *Patay Gyula* világi tanácsbírákat és *Szabó Endre* főjegyzőt választotta meg.

Tudomásúl szolgál.

- 124.** Olvastatott az *Ozd* vidékén lakó több protestáns hívek folyamodványa, a melyben, minden bővebb indokolás nélkül, megváltoztatni kéri a felsőborsodi egyházmegyének azon intézkedését, a mely szerint a nevezett vidéken szétszórva élő hitrokonaink lelki gondozása és azoknak egyházunk részére való megtartása céljából, *Ozd* székhelylyel, egy missioi kört szervezett, s épen egyházkerületünknek egyenes megbízásából, részletes utasításokat állapított meg arra nézve, hogy az ügy vezetésével megbízott lelkész minél nagyobb eredményyel járhasson el nemes hivatásának betöltésében.

Egyházkerületünk minden részében helybenhagyván és megerősítvén a felsőborsodi egyházmegyének ez ügyben tett intézkedéseit és utasításait, a kérelmezők panaszát elutasítja, annyival is inkább, mert hiszen a szóban forgó missioi kör, egyenesen az egyházkerületnek, a convent által is helybenhagyott rendszabályai szerint szerveztetett és pedig a létező viszonyok és körülmények minden oldalról történt figyelembe való vétele mellett maguknak a folyamodó híveknek is javára; a miért is, az esetleges felszólalásnak panaszkodó felek részéről akkor lett volna helye és ideje, mikor az egész ügy még csak a tervelés folyamában volt, nem pedig most, midőn az egész intézmény a felsőborsodi és gömöri egyházmegye kölcsönös megegyezésével immár nemcsak hogy létrejött, hanem a convent utalványozta is azon 500 frtnyi összeget, a melyet egyházkerületünk erre a célra, tőle segélyképen többször kérelmezett. Épen ezen oknál fogva, az egyházmegye felhívatik, hogy e tekintetben minden irányban hajtsa végre, egyházkerületünknek ez ügyben már előbb hozott határozatait.

- 125.** Olvastatott néhai *Sütő Károly* lelkész özvegyének, *Demjén Juliánnának* folyamodványa, melyben súlyos anyagi körülményeire s elhagyatott árváinak helyzetére hivatkozván, kéri, hogy bizonyos évenkénti segélyben részesíttessék.

Egyházkerületünk, tekintve a folyamodó özvegy helyzetét s elhunyt férjének egyházunk közügyei iránt tanúsított buzgalmát: a kérelmet teljesíti s *Demjén Juliánnának*, a hollandi tárból 20 frt évenkénti segélyt utalványoz.

- 126.** *Kis Gyula*, telkibányai lelkész, az abauji egyházmegye *Göncön*, 1888. március 20—22-én tartott közgyűlésének azon határozata ellen, hogy a néhai *Sárkány Sámuel* nyugdíjának fedezhetésére, az egyházmegye által neki segélyképen előlegül adott 80 frtnak még vissza nem fizetett részletéről, mint rendes tartozásról, hiteles kötvényt állítson ki s e tartozását szabályosan törleszsze, felebbezéssel él s az összeget elengedtetni kéri.

Minthogy egyházkerületünk az abauji egyházmegye pénzének elengedéséről határozatot nem hozhat: a felebbező kérelmét nem is adhatja meg; mindamellert ajánlja az abauji egyházmegye figyelmébe a felebbező kérvényében kifejtett indokok méltánylását s a lelkész jogos követelésének hívei ellenében is érvényre juttatását.

127. *Karla Gábor*, radványi lelkész és presbyteriuma folyamodik egyházkerületünkhöz, hogy miután a lelkész által eddig hosszú időn keresztül használt 12 hold föld gr. Károlyi László uradalmához legfelsőbb bírósági ítélettel visszaesatoltatott és csak 20 frt évi bérleti díjfizetés mellett adatnék használatára, így a lelkészi jövedelem érezhető csokulást szenvedett: ennek kárpótlásául évenkénti segélyben részesíttessék.

A radványi egyház lelkészének és presbyteriumának ezen kérelme azon utasítással tétetik át az abauji egyházmegyéhez, hogy ezen 20 frt évi segélyrek kiszolgáltatásáról mindenesetre elsősorban gondoskodják, az egyházmegye részére évenként kiadatni szokott segélypénzekből.

128. A hangács-nyomári egyház, lelkészi hivatalának üresedése alkalmából, azért folyamodik, hogy az 1888. évi ápril 24-től 1890. évi ápril 24-ig és így két évre lelkészi hivatala helyettessel tölthessék be és a féljövedelem az egyház adósságainak törlesztésére fordíthatassék. Ezen kérelmét a felsőborsodi egyházmegye Balajton, 1888. ápril 11-én tartott közgyűléséből pártolólag terjesztette fel.

A hangács-nyomári egyház ezen kérelme, anyagi állapotára való tekintetből, megadatni határozottatott.

129. *Botos József*, jelenleg paraszniai rendes, a múlt évben hangácsi helyettes lelkész folyamodik, hogy a hangácsi jövedelemből általa a szűkölködők tára részére fizetendő 136 frt 57 krnyi összeg nála kölcsönként egy ideig rendes kamatfizetés mellett meghagyassék.

Kérelme azon utasítással adatik meg, hogy ez összegről, két jótállóval ellátott, szabályszerűen kiállított kötelezvényét a pénzügyi választmányhoz azonnal adja be.

130. Az ideai nagy vízáradások miatt kárt szenvedett lelkészeknek és tanítóknak, továbbá más segélyre szorulóknak egyházkerületünkhöz intézett segélyt kérő folyamodványai felolvasatván:

a vízáradások miatt kárt szenvedő és segélyt kérő lelkészek és tanítók kérvényei oly utasítással küldetnek vissza az esperesi hivatalokhoz, hogy a kérvényezők kérelmének alapos voltáról s jogosultságáról kellő meggyőződést szerezni igyekezzenek és az általuk megbírált s figyelembe vehető kérvényeket f. évi május végéig a pénzügyi bizottsághoz elintézés végett küldjék be. A többi kérvények szintén elintézés végett a pénzügyi bizottsághoz tétettek át.

131. A békés-bánáti ref. egyházmegye 1887. április 14—16-ikán Nagy-Becskereken a dunamelléki ev. ref. egyházkerület 1886. októberben Budapesten; az erdélyi ev. ref. egyházkerület 1887. október 27—30-án Kolozsvárt; a tiszai ág. ev. egyházkerület 1887. aug. 10—11-ikén Miskolcon; a tiszántúli ref. egyházkerület 1887. május 9—13-án Debrecenben; az erdélyi egyházkerület Kolozsvárt, 1887. ápr. 28—30-án; a dunáninnei ág. ev. egyházkerület 1887. aug. 23—24-ikén Pozsonyban; a dunántúli ág. ev. egyházkerület 1887. aug. 24—26-án Győrött; Kis-Pereg ev. ref. egyház történetét; az erdélyi ág. ev. szász egyházkerület évkönyvét; a bányai ág. ev. egyházkerület 1887. szept. 30-án Budapesten; az a.-szabolcs-hajdúvidéki ev. ref. egyházmegye 1887. ápr. 13-án Hajdú-Hadházon tartott közgyűléseinek jegyzőkönyveit; továbbá a budapesti prot. országos árvaegylet 1886. évi jelentését levéltárunk részére megküldötték.

A testvéregyházkerületek, egyházmegyék és testületek küldeményei köszönettel fogadattván, levéltárunkba tétettek.

132. Legközelebbi őszi közgyűlésünk megtartására vonatkozólag, már ez alkalommal szükségessé válván az intézkedés:

Elhatározottatott, hogy egyházkerületünk, jelen évi őszi közgyűlését, az abauji egyházmegyében fogja megtartani; amiért is felhívja az egyházmegyét, hogy a gyűlés elfogadására nézve idejében tegye meg a szükséges intézkedéseket.

133. Ugyanezzel összekötetésben a legközelebbi, szokásos nyári közgyűlés megtartása is szóba jöven:

Az elnökség felkérte, hogy azt csak azon esetben hívja össze Sárospatakra, ha talán időközben halaszthatatlan ügyek kerülnének elő elintézés végett.

134. A közhirdetésre felvett testületek és egyházak következőleg vétetnek jegyzőkönyvbe:

1. Az egyházkerületi közigazgatási pénztár 6 kommunio alkalmával; 2. Papi özvegy-árvatár; 3. Sárospataki főiskola két úrnapon; 4. Sárospataki tanári nyugdíjintézet; 5. Sárospataki tápintézet; 6. Miskolci lyceum házonkénti megkeresés útján is; 7. Miskolci lyceumi tápintézet; 8. Rimaszombati gimnázium; 9. Egyházkerületi főleánynövelde; 10. Egyházmegyei pénztár; 11. Szegény egyházakban szolgáló lelkészek és tanítók; 12. Váci siket-némák intézete; 13. Elmebetegék intézete; 14. Pesti theologiai intézet; 15. Máramaros-szigeti iskola; 16. Marosvásárhelyi és székely-udvarhelyi iskolák egy úrnapon; 17. Moldva-oláhországi missio; 18. A mokcsai egyház; 19. A bajánházi egyház; 20. A szendrői egyház; 21. Az abodi leányegyház; 22. Az aranyosi egyház; 23. A heő-bábai egyház; 25. a hejcei egyház; 26. A nádasdi egyház; 27. A nyíri egyház; 28. A berzéki egyház; 29. A legyes-bényei egyház; 30. Az ágcsernői egyház; 31. A kazsui egyház; 32. A kis-ráskai egyház; 33. A szalóki egyház; 34. A zsarnói egyház; 35. A torna-ujfalusi egyház; 36. A jabloncai egyház; 37. A szádellői egyház.

135. Mindezen jegyzőkönyvi pontok

Meghitelesítették.

Jegyzették: *Mitrovics Gyula*, egyházkerületi egyházi főjegyző az 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 14, 15, 16, 17, 67, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 84, 85, 86, 87, 88, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 99, 100, 102, 103, 104, 105, 106, 108, 109, 116, 117, 118, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 132, 133, 135. pontot.

Debreczeni Bertalan, egyházkerületi világi főjegyző, a 8, 9, 10, 11, 12, 13, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 63, 64, 65, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 97, 98, 110, 111, 112, 113, 119, 134. pontot.

Dr. Kovács Gábor, egyházkerületi világi aljegyző, a 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 58, 59, 60, 61, 62, 66, 68, 89, 101, 107, 114, 115, 126, 127, 128, 129, 130, 131. pontot.

A jegyzőkönyvben foglalt tárgyak rövid kimutatása.

1. A közgyűlés megnyitása.
2. A társelnöki hely betöltése.
3. Br. Vay Miklós, főgondnok, főrendiházi elnök, üdvözöltetik.
4. A képviselők igazolása.
5. A meg nem jelent képviselők elmaradása tudomásul vétetik.
6. Püspöki évi jelentés.
7. Az év folyama alatt elhalt lelkészek és kiválóbb egyháztagok emlékezte jegyzőkönyvbe vezetetik.
8. Fejes István egyházkerületi egyházi tanácsbíróvá választatik.
9. Intézkedés egy egyházkerületi világi tanácsbírói hely betöltése iránt.
10. Szavazatot nem adó egyházak.
11. Utasítás a szavazatok kiállítására.
12. Jelentés az egyházkerületi főleánynöveldeiről.

13. Dr. Halász Sándor tanárrá választatása a főleánynöveldéhez.
14. A convent határozata az «Egyetemes Névtár» ügyében.
15. A pusztafalusi egyház tanítói díjlevele megerősítették.
16. Intézkedés a hittani és kápláni vizsgák bizottsági tagjainak megválasztása iránt.
17. Jelentés a pusztafalusi egyház iskolájáról.
18. Határozat a tanítók változásának kérdésében.
19. Határozat a kegyeleti év ügyében.
20. Az égerszög-kánói egyház kérelme.
21. Ő felsége a király adománya a legényei iskola számára.
- 22—42. Különbféle miniszteri leíratok tudomásul vétetnek.
43. Miniszteri leírat, a tankerületi főigazgató és a tanári testületek által közösen tartandó értekezle-
tek ügyében.
44. Miniszteri leírat a rimaszombati egyesült prot. gimnázium múlt évi érettségi vizsgája alkalmából.
45. A kassai katonai reáliskola vallástanításügye.
46. Miniszteri leírat a convent egy felterjesztésére.
47. Miniszteri rendelet az illetékegyenérték behajtása tárgyában.
48. Pest-Pilis-Solt-Kis-Kunmegye közigazgatási bizottságának egy határozata a tőke-kamatadó tárgyában.
49. Az országos közalap számadásainak előterjesztése.
50. A conventi ülések tartásának ideje tudomásul vétetik.
51. A közalap kezelési szabályainak módosításai.
52. Utasítás a közalaphól nyerendő segélyezés tárgyában.
53. A közalap-kölcsönök tervezett módja el nem fogadtatik.
54. A családkönyvek tárgyában készített javaslatunk a convent által véleményadás végett kiadott az
egyházkerületeknek.
55. A kántori és tanítói választásokból felmerülő vitás ügyek elintézésének illetékességi kérdése.
56. Az országos lelkészi gyám- és nyugdíjintézet tervezete, véleményadás végett az egyházmegyékhez
tétetik át.
57. A közalaphól való segélyezésre vonatkozólag, a conventen tett indítványok, megvitatás végett az
egyházmegyékhez adattak ki.
58. Az egyetemes convent némely általános határozatai tudomásul vétetnek.
59. A középiskolai vallástani kézikönyvek készítésére vonatkozó határozat.
60. Énekügyi bizottsági tagok választatnak.
61. Az Egyetemes Névtár szerkesztői díjának, az egyházkerületi pénztárt terhelő részlete utalványoztatik.
62. Az egyházi törvények újabb kiadása tudomásul vétetik.
63. Az egyházkerületi pénztárak számadásai.
64. Szabályrendelet a pályázati képesség megállapítása tárgyában.
65. Utasítás a minősítvényi könyv vezetése tárgyában.
66. Jelentés a püspöki látogatásról.
67. Indítvány az egyházkerületi gyűlések tartása tárgyában.
68. Az építendő iskolák tervrajza a királyi tanfelügyelőséghez bemutatandó.
69. Batta Kálmán és Lükő Lajos kérelme nem teljesíthető.
70. Tarnóczy Tivadar kérvénye.
71. A főiskolai uszoda felállítása ügyében bemutatott szerződés megerősítették.
72. Ujlaki István, főiskolai gazdasági választmányi tagnak megválasztatik.
73. A főiskolai akadémiai ifjak folyamodványa.
74. A főiskolai évváró vizsgák rendje.
75. Vizsgáló-bizottsági tagok választatnak.

76. A főiskolai pénztár állása.
- 77—79. Némely bevehetetlen tartozások törlése engedélyeztetik.
80. Intézkedés a 10 frtot meg nem haladó tartozások befizetése iránt.
81. Indítvány a főiskola pénzeinek gyümölcsözőbb befektetése tárgyában.
82. Domesztikai segélykérvények.
83. Jelentés a Kovács-Komjáthy-féle hagyatékról.
84. Ujj János abaujmegyei főjegyzőnek választatik.
85. Lelkészválasztások az abauji egyházmegyében.
86. Tanítói választások ugyanazon egyházmegyében.
87. Az aszalói egyház fi- és leánytanítói díjlevele megerősítettik.
88. A vilyi és pusztafalusi egyház tanítói díjlevele megerősítettik.
89. Az abauji és alsóborsodi egyházmegye a prot. irodalmi társaság tagjaivá lesznek.
90. Intézkedés az egri egyház érdekében.
91. Nagy Ignác és Szalóci Bertalan tanácsbírókká történt megválasztása bejelentetik.
92. Lelkész- és tanítóválasztások az alsóborsodi egyházmegyében.
93. A poroszlói egyház lelkészi, továbbá az ónodi és miskolci egyház tanítói díjlevelei megerősítettnek.
94. Az alsózempléni egyházmegye kérelme a lelkészi gyám- és nyugintézet tárgyában.
95. Ugyanezen egyházmegyében történt lelkészi és tanítói választások.
96. Tamás Pál, tanító elhunytá bejelentetik.
97. A kesznyéteni egyház adásvételi ügye megerősítettik.
98. Segélyezendők névsora az alsózempléni egyházmegyéből.
99. Botos Józsefnek lelkészszé történt választása tudomásul vétetik.
100. Tanító-megerősítések a felsőborsodi egyházmegyében.
101. A sajó-ivánkai, rakacca-szendi és kenézlői egyházak kérvényei a tanítói nyugdíjilleték elengedése tárgyában, a conventhez terjesztetnek.
102. Jelentés a homonnai egyházzól.
103. Intézkedés a tanítói hiányok megszüntetésére.
104. A felsőzempléni egyházmegyének a népiskolai statisztikai táblázatok megküldendők.
105. Tanítóválasztások ugyanezen egyházmegyében.
106. A ladmoci egyház tanítói díjlevele megerősítettik.
107. A bánóci egyház felfolyamodása.
108. Tanító- és lelkészválasztások a gömöri egyházmegyében.
109. Az uza-panyiti egyház lelkészi és tanítói, valamint a körösi leányegyház tanítói díjlevele megerősítettik.
110. A rimaszécsi anyaegyház felebbezése.
111. A rimaszombati egyház adásvételi ügylete.
112. Zárnoki János kérelme.
113. Török Barna felebbezése.
114. Seres József és társainak felebbezése.
115. Vallássérelmi ügyek.
116. Gyarmathy Józsefnek főjegyzővé történt megválasztása tudomásul vétetik.
117. Nagy Sándornak b.-vendégii lelkészszé történt megválasztása bejelentetik.
118. Az égerszögi tanítói díjlevél megerősítettik.
119. A Horváth Mária-alap számadása.
120. Fürjész István, lelkész halála bejelentetik.
121. Lelkész- és tanítóválasztások az ungi egyházmegyében.
122. Ugyanezen egyházmegye bejelenti a tanügyi bizottság tagjainak megválasztását.
123. Ugyanezen egyházmegye bejelenti az egyházkerületi gyűlésekre kiküldött képviselők neveit.

124. Az Ozd vidékén lakó egyháztagok kérelme.
125. Sütő Károlyné folyamodványa.
126. Kis Gyula folyamodványa.
127. Karla Gábor kérelme.
128. A hangács-nyomári egyház kérelme.
129. Botos József kérelme.
130. A vízkárosultak folyamodványai.
131. Különféle küldemények a levéltár részére.
132. Intézkedés az őszi közgyűlés megtartása iránt.
133. Az ez évi nyári gyűlés csak szükség esetében fog megtartatni.
134. Közhirdetésre felvett egyházak vagy testületek.
135. A jegyzőkönyv hitelesítése.

Betűrendes tárgymutató

arra, hogy mely határozatok mely hivatalokra, testületekre vagy egyesekre tartoznak.

Abauji egyházmegyét 83., 132. Alsóborsodi esperest 90. Alsózempléni egyházmegyét 98. Bánóci egyházat 107. Batta Kálmánt 69. Balogh Bélát 57. Bornemisza Istvánt 81. Bornemisza Józsefet 57., 81. Botos Józsefet 129. Conventet 45., 53., 59. Debreczeni Bertalant 57. Debreczeni Gábort 56., 57., 75. Dókus Gyulát 56., 75. Égerszög-kánói egyházat 20. Egyházakat általában 68. Egyházkerületi jegyzői kart 63. m). Egyházkerületi pénztárnokot 61., 63. g), 112., 125. Egyházmegyéket általában 18., 19., 47., 48., 51., 52., 55., 56., 57., 64., 67. Espereseket 9., 11., 62., 65., 103., 114., 130. Felsőborsodi egyházmegyét 124. Felsőzempléni esperest 10., 102. Fejes Istvánt 8., 56., 60. Főiskolai akadémiai ifjúságot 73. » gazdasági választmányt 71. » igazgató-tanácsot 71., 74., 79., 80. » igazgatóságot 71. » irodalmi kör elnökségét 104. » pénztárnoki hivatalt 80. Főleánynövelde bizottságát 12., 13. c). Gömöri egyházmegyét 110., 111. Gyarmathy Sámuel 81. Halász Sándort 13. a). Hangács-nyomári egyházat 128. Karla Gábort 127.	Kesznyéteni egyházat 97. Kis Gyulát 126. Kopré Ferenc esperest 75. Kovács Károlyt 75. Lelkészeket általában 31., 42., 46. Lengyel Sámuel 9., 81. Lévay Józsefet 5., 7., 60. Lükő Gézá 56., 75., 81. Lükő Lajost 69. Makay Dánielt 81. Meczner Bélát 81. Meczner Józsefet 9. Mitrovics Gyulát 56. Mocsáry Lajost 57. Nagy Ignácot 57. Nagy Pált 75., 81. Püspöki hivatalt 13., b), 43., 44., 45., 66., 81., 82., Radácsi Györgyöt 60. [101., 115., 133. Ragályi Bélát 81. Ragályi Györgyöt 57., 81. Rimaszombati egyházat 111. Seres Józsefet 114. Sütő Károlynét 125. Szász Károlyt 60. Szentpétery Sámuel 60. Szinyei Gerzsont 60. Szotyori Nagy Józsefet 60. Tarnóczy Tivadart 70. Tóth Dánielt 57. Török Barnát 113. Ujlaki Istvánt 72. Ungi esperest 10. Vay Béla bárót 57., 84. Vay Miklós bárót 3. Zárnoki Jánost 112.